לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', כ"ב באדר א' תשמ"ו, 3 במארס 1986 / שנה מ"ג מס' 12978 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

פרס תובע מהשרים להצביע נגד החלת החוק בשטחים

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש-הממשלה שמעון פרס ביקש אתמול משרי המערך להשתתף בישיבת הכנסת ביום ד' השבוע, בדיון על הצעת החוק להחלת המשפט הישראלי על יהודה ושומרון, ולהצביע נגדה.

השרים יעקב צור ואמנון רובינשטיין שאלו על הצעת החוק נגד טוענות. צור אמר, כי הגיור שתהליך החקיקה מתעכב בשיתוף-הממשלה, בין המפלגות הדתיות נמנעו את קבלת החוק על-ידי הכנסת. צור הוסיף, כי לא מקובלת עליו „שיטת תרבות נוהג", שבה מצרפים בזוג לא מקורי, את הקריאה החוק נגד טוענות עם „החוק נגד פרישה עם נציגי אש"ף", ואת הצעת חוק הכיפוי של ח"כ גאולה כהן, עם הצעה לפרדיהום של ח"כ יוסי שריד.

הממשלה תקיים דיון על מדיניותה בשטחים • במערכת הבטחון סבורים:

רצח זאעפר אל־מסרי יקשה על המשך העברת תפקידי ניהול לתושבי השטחים

אתמול הודיע המועמד לראשות עיריית אל־בירה כי הוא מסתלק ממועמדותו • בצה"ל נדחה רעיון להחליף כל ראשי העיריות • חוגים מדיניים אומרים כי המאמצים להגשמת ניהול עצמי יימשכו • אירגוני הסירוב של אבו־נידאל וג'ורג' חבש נטלו האחריות לרצח • היום יוסר העוצר בשכם — מצפים לאלפים בהלוויה

מאת ס. ענברי וא. סיישמן, כתבי „על המשמר"

בעקבות רצח ראש עיריית שכם, זאעפר אל־מסרי אתמול, הודיע אחד המועמדים לראשות עיריית אל־בירה, ואליד חמאיל, כי הוא נוסתלק מן המועמדות ויחד עימו הרשימה כולה. הוא הסביר כי השעה דורשת את אחדות השורה הפלשתינית והמירוץ לעיריית אל־בירה אינו מקדם מטרה זאת. המועמד השני, ג'מיל טריפה, מסר לכתבנו כי ההתפתחויות מחייבות לימוד מחדש של המצב ולפי שעה אינו מכיר את מועמדותו.

הוא אמר כי כעת צריך להתחשב בגורמים רבים ורצח זאעפר אל־מסרי הוא רק אחד מהם. הוא התייעץ עם חבריו לרשימה ועם תושבי העיר לפני שיחליט. טריפה האשים את ישראל כי מדיניותה בשטחים איננה מעודדת את המינויים. הוא אמר כי יהיו הרוצחים מי שיהיו אי־אפשר להתעלם מנזקי המדיניות הישראלית.

ישראל מהססת

„ישראל מהססת ומשנה את דעתה. מצד אחד היא דורשת שראשי העיריות לא יעסקו בפוליטיקה, אבל מצד שני ראשי הממשלה שמעון פרס קושר את מינוי ראשי העיריות במדיניות הישראלית של הצלת סמכויות. המצב הוא בלתי אפשרי מבחינתנו. לאחר שהגשנו את מועמדותנו לפני זמן רב, כל פעם רוחים ודוחים את ההכרעה. פעם אומרים שהעדיפות לרמאללה ואחר־כך אומרים שהעדיפות לחברון ומשאירים אותנו במצב קשה".

(סוף בעמוד 2)

זאעפר אל־מסרי בתמונה שצולמה לפני שבועיים (צילום: ברוטמאן)

מאת דליה שהורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה תקיים באחת מישיבותיה הקרובות דיון על מדיניות ישראל בשטחים המוחזקים, על פי בקשת שר־התעשייה והמסחר אריאל שרון. ראש הממשלה נתן לכך את הסכמתו. שרון העלה את ההצעה אתמול בישיבת הממשלה לאחר דברי פרס על רצח ראש עיריית שכם זאעפר אל־מאסרי.

פרס אמר, כי הותר, כי הרצח לא ירתיע את הממשלה מלהציע לתושבי השטחים תפקידי ניהול. כדי שיוכלו לנהל את ענייניהם. שרון הגיב, כי אם יש כוונה להציע לתושבים הערבים תפקידי ניהול, הרי שמדובר בנושא עקרוני והוא מבקש לקיים על כך דיון בממשלה.

פרס: מכה קשה

הידיעה על הרצח הגיעה אל ראש-הממשלה זמן קצר לפני פתיחת ישיבת הממשלה והיא פתחה בה את הישיבה. פרס אמר, כי זעפר אל־מאסרי היה בן למשפחה חשובה מאוד בשכם, עסק בענייני העירייה ברצינות רבה והרצח הוא מכה לתושבי השטחים ולמי שמבקש לראות התקדמות לקראת רגיעה והבנה. ראש הממשלה שלח תנחומים למשפחה ואמר, כי הממשלה תאחז בכל האמצעים העומדים לרשותה, כדי לגלות את הרוצחים ולהעמידם לדין. עוד אמר ראש הממשלה, כי הטרור הערבי פוגע קודם־כל בערבים עצמם והופך את חייהם לבלתי אפשריים.

חוגים מדיניים העריכו אתמול, כי הרצח בוצע על רקע המתח בין

(סוף בעמוד 2)

200 נשים וילדים עוזבים היום את זרעית

עמוד 3 •

דמיאניוק בהארכת מעצרו: מעולם לא הייתי בטרבלינקה

עמוד 6 •

הנשיא מצדד בסייגים על העתונות

עמוד 4 •

ניסיון למנוע בצווי מניעה שביתת האחיות

עמוד 16 •

הקבה"א לא יחזיק בנכסים שיקבל מבלאס

עמוד 16 •

אקדח נדיר שימש לרצח פאלמה

עמוד 14 •

50 מיליארד דולר מושקעים בצה"ל

• הכלכלה והאדם / עמוד 8

הרצח בשכם

ראש עיריית שכם, זאעפר אל־מסרי, נרצח לאחר חודשיים בלבד של כהונתו כראש העירייה הממונה על־ידי ישראל. מינוי שקיבל ללא התנגדות מצהרת של אש"ף וירדן. הגינויים שנשמעו אתמול מצד נציגי ערפאת וכן ברבת־עמון מאשרים את ההנחה שלא ידם של גורמים אלה היתה במעשה הרצח. לעומת זאת לפחות שני ארגונים הקשורים בסוריה (ארגונו של ג'ורג' חבש וזה של אבו־נידאל) הזדרזו כבר לקבל על עצמם את האחריות למעשה הרצח.

לקראת מינויו של ראש עיריית שכם — במסגרת המדיניות הישראלית להחליף את ראשי העירייה הישראלים בפלשתינים — הועלו שמות שונים שייצגו מוקדי כוח בקרב הצמרת המנוונת של שכם. היה ברור מלכתחילה כי המועמד לא יוכל להיות איש המזוהה עם אש"ף, שכן לכך לא תבוא הסכמה של שלטונות ישראל. לזכותו של זאעפר אל־מסרי עמדה עובדת היותו ראש לשכת המסחר בשכם, מעמד שהגיע אליו בבחירות. דבר שריכך בעיני התושבים, את מינויו על־ידי שלטונות ישראל. בעוד שבירת־עמון היססו זמן מה. אם להעניק גיבוי למינוי זה. הרי דווקא אש"ף בניסיונו לא הביע את התנגדותו. אולי מתוך היריבות החדשה עם ראש העירייה המודח באסם שכעה. אשר פנה עורף להנהגה הנוכחית של אש"ף. הוליך את יחסיו על דמשק. בקונסטלציה המורכבת הזאת של מאבקים בין עירבים ופנים פלשתיניים נתקבל מינויו של זאעפר אל־מסרי. בדרך כלל כקביל על גורמים כח מנוגדים. ובראשם שלטונות ישראל.

באין ידיעה ברורה לגבי זהות הרוצח ושולחיו מוקדם מדי להסיק מסקנות. מה שברור הוא, כי הנסיון להרכיב „משלחת פלשתינית אותנטית" מראשי העיריות. שימונו על־ידי המימשל הישראלי לא יצלח. הראשון מתוך נציגויות הנבחרים בדרך זו כבר שילם בראשו. הוא הדין לגבי הקונצפציה של אוטונומיה חד־צדדית" שתמונתה העתידה יכולה להשתקף בין השאר בדמות מינויים מסוג זה. הפלשתינים בגדה טוענים כל הזמן, כי ישראל מונעת מהם כל אפשרות בחירה והנהגה מוכרת. לאחר שהיא מונעת מהם קיום מינהל עצמי בצורה דמוקראטית, הדרך לקבל בבחירות בגדה, באין מאבק פוליטי בין זרמים פוליטיים בא הרצח לפתור את המחלוקת.

נשכנו שחובה להוקיע את הרצח עצמו המוכיח, כי הטרור שנועד לפגוע בסופו של דבר מופנה גם לעבר הפלשתינים עצמם. אין זה רצח ראשון של אישיות פלשתינית מתונה ודי להזכיר את רציחתו של סארטאוי, מי אשר קיים מגעים עם ישראלים ונחשב למי שמחפש דרכי הידברות בלא לוותר על השאיפות הלאומיות של הפלשתינים.

ייתכן גם שמאחורי הרצח הוא בוודאי אוייבה של ישראל. אך לא פחות אוייבם של הפלשתינים. שגורלם מופקר על מזבח המאבקים בתוך הארגונים הטרוריסטיים למיניהם. אך גם הרעיון של מינהל עצמי בדרך של מינויים על־ידי המימשל או באמצעות אוטונומיה חד־צדדית צפוי לאי־הצלחה. ההדגמה של הצפוי בעתיד. אם ממשלת ישראל תלך בדרך של מחורון בודה הנוערבית.

הלהיט הפיננסי בחודש פברואר: „השקעה" בתשלומי־יתר למס־הכנסה

חברות ועצמאים גילו שהשקעה זו מניבה תשואה גדולה פי שבעה בהשוואה לתפ"ס ולפק"מ • מדו"ח הספיגה בחודש זה — שהגיע ל־222 מיליוני ש"ח — מתברר שחל גידול של כ־30% בהכנסות האוצר • ההחזר על יתרת זכות לשלטונות המס מגיע ל־60% בריבית שנתית

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

תשלומי יתר לשלטונות מס־הכנסה הפכו בחודש פברואר ללהיט הפיננסי לפירמות ולעצמאים בעלי עודפי נזילות. ה„השקעה" בתשלומי יתר למס־הכנסה הניבה תשואה גדולה פי שישה או שבעה בהשוואה להשקעות אחרות כמו בתפ"ס ובפק"מ. כך עולה מנתונים שפרסם אתמול האוצר. אתמול הודיע משרד האוצר כי בחודש האחרון הוא ספג מהציבור 222 מיליוני ש"ח. בירור שערך כתבנו העלה,

(סוף בעמוד 2)

למרות ההודעות המרגיעות — עדיין עוצר חלקי בקהיר

מוסטפה חליל לכתב „על המשמר": טעות בשיקול של מפקד „יחידת הבטחון המרכזית". גרמה למהומות

מאת עוזי מהנימי, שליחנו למצרים

קהיר. — ראש ממשלת מצרים לשעבר, מוסטפה חליל טוען, כי טעות בשיקול של מפקד „יחידת הביטחון המרכזית". היא אשר סייעה להצתת ההתקוממות בשבוע שעבר.

בשיחה שקיימתי עימו אתמול במשרדו בקהיר. הביע חליל את אמונתו, כי בנאומו של הנשיא מובארק ביום ראשון הקרוב, יחשוף הנשיא את הפרטים הבלאים אודות הגורמים אשר עמדו מאחורי

(סוף בעמוד 2)

המפגש הראשון בין המנכ"ל החדש לעובדי המספנות נוצץ בטרם החל

בגלל התנגדות העובדים לנוכחות מזכיר המספנה בפגישה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

הפגישה הראשונה בין המנכ"ל החדש של מספנות ישראל, זאב אלמוג, לעובדי המספנה למנהלי האגפים, מוצצה ביום שישי עוד בטרם החלה, על רקע דרישות העובדים לסלק מהמקום את מזכיר המספנה, דני אלון, שנכח בפגישה.

ביום שישי סמוך לשעה 9 בבוקר הגיעו למספנה המנכ"ל החדש, זאב אלמוג, כונס הנכסים הרשמי, עו"ד עכרם בלום ומזכיר המספנה, דני אלון. תוך דקות אחדות פשטה השמועה על בואו של אלון למספנה ופועלים החלו מתארגנים כדי לחסל עימו חשבונות. חברי ועד העובדים ביקשו מאלון לעזוב את המספנה לאלתר ועו"ד בלום הזהירם, כי אם יאלץ אלון לעזוב את המקום יעזבו עימו גם המנהל החדש והוא עצמו. חברי ועד העובדים עמדו על דעתם וכל השלושה עזבו את המפעל דקות אחדות לאחר שהגיעו אליו.

„לא יחרוץ במספנה"

כזכור, הזהירו העובדים כבר מתחילת המאבק, כי אינם מעוניינים לראות את אלון במספנה. לטענתם, אלון הינו אחד האחראים למצב אליו נקלעה המספנה. עוד טוענים העובדים, כי אלון הוא שניסה לקנות את חברי הוועד והוא ששילם פיצויים מוגדלים לחלק מהם.

בתגובה לעזיבתם את המספנה של כונס הנכסים, המנכ"ל ומזכיר המספנה אמר אתמול חבר הוועד דוד אברהם, כי „בכל פגישה שהיתה לנו עם הכונס הודענו לו כי אלון לא יוכל לשוב למספנה. הבוקר היה לאלון מזל גדול שעזב בטרם הפועלים הספיקו להגיע לבניין. אחרת היו עושים בו שפטים".

יו"ר ועד המספנות, דוד גולדמן, אמר: „אני לא מבין איך יכול כונס הנכסים להביא לכאן מישהו שלא היה איתנו במהלך השביתה ונטש את המספנה כשהחלה לטבוע ובנוסף לכך נתן דמי לא יחרץ לחלק מחברי הוועד".

גם חברת הכנסת חייקה גרוסמן, שהיתה במספנה, מתחה ביקורת על כונס הנכסים על שהביא את אלון למספנה. „האיש הזה מעורב בפרשה שהועברה בהוראת בית־המשפט ליועץ המשפטי לממשלה לבדיקה. הכונס יודע כי זועמים עליו במספנה והוא מביא אותו, לשם מה? כדי להוכיח את הרוחות?", אמרה גרוסמן.

הכונס עו"ד עכרם בלום הודיע לח"כ גרוסמן, כי יביא הבוקר את ההתחייבויות שהיו במספנה לפני בית־המשפט.

עובדים במספנה אמרו ביום שישי, כי לא חשוב להם התוצאות במאבק זה וכי הכונס. „אלון לא יחזור במספנה".

„עכשיו אפשר להתאבל עליך, רואינה" — אמרו חבריו עם סתימת הגולל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

„מאז שיעקב נחטף קיווינו שהוא יחזור. שאולי עוד נזכה לראותו בינינו. עכשיו הוא חזר הביתה ונסגר מעגל של צער וכאב. עכשיו כבר אפשר להתאבל בגלוי" — אמר מזכיר קיבוץ אילון, עופר נבו, על קברו הפתוח של יעקב רואינה, שהובא ביום שישי בצהריים למנוחת עולמים בבית העלמין של קיבוצו אילון.

„ראינו אותך בינינו רוקד, שמח, ולא זכית להגיע לגיל 20, זכות שמגיעה לכולם", אמרה אחת מבנות כיתתו.

אלוף גד נבון, רבה הראשי של צה"ל ביקש להתפלל לרגע שלא תהיינה עוד מלחמות והעם הזה לא יצטרך עוד ללוות צעירים בדרכם האחרונה ויזכה לשלווה ולשלום „כי זאת מטותר עלי אדמות".

מפקד חטיבת השריון בה שירת לפני 18 שנה יעקב רואינה הדגיש את הקשר הנמשך בין חטיבה בעבר לבין זכרו של יעקב.

אחרי ארונו, שהיה עטוף בדגל הלאום, הלכו בני משפחתו, חבריו לנשק, הורים שכולים שבניהם נפלו במלחמת ההתשה, הורים שבניהם עדיין נעדרים, וחבריו לנשק, שהיו בני 20 כשנפלו אותם ועתה הם כבני 40 ואבות לילדים שבקרוב ילכו לצה"ל. כמו־כן ליוו אותו בני קיבוצים מהסביבה ואנשי היחידה לאיתור נעדרים שעמלו כל השנים כדי לגלות את גופתו.

מחר — שביתת אחיות ל־24 שעות בשבעה בתי־חולים

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

מחר, יעבדו במתכונת שבת בתי־החולים נהריה, הלל יפה, וולפסון, שערי־צדק, אסף־הרופא, אשקלון, גהה ובית רבקה.

כך נמסרה לכתבנו אתמול מארגני השביתה, חברת ועד האחיות בבית־החולים „אסף הרופא".

השביתה תימשך 24 שעות במתכונת השביתה שנהגה בתל־השומר, בלינסון וכו'.

האחיות דורשות שיפור השכר ותנאי העבודה וכן באחיות בתי־החולים ההסתדרותיים במסגרת הסתדרות האחיות.

פועלי הבניין ישבתו בשבוע הבא במחאה על חיסול הענף

הסתדרות פועלי הבנין בישראל החליטה להשבית בעוד שבוע וחצי את כל העבודות בענף הבנייה בארץ ליום אחד, במחאה על המשבר בענף.

חוזר על כך הופץ בסוף השבוע בין מזכירי האיגודים המקצועיים של הסתדרות פועלי הבנין בכל מועצות הפועלים בארץ.

השביתה הכללית נקבעה ליום ראשון הבא, 16.3. ובמהלך יום זה יגיעו פועלי הבניין להפגנה בקרית הממשלה בירושלים.

הסתדרות פועלי הבנין מבקשת להביע בדרך זו מחאה ואזהרה על המצוקה הקשה בענף והסכנה הצפויה לפיטורי עובדים רבים.

כן מבקשים פועלי הבנין בשביתתם על השחיקה בשכרם ולדרוש תוספת שכר לעובדים בענף.

סכנה לשירותי הריפוי בעיסוק בעקבות סגירת מרכז ההכשרה

על משבר מחריף והולך המאיים על עצם קיומם של שירותי הריפוי בעיסוק בישראל, התריעה בסוף השבוע החלוף מזכירה הארגון הארצי של המרפאים בעיסוק, רות אלבגלי.

לטענתה קיים מחסור חריף במרפאים בעיסוק מקצועיים גם משום שבית הספר אשר הכשיר מרפאים בעיסוק במסגרת אקדמית מוכרת, נסגר וגם בשל השכר הנמוך המוצע לעובדים אלה.

המזכירה הארצית אמרה כי במדינות המפותחות גוברת הדרישה למרפאים בעיסוק משיקולים כלכליים וחברתיים גם יחד. כתוצאה מהחזרתם של מוגבלים בכל סוגי הפגיעות, למעגל העבודה, בעקבות תהליכי שיקום. נחסכים סכומים ניכרים בתקציבי הבריאות והסיעוד הלאומיים.

בישראל מטפלים המרפאים בעיסוק באוכלוסיה מגוונת של חולים המוגבלים פיסית, חברתית ונפשית בבתי־חולים כלליים, במרכזי שיקום, בבתי־חולים לחולי נפש, במרכזים גריאטריים, במכוני התפתחות הילד, בבתי־ספר ובקופות־החולים.

שפירא „מהדק החגורה" ומקווה לצאת רזה

ח"כ אברהם שפירא החליט לרזות ב־20 ק"ג. ולצורך כך אושפז לפני כמה ימים במחלקה הפרטית בביה"ח „הדסה" עין כרם בירושלים.

שפירא עבר סידרת בדיקות, שמטרתן לבחון כיצד יעמוד גופו בצום. בשבוע האחרון איבד כבר ח"כ שפירא 5 ק"ג. על פי המלצת הרופאים הוא נקט בדיאטת צום, וניזון מנוזלים בלבד.

מאז החל במבצע ההרזיה הוא נמצא בפיקוח רפואי של רופאי ביה"ח. אך יוצא מביה"ח לסידורים ומשתדל לקיים את סדר־יומו כרגיל.

לאחר שיסיים את תהליך ההרזיה, מבטיח שפירא להמשיך בדיאטה דלת קלוריות כפי שתקבע לו התזונאית של ביה"ח הדסה עין כרם.

(עתים)

ביקורת חצות

מופע תרבותי לבני 50 פלוס

תיאודור ביקל, שחקן זמר, והרגש הוא על התואר הראשון. גם כשהוא שר הוא בעצם משחק, גם כשהוא מנגן את מצחו במטפחת, הוא עושה זאת בצורה תיאטרלית, חלק מן המופע.

בקהל, באולם, שלא היה מלא, היו הרבה דוברי אנגלית קשישים שנראו כמו במרכז קהילתי בברוקלין או קווינס. הם נהנו. בעצם — לא היתה סיבה לא ליהנות. אם יודעים לקראת מה הולכים, והקהל הזה ידע.

ביקל מגיש מופע מקצועי מאד. מלווה עצמו בגיטרה (מאחורי הפסנתר יושב שמעון כהן), מקדים הסבר — לרוב ארוך מדי — לכל שיר. הוא מכניס כמות מרודה של יידישקייט, קצת כנר על הגג, שירים בספרדית, קצת שירים צועניים, קצת יותר ז'ק ברל ואפילו שיר של ג'ים קורצ'ה. הרגעים היותר מרגשים הם כאשר הוא מבצע שני שירים שכתבו יהודים מבריה"מ והוברחו לארה"ב על־ידי תייר יהודי.

ביקל שר במספר שפות ונראה כמי שמבין כל אחת ואחת מהן על בוריה. בסך הכל, מופע תרבותי. לבני 50 פלוס. אבא שלי היה נהנה יותר.

עופר ניר

מפ"ם תגיש הצעה דחופה בנושא מצוקת פועלי וולקן

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

הצעה דחופה לסדר היום על מצוקת עובדי „וולקן יציקות" תניח חברת הכנסת חייקה גרוסמן ממפ"ם על שולחנה של מליאת הכנסת. גרוסמן הודיעה את במהלך ביקורה ביום שישי במפעל „וולקן יציקות".

היא ערכה ביום שישי פגישה עם חברי הוועד ועובדי המפעל במהלכה נתבקשה לייצג את עמדתם של העובדים בכנ"ת.

ביום שישי ריתכו עובדי וולקן יציקות את שערי המפעל והניחו מחסומים מפסולת מתכת בכניסה למפעל. זאת בניגוד לצו בית המשפט האוסר עליהם לסגור את שערי המפעל.

הבוקר יופיעו נציגי העובדים והנהלת המפעל בבית המשפט לדיון במעמד שני הצדדים, בצו האוסר את סגירת שערי המפעל. אם יחליט בית המשפט להמשיך ולאסור על העובדים לסגור את שערי המפעל צפויה התערבותה של המשטרה בנסיון לפתוח את שערי המפעל.

עשרות חניכים נוספים ייקלטו במוסד מעיין

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

המוסד החינוכי של הקיבוץ הארצי „מעיין", החליט אתמול להרחיב את המוסד ולקלוט אליו עשרות חניכים נוספים. ועדה מיוחדת שתוקם תקבע כאיזו דרך ייעשה הדבר.

הצעות שהועלו בעניין זה מדברות על פתיחת שערי המוסד לתלמידי המושבים באיזור, מקיבוצי תק"ם לקליטת חברות נוער ותלמידי חוץ.

החלטה זו ונוספות התקבלו במסגרת מועצת „מעיין" שנערכה בסוף השבוע, בקיבוץ עין־החורש. במועצה נטלו חלק כ־100 צירים חברי הקיבוצים עין־החורש, המעפיל, ולהבות חביבה השותפים במוסד החינוכי.

החלטה נוספת שנתקבלה קובעת, כי החניך יקבע בעצמו את מסלול לימודיו ויכריע אם רצונו להשתלב במסלול עם בחינות בגרות.

50 „רוכשי וילות" חוששים לגורל השקעתם בבאר שבע

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

הקבלן יהודה מימון, מבאר שבע בן 35, הבונה בימים אלה כ־50 וילות סמוך לבאר־שבע, הפסיק השבוע את פעילותו לאחר שנקלע לקשיי נזילות. הקבלן נעדר מהעיר זה שבועיים, והעלמותו גררה אחריה חרושת של שמועות כי נמלט מהארץ.

בסוף השבוע שעבר כינס אביו של הקבלן, עמוס מימון, את רוכשי הווילות במטרה להרגיעם. הוא אמר לקונים כי בנו לא נמלט מהארץ, וכי הוא מתגורר באופן זמני אצל קרובת משפחה בתל־אביב, בשל עייפות ומשבר נפשי.

בחברת יהודה מימון, שהוקמה לפני כ־8 שנים, מועסקים גם אחיו של הקבלן ואביו החברה בונה כעת 50 ווילות בישובים החדשים הסמוכים לבאר־שבע, מיתר ולהב.

נעצרו 16 חשודים נוספים בהפגנה נגד פרס בגולן

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

כוחות הבטחון עצרו בסוף השבוע 16 חשודים נוספים בהשתתפות בהפגנה אלימה נגד פרס בביקורו במגדל שאמס ביום שישי. בכך מגיע מספר העצורים ל־34. ביניהם 4 קטינים.

בסוף השבוע הוארך מעצרם של 18 העצורים הראשונים ב־10 וב־15 ימים.

מהמשטרה נמסר שהחקירה נמשכת וצפויים מאסרים נוספים.

● **משלחת בת 7 חברים** מטעם הוועדה לתיכנון איזורי בנייה ופיתוח עירוני של ה„בונדסטאג" המערב־גרמני, הגיעה לביקור בישראל.

מזג־האוויר

מזג האוויר יהיה מעונן חלקית עד בהיר. הלחות תרד.

הטמפרטורות: ירושלים 3־12, רמת הגולן 2־15, נהריה 8־19, צפת 4־11, נמל חיפה 12־17, טבריה 8־21, נצרת 7־15, עפולה 6־18, השומרון 6־14, הקריה תל־אביב 9־19, נתב"ג 8־18, יריחו 10־22, עזה 11־19, באר־שבע 6־18, אילת 13־22.

(עתים)

ארגוני נשים יוצאים נגד תחיית ה„אשכוליות"

כ־50 ארגוני נשים שיגרו בסוף השבוע מברקי מחאה למנכ"ל רשות השידור, בבקשה שלא יחודש תשדיר השירות לאשכוליות מטעם המועצה לפרי הדר.

במברקים, שכל אחד מהם בנוסח קצת שונה, נאמר כי התשדיר משווה למעשה בין אשכוליות ושדיים של נשים וגורם השפלה ובזיון לכל הנשים באשר הן. הוא מסייע גם לאווירה של אלימות מינית. טוענות ארגוני הנשים. ומוסיפות, כי אין זה מכבודה של הטלוויזיה הישראלית לשוב ולהקרין תשדיר מעין זה.

יצויין, כי הקרנתו של „תשדיר האשכוליות" הופסקה לתקופת מה. ובסוף השבוע שעבר חודש.

בין הארגונים ששיגרו את המברק — ויצ"ו, „שדולת הנשים בישראל", התנועה הפמיניסטית, „נשים למען סיוע לקורבנות אונס" ועוד.

(עתים)

קילו אבוקדו עד 143 ש"ח לק"ג

מחיר מכסימלי לצרכן. המבצע נערך בחנויות קו-אופ, שופרסל, היפרשוק - תנובה, היפרקואופ, היפרכל ובכל החנויות שיצטרפו למבצע

יובל ה־25 לכינוס הפרי

בהלם, בכעס ובצער

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת וכתבי עתי"ם

בשמאל הפרלמנטרי ומחוצה לו קיבלו אתמול בהלם, בכעס ובצער את רצח ראש עיריית שכם זאפר אל־מסרי.

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות, הביע את השתתפותו בצער משפחת אל־מסרי ותושבי שכם. הוא ציין כי במקום שהפלשתינים ישתלבו במאמץ למצוא פתרון מציאותי לבעייתם, בא רצח של אדם שזכה בהכרת כל הצדדים שיכולים להביא לו פתרון. הרצח הוא המשך לתהליך ההרס העצמי וההחמצה ההזדמנויות על־ידי הפלשתינים.

לדעת יוסי שריד, הרצח המתועב מעורר זעזוע עמוק. הרוצחים ביקשו לסכל את ההבנה שהיתה מונחת ביסוד כהונתו של אל־מסרי כראש עיר, בין ישראל, אש"ף וירדן. את ההבנה הזו צריך לשמור ולהרחיב. שריד הביע תקווה כי הרצח לא ירתיע פלשתינים אחרים מלשמש ראשי ערים במקומותיהם. בכל מקרה צריך האסון לשמש תזכורת כי אם ישראל רוצה לשמור על נפשה עליה להתרחק, בכל ההקדם, מהגדה המערבית, כפי שמתרחקים מאש זרה.

גם ח"כי המתקדמת מוחמד מיעארי ומתי פלד גינו בחריפות את הרצח. לדעתם אל־מסרי הוא קורבן חף מפשע, על מזבח הקיפאון המדיני באיזור.

במברק תנחומים ששיגרו למשפחת הנרצח ומועצת עיריית שכם אומרים ח"כי המתקדמת, כי מי שרוצה באמת ובתמים להבטיח חיים של שלום ובטחון לשני עמי הארץ, חייב להכיר באש"ף ולכבד זכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית־לאומית.

הקבה"א: לא להרתע

הוועה"פ של הקיבוץ הארצי בישיבתו הראשונה אתמול בגבעת חביבה, הביע צער על רצח אל־מסרי, ראש עיריית שכם, שמונה לתפקידו במסגרת המגמה להעביר יתר סמכויות לנציגי השטחים. הקיבוץ הארצי קורא לתושבי השטחים שלא להרתע מהטרור המדיני ולא להחמיץ את הסיכוי להדברות ולשלום. דור ההמשך במפ"ם מגנה את האלימות והטרור מכל צד ומביע השתתפות בצער המשפחה והתושבים. בהודעה שפירסם אתמול דור ההמשך נאמר כי „על כוחות הביטחון לא לחסוך מאמץ ולהביא בהקדם לתפיסתם של מבצעי הרצח הנתעב ולהעמידם לדין. על הממשלה והמינהל לא להירתע ולהמשיך בתהליך מינוי ראשי עירייה ערבים מקומיים מתונים בשטחים".

קברני השלום

חה"כ דוד ליבאי, יו"ר הוועדה המכינה את ועידת מפלגת העבודה, אמר אתמול בפתח ישיבת הוועדה, כי הפושעים שרצחו את ראש עיריית שכם אל־מסרי מעוניינים לקבור כל סיכוי לשלום ולשכנות טובה. מפלגת העבודה זועמת על הרצח השפל ומאמינה שהשלום והידידות בין יהודים ובין ערבים ינצחו את הטרור ואימת המוות.

המרכז לשלום מגנה את הרצח המתועב של ראש עיריית שכם זעפר אל־מסרי ומשתתף בצער המשפחה ותושבי העיר.

מעשה נפשע זה אסור שיסכל את המאמצים למציאת פתרון בשלום לסכסוך הישראלי־פלשתיני.

אסון הקיצוניות

נשיא המדינה חיים הרצוג גינה במילים חריפות את רצח ראש עיריית שכם זעפר אל־מסרי. בתשובה לשאלת כתב עתי"ם אמר הנשיא אתמול, כי „הרצח הנתעב הוא המשכה של הטרגדיה הפלשתינית והוכח שוב, למי שהיה זקוק להוכחה, שהבעיה נעוצה בקיצוניות הפלשתינית, שמאז ימי המופתי ועד עתה, קיפחה באיבה כל גילוי של מתינות והמיתה אסון אחר אסון על ערביי הארץ".

הרצח של זעפר אל־מסרי בשכם עורר חרדה וצער. המפלגה הקומוניסטית הישראלית שוללת את שיטת הרצח הפוליטי. מעשה רצח זה מנוצל להגביר פירוד בשורות העם הערבי הפלשתיני ופוגע במאבקו הצודק נגד הכיבוש.

מחבל נוסף נהרג בצפון; חשש לגל פיגועים

מאת יהודה צור ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

כוח של גולני הרג שלשום בלילה מחבל בגבולה הצפוני של רצועת הביטחון, בגזרה המערבית סמוך לכפר מג'דל סאלום. המקרה אירע כאשר סיור של צה"ל נתקל בחוליית מחבלים שפתחה לעברו באש.

בסריקות שנערכו בבוקר נמצאת מרגמה 82 מ"מ מתוצרת רוסית, פצצות ושני רובי קלצ'ניקוב, ליד גופתו של המחבל ההרוג.

הרמטכ"ל סייר אתמול בגבול הצפון ונפגש עם חיילים שנטלו חלק בפעולות צה"ל בימים האחרונים נגד חוליות מחבלים. הרמטכ"ל שיבח את שתי הפעולות האחרונות והורה לבדוק איך הגיעו לידי המחבלים מדי צה"ל ורובה „גליל" מתוצרת ישראל. הרמטכ"ל הזהיר את החיילים שאסור, למרות ההצלחות האחרונות להיכנס לשאננות. הרמטכ"ל הדגיש כי מדיניות הביטחון הנקוטה עכשיו, הן באופן כללי ברצועת הביטחון, והן בשטח בפעילות השוטפת, מוכיחות את עצמן. מאוחר יותר בשיחה עם עיתונאים, במהלך ביקור בכפר ירקה, אמר הרמטכ"ל שאסור לצה"ל להתחיל לפעול ליד הגדר כי אז הוא יצטרך לנהל את המלחמה מהגדר פנימה לתוך שטח ישראל. לכן לדברי הרמטכ"ל, צריך להתחיל את הפעולה מן הגדר לתוך רצועת הביטחון. הרמטכ"ל אמר בין השאר שהסורים מסייעים לארגון „החזית הדימוקראטית של חוואתמה" בעי־קר בתשתית, וכן ליתר ארגוני המחבלים שבחסותם. לדברי רא"ל משה לוי הזרם המרכזי של תושבי דרום לבנון רוצה שקט והם יודעים שאם יעזרו למחבלים ייפגעו.

מתחקיר של התקרית אתמול עם החוליה מארגונו של חוואתמה, במהלכו נהרגו שני מחבלים, עולה כי רובה „הגליל" שנמצא ברשות המחבלים על־פי מספרו הסידורי הנקוב הוא רובה שאבד לצה"ל במהלך מלחמת לבנון.

הלהיט

(המשך מעמוד ראשון)

שחלק גדול מהספיגה נבע מגידול של כ־30 אחוזים בהכנסות הקופתיות של האוצר. מהבירור עולה שפירמות ועצמאים רבים דאגו החודש להיות ביתרת זכות אצל שלטונות המס, ועל כן הגדילו את התשלומים שלהם למס־הכנסה.

על־פי התקנות הקיימות, הריבית שגובה ומשלם מס־הכנסה הוא 60 אחוז בריבית שנתית, או הצמדה ו־4 אחוזים, לפי הגבוה בין השניים.

להיות ביתרת זכות

שיעורים אלה הפכו את התשלום לשלטונות המס במטרה להיות ביתרת זכות, ללהיט פיננסי של פברואר. התשואה על פקדונות שקליים בטווח קצר היתה כ־7.5 אחוזים במונחים שנתיים. בבנק ישראל מיהרו להסביר שהגידול באשראי שחל לאחרונה נבע למעשה מהתשואה הגדולה שיכלו פירמות ועצמאים לקבל מהחזרי מס־הכנסה. על־פי הסדר זה היו פירמות שניצלו את המצב ולקחו הלוואות כדי לעמוד ביתרת זכות אצל שלטונות המס.

נציג מס־הכנסה יאיר רבינוביץ אמר אתמול שלא יהיה נכון להגיד שתשלום יתר למס הכנסה הינה השקעה כדאית. לדבריו התשלומים הגדולים למס הכנסה נבעו מרצון הפירמות לא להיות חייבות למס־הכנסה, ולא מתוך רצון להשקיע באגרות חוב.

צלצול מהיר

מוסה פיש, סגן המושל הראשון של שכם:

בשכם לא יעברו בשתיקה על הרצח

מה יהיו תוצאות הרצח של ראש עיריית שכם זעפר אל־מסרי? זעפר אל־מסרי הוא לא קטלא קניא, אלא בן משפחת אל־מסרי שהיא הגדולה, העשירה והמכובדת ביותר בשכם. חיכמת אל־מסרי הוא יו"ר הפרלמנט של ירדן ואחד האישים הבולטים והמכובדים בשכם ובגדה בכלל, ולפחות שניים מהשרים בממשלת ירדן הם קרוביו ואני חושב, שהרוצחים שכחו עם מי יש להם עסק. „תספור את הסוסים – ספור את הפרשים" אומר הפתגם הערבי. מדובר בשכם המכונה ג'בל אלנאר – עיר האש. כולם אנשי זרוע בעלי גאווה רבה שלא יעברו בשתיקה על הרצח וינקמו את נקמת הנרצח.

האם ירתיע הרצח מועמדים פוטנציאליים אחרים מלהתמנות כראשי ערים?

מה שלא ידעו הרוצחים הוא, שזעפר אל־מסרי קיבל את התפקיד לא כדי לשתף פעולה עם היהודים, אלא כדי לספק את צרכי תושבי שכם. זאת משום שאנשי שכם, שהם גאים מאד, נפגעו קשות מכהונתו של ראש העיר שלא היה מבני עירם. ומינויו של אל־מסרי בא לענות על צרכיהם הרגשיים יותר מאשר על צרכי הממשל. חושב, שהרצח הזה עשוי לגרום לתפנית בשני כיוונים: שהם יתקפלו או, להיפך, יקחו את העניינים בידיים ויתנגדו לרוצחים.

והאם יפגע הרצח בסיכוייו של הסדר אפשרי?

מסתבר, שהפזמון החוזר בהמנון הכנופיות הערביות ב־48 „לחרב לדבר" שגרם לחורבן הפלשתינאי דאז, נכון גם היום. וזה בעייתם ואסונם של ערביי פלשתין, שממשיכים להפעיל את הכוח במקום את הראש. במקרה זה, צרם, כנראה, מינויו של אל־מסרי שנעשה על דעתם של תושבי הגדה, ירדן ואש"ף גם יחד, לקיצוני הפלשתינאים שהוצאו מהתמונה והיו צריכים להוכיח שהם עדיין קיימים.

אתי רונאל

הסירה בכנרת מהמאה ה־1 לפנה"ס

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

בדיקה ראשונית של הסירה שנתגלתה בכנרת מעלה, לפי כליס מלידה, כי מדובר, ככל הנראה, בסירת דייג או מטען מהמאה הראשונה לפני הספירה.

ממצאי הבדיקה הראשונית נמסרו אתמול על־ידי אנשי אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות למנכ"ל המשרד, אליעזר שמואלי, שביקר אתמול. הספינה נמצאת כעת ליד בית אלון בקיבוץ גינוסר.

כדו"ח שנמסר לשמואלי נאמר, כי נראה שהסירה עשוייה מעץ (וייתכן שמדובר בארץ הלבנון). עוד נמסר, כי תקופת הטיפול והבדיקה בסירה תימשך כ־7 שנים. משרד החינוך ביקש ממכון וייצמן לערוך את הבדיקות המדעיות לבדיקת הגיל וסוג העץ של הסירה.

למרות ההודעות

(המשך מעמוד ראשון)

ההתקוממות. לדברי מוסטפה חליל, לו היה מפקד „יחידת הבטחון המרכזית" מצליח להזים מלכתחילה את השמועות אודות הארכת השירות של חייליו, ייתכן שההתקוממות היתה נמנעת.

הצבא ייצא מקהיר

שר־ההסברה המצרי, צפוות שריף, הודיע אתמול, כי על־פי הוראת הנשיא מובארק יעזבו יחידות הצבא באופן הדרגתי את רחובות קהיר. למרות ההודעות המרגיעות אודות התייצבות המצב, נמשך אתמול ויימשך גם היום העוצר החלקי בקהיר. עובדה שמתחילה להדאיג מאד את התושבים כאן. למרות ההודעות המרגיעות של שר־ההסברה על יציאה הדרגתית של הצבא מן העיר, עדיין לא נראו אתמול סימנים לכך.

חיילים מזויינים עדיין מסתובבים

רדיו קהיר הכחיש אתמול ידיעה שנמסרה על־ידי סוכנות רויטר, כי עדיין יש מספר מחנות של אנשי הביטחון המרכזיים אשר לא נכנעו — וכי שלשום בלילה נשמעו יריות מצפון קהיר. בשיחה שקיימתי אתמול עם מנהלת סוכנות רויטר בקהיר קיית וריס, עמדה זו בתוקף על נכונות הידיעה.

גורמים בקהיר מסרו לי אתמול, כי הסיבה להמשך מצב העוצר החלקי, נובעת מחשש כי יש עדיין חיילים מזויינים מאנשי הביטחון המרכזי המסתובבים בקהיר.

משלחת המנכ"לים

יש לציין, כי למרות העוצר החלקי ותנועת הצבא ברחובות, התנהלו אתמול החיים בקהיר כרגיל והתושבים שבו לעבודתם.

בקהיר מצפים הערב לבואה של משלחת המנכ"לים לשיחות טאבה. הדבר לא מוכר כאן כלל בכלי התקשורת, אשר מטבע הדברים עסוקים בימים אלה בנושאים אחרים.

לעומת זאת הדגישו כאן מומחי התקשורת, כי אליפות אפריקה בכדורגל תתחיל השבוע בקהיר כמתוכנן.

רצח אל־מסרי יקשה על

(המשך מעמוד ראשון)

מאת ס. ענברי וא. פישמן.

לכתבנו נודע כי הרצח גם פגע במאמציה של ירדן לגייס תמיכה בשטחים לנאומו של המלך חוסיין. ומשלחות שהתארגנו לצאת לרבת־עמון עשויות שלא לצאת. גם בלעדי הרצח יש חוסר שביעות רצון ברבת־עמון מביטויי התמיכה של תושבי השטחים בנאום המלך והיה שיעור נמוך של משתתפים במשלחות ואישי ציבור רבים, שהבטיחו לבוא לירדן בסופו של דבר השתמטו ולא באו. כעת יהיה המצב קשה מבחינתה של ירדן עוד יותר. גם יוקרתו של ארגון פתח נפגעה משום שהוברר כי אין די בגיבוי שהוא נותן למתונים מסוגו של זאעפר אל־מסרי. אבל גם מעמדו של באסם שכעה בשכם נפגע בגלל הודעות התמיכה מדמשק. לפיכך ניסה באסם שכעה לנקות את סוריה מן האחריות והוא מסר הודעת גינוי לרצח שבה הטיל את האשמה על ישראל. מתאם הפעולות בשטחים שמואל גורן וראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון אפרים סנה אמרו כי הרצח לא יביא לידי שינוי במדיניותה של ישראל. גורן אמר כי הרצח הוא מכה לשכם ולמאמצים הישראליים בשטחים.

נסיגה בשלטון העצמי

גורמים בכירים במערכת הבטחון דחו לפני ימים אחדים רעיון להחליף בבת אחת את כל ראשי הערים הישראליים בגדה בראשי ערים מקומיים. הרעיון הועלה ע"י הגורמים הישראליים המקצועיים המופקדים על חיי היומיום בשטחים. הצעתם של אותם גורמים התבססה על העובדה כי בכל אחת מהערים, בהן משרתים היום ראשי עיריות ישראליים, קיימים מועמדים מקומיים מתאימים לתפקיד, וכי המדיניות הישראלית בשטחים על רקע הכוונה להגיע להידברות עם ירדן ונאומו של חוסיין לפני ימים אחדים איפשרה מהלך ישראלי מעין זה. הרצח של זאעפר אל־מסרי אתמול בשכם יקשה. לדעת מקורות יודעי דבר בישראל, למימושו את הרעיון שהיה עד לפני ימים אחדים בר־מימוש, ומועמדים מקומיים, שהביעו את הסכמתם לעמוד בראש העיריות וקיבלו את האישור למינויים מן הממשל הישראלי ומגורמים ירדניים ופלשתיניים מתונים – ייסוגו עתה. במערכת הבטחון נימקו את אי־ההסכמה למינוי של ראשי הערים הערביות עתה, ברצון להמשיך לשמור על השקט היחסי בגדה, הן מצד המתנחלים והן מצד הגורמים הרדיקלים הפלשתינים.

מקורות צבאיים ציינו אתמול כי מבחינתה של ישראל הרצח של אל־מסרי יצר מצב מסובך, וכי אי אפשר להתעלם מהעובדה שהרצח בוצע ימים אחדים לאחר נאומו של חוסיין וזו מכה משמעותית לתומכי ירדן בשטחים.

בפתח העירייה

ראש עיריית שכם זאעפר אל־מסרי נרצח אתמול בשעה 8.15 בבוקר בפתח עיריית שכם כאשר עשה את דרכו אל משרדו. שני אלמונים המתינו לו ליד הכניסה וכשעבר לידם ירו בו מטווח קצר באקדח ונמלטו. עובדי העירייה חשו אליו ולקחו אותו במכונית לבית חולים. הם ניסו להנשים אותו, אך לשווא. מסרי הגיע לבית החולים ללא רוח חיים. כוחות צה"ל הגיעו למקום מיד והטילו עוצר אבל עד עתה ללא תוצאות. מחר יוסר העוצר כדי לאפשר את עריכת ההלוויה. צופים השתתפות המונים.

הרצח נתקבל בשטחים בזעזוע וגינו אותו תומכי ערפאת ותומכי חוסיין כאחד. גם אישיות קומוניסטית כמו חלדון אבדול חאק, שהיה חבר במועצת העירייה המודחת של בסאם שכעה הגדיר את הרצח: פשע, ואמר כי חילוקי דעות יש לברר באמצעות דיאלוג דמוקרטי ולא בכוח הנשק.

אבו־נידאל וחבש

ארגון אבו־נידאל והחזית העממית לשחרור פלשתין של ג'ורג' חבש טענו אתמול לאחריות לרציחתו של ראש עיריית שכם, זאעפר אל־מסרי. אלמוני שטלפן לסוכנות הידיעות הצרפתית בפריז, אמר כי ארגון אבו־נידאל (פת"ח – המועצה המהפכנית) הוא שהרג את זאעפר אל־מסרי. האלמוני, שטען כי הוא מטלפן מביירות, אמר כי „קבוצת הקדוש המעונה נאצר עבדל עזיז, הוציאה לפועל את גזר דין המוות נגד הבוגד זאעפר אל מסרי, בהתאם להחלטה שנתקבלה ע"י הוועד המרכזי של פת"ח־המועצה המהפכנית, בתיאום עם שני ארגונים פלשתיניים אחרים".

★

מאת דליה שחורי

הארגונים הפלשתיניים, שגבר בשנה האחרונה, כאשר הפלג ב„פתח" בראשות יאסר ערפאת, עשה יד אחת עם המלך חוסיין – גם לגבי אישור מינויו של זעפר אל־מאסרי. עוד אמרו חוגים אלה, כי הרצח מכוון להרתיע אותם אנשים בשטחים, המוכנים לדרגה מסויימת של שיתוף פעולה עם ישראל.

המאמצים יימשכו

בסוקרים את השפעת הרצח על מדיניות ישראל בגדה המערבית בעתיד, אמרו החוגים המדיניים, כי המאמצים להעביר תפקידי ניהול לידי תושבי השטחים בוודאי לא ייפסקו ואולי אף יגברו ביחס למאמצים שננקטו עד כה, כדי לא לתת לקיצוניים תחושת נצחון וכדי לעודד כל מי שמוכן לשיתוף פעולה ברמה הטאקטית עם ישראל. החוגים המדיניים הוסיפו, כי ניתן להביא לכך, שגורמים פלשתיניים הנחשבים מתונים ואשר אינם מעורבים בטרור, יקחו על עצמם תפקידי ניהול ולא יהיה צורך להטיל זאת על אנשי מימשל ישראליים.

מקורות בלשכת ראש הממשלה אמרו אתמול, כי אין ספק שרצח ראש עיריית שכם מהווה איתות רע מאוד למאמצים לטיפוח מנהיגות פלשתינית מתונה בגדה המערבית. יחד עם זאת, הרצח לא העלה את הפופולאריות של ארגוני החבלה, אמרו המקורות, ובוודאי לא סגר את הדלת בפני המשך המאמצים לאפשר לתושבי הגדה המערבית לנהל את ענייניהם.

● רצח ראש עיריית שכם זעפר אל־מסרי פתח את מהדורת החדשות בבריטניה ואף קדם לדיווחים משטוקהולם. שר־החוץ הבריטי ג'ופרי האו כינה את המעשה „חסר תבונה".

במלאת שנה למות חברנו

שייקה אלקוני

נעלה לקברו

ביום ד' 5.3.86 בשעה 15.00

קיבוץ בית־אלפא

במלאת שלושים

לפטירתה של חברתנו היקרה

צפורה פורמן ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה

ביום שלישי 4.3.86 בשעה 16.00

המשפחה

וקיבוץ מעברות

„המשמר" עתון יומי

جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר

עורך משנה: ישראל זמיר

מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833

חשבון בבנק הדואר 4-43360-3

המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2. Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94621 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102–121, טל' 6־224125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מושב זרעית הופך ל„משלט גבר" — הנשים והילדים מועברים למרכז

חברי המושב החליטו בישיבת חרום להעביר נשיהם וילדיהם למרכז הארץ לזמן בלתי מוגבל עד שימצא פתרון למצוקתם ■ מאשימים מנהלי אירגון הקניות בהצטברות החובות

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

200 נשים וילדים ממושב זרעית עוזבים היום את המושב למרכז הארץ, לזמן בלתי מוגבל עד מציאת פתרון לבעיות הכלכליות והבטחוניות של המושב — הוחלט אמש בתום אסיפת חירום של חברי המושב. הגברים יישארו לשמור על המושב.

החלטה נוספת שהתקבלה קודם לכן להחזיר היום תעודות הזהות נדחתה ברגע האחרון לאחר שכמה חברים העלו ברגע האחרון הסתייגויות באומרם שעדיין לא הגיעה העת לבצע צעד קיצוני כזה.

„מזמן היו צריכים להחליף את כל המנהלים" בתגובה להצעת רה"מ שהוא מוכן להורים מליון דולר לסיוע למושבי הצפון בתנאי שיוחלפו מנהלי ארגון המושבים" אמר יהודה בן סימון, מראשי מושב זרעית. ההצעה הועלתה זה כבר על־ידי התושבים עצמם ורק מסיבות פוליטיות לא בוצעה.

יצחק טובלין יו"ר ועד פעולה של ארבעה מושבים נוספים שהצטרפו לשביתה מסר שראשי אירגון הקניות של מושבי הגליל אשמים בחלק מהמקרים בהצטברות החובות הכבדים של המושבים.

אתמול פינתה המשטרה כמעט ללא התנגדות אלימה את המחסומים שהוקמו בארבעה המושבים שהצטרפו לשביתה וחסמו דרכים ראשיות. עשרות כלי־רכב ומאות שוטרים נעו לפנות את המחסומים במושב נטועה, אלקוש, שומרה ואבן־מנחם.

המשטרה ניהלה מו"מ במשך שעות עם המפגינים והאחרונים גילו התנגדות פאסיבית בלבד לפינוי המחסומים. המשטרה טענה שהיא לא יכולה להרשות לעצמה אפשרות חסימת דרכים ראשיות העוברות דרך מושב שומרה ואבן־מנחם ואלקוש.

יחסמו את אסמי הגליל

באסיפת חברים שהתקיימה אמש החליטו ארבעת המושבים הנוספים שהצטרפו לשביתה לחסום בארבע משאיות המובילות תערובת את הכניסה למכוני התערובת במושב גורן השייכים לארגון הקניות של מושבי הגליל. חברי המושבים מוחים על כך שארגון הקניות מסרב לספק להם תערובת בטענה שהם חייבים כספים רבים. חברי המושבים טוענים שהם בעלי המניות של המכון ולא יתכן לחסום להם את האפשרות לקבל תערובת חיונית ללולים.

נודע שרחמים יקותי, יו"ר ארגון המושבים דחה טענות אלה מכל וכל תוך טענה שהממשלה אשמה בגרעונות הגדולים כי אינה מעבירה בזמן את הכספים שהיא חייבת.

חברי מושב זרעית ביקשו לדעת אתמול איך יתכן שיו"ר המחלקה להתיישבות נסים זבילי אמר שהוא הורה למשביר המרכזי לזכות במאות אלפי דולרים את מושב זרעית ואולם הכסף לא הגיע למושב „כפי הנראה נתקע בארגון המושבים" אמרו חברים בזרעית.

ראש הממשלה שמעון פרס הורה לסוכנות ולמשרד החקלאות להי־מנע מהפסקת אספקת תערובת ללו־לים במושבים, כל עוד לא סיימה הוועדה, שהוא מינה לבדוק את מצב המושבים, את עבודתה.

השרים „הפגינו" נגד הטלוויזיה; עידכון תקציב הרשות לא אושר

שוב הועלו הצעות סגירה ופרס שביקש להימנע מהפגנות קיבל „סטירה" בצורת תיק"ו בהצבעה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

חרף בקשת ראש הממשלה שמעון פרס אתמול בישיבת הממשלה, כי הממשלה תאשר את עידכון תקציב רשות השידור לרבעון האחרון של שנת התקציב „בלי ההתקפה הרבע־שנתית על רשות השי־דור" — הביעו שרים מחאה ומורת רוח על הנעשה ברשות השידור.

פרס קטע את הוויכוח באמרו כי „הממשלה לא עושה הפגנות, או שמאשרים או שלא מאשרים". אך בהצבעה קיבלה הצעת העדכון תיק"ו (10:10) ולא אושרה.

השר יגאל הורביץ חזר על הצעתו הידועה לסגור את הטלוויזיה לחודשיים ולקבל לאחר מכן בחזרה לעבודה חלק מן האנשים, על בסיס חוזה אישי. שר הדתות ד"ר יוסף בורג אמר, שהדתיים אינם מרוצים מן הטלוויזיה, לא ממה שיש בה ולא ממה שאין בה. הוא הציע להוריד באופן סמלי שקל חדש אחד עד מיליון ש"ח מסכום העידכון.

שר המשפטים משה נסים הציע להוריד לאות מחאה 10 אחוז מכל הצעה כספית שתאושר. שר האוצר יצחק מודעי אמר, כי העידכון כולו הוא בשעור של 10 אחוז מתקציב הרבעון האחרון. כך שמשמעות ההצעה היא ביטול העידכון.

בעקבות אי אישור העידכון סוכם, ששר האוצר יצחק מודעי, מ"מ שר החינוך (הממונה על ביצוע חוק רשות השידור) יעקב צור, שר המשפטים משה נסים והיועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, ידונו בנושא מחדש ויביאו הצעה מגובשת לממשלה בישיבתה ביום א' הבא.

„שניים סותמין" את פיהם של דתיים מתקדמים בטלוויזיה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

במחלקה למורשת ישראל של הטלוויזיה הישראלית מסתמנת פרשייה חדשה: השתתפותו של ד"ר אריאל רוזן־צבי בתוכנית „שניים אוחזין" בוטלה בעקבות לחציה של יו"ר ארגון הנשים הדתי־ „אמונה", שרה שטרן־קטן, ונעמת, שאותה אמור היה רוזן־צבי לייצג, נאלצה לשלוח לדיון נציג אחר.

במכתב למנכ"ל רשות־השידור מחתה אתמול מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי על פסילת נציגה ועל איומו של עורך תכניות הדת של הטלוויזיה, מרדכי פרימן, כי אם לא תשתתף נעמת בתוכנית על־פי תנאיו תוקלט התוכנית באופן חד־צדדי בהשתתפותן של נציגות „אמונה" בלבד.

5 ימים לפני המועד המתוכנן הודיעה שטיינר לדוברת נעמת, כי השתתפותו של רוזן־צבי בוטלה, לפי הוראתו של מנהל המחלקה, מרדכי פרימן.

אומרת דוברת נעמת אורנה ביברי: „באותו ערב דיברתי עם מרדכי פרימן שאמר, כי יש לו מחוייבות כלפי הציבור שלו, ודיעותיו של רוזן־צבי אינן מקובלות על ציבור זה.

„כשאמרתי שנבטל את השתתפותנו בתוכנית הודיע לי פרימן, כי במקרה כזה יפיק תוכנית חד־צדדית בלי נעמת. בלית ברירה הודענו שנשתתף בתוכנית בהרכב אחר. נראה לי – כותבת מזכ"ל נעמת למנכ"ל רשות־השידור – שהתנהגותו של פרימן בפרשה זו מעוררת את השאלה: מיהו אותו ציבור דתי אותו החליט מר פרימן לייצג בעודו מנהל מחלקת תוכניות „מורשת ישראל" שנועדו לכלל הציבור בארץ".

ובינתיים נודע כי מי שלחצה על פרימן לבטל את השתתפותו של רוזן־צבי בתוכנית היא יו"ר „אמונה" שנציגיה אמורים היו להתעמת עם רוזן־צבי בתוכנית.

בשיחה עם יו"ר „אמונה" שרה שטרן־קטן, הודתה אתמול קטן כי הציעה לפרימן כי מול המשתתפת של „אמונה" יופיעו המשתתפות של נעמת ולא אריאל רוזן־צבי. „אמרתי שלא נאה שמצד אחד תעמודנה נשים דתיות ומהצד השני אדם דתי שיתווכחו שם ביניהם. זה לא נראה לי". לשאלה, מדוע סבורה „אמונה" שיש לה הזכות להכתיב לצד השני את נציגיו אמרה קטן: „אז מה יש? נעמת לא מסוגלת להשלים עם משהו שנעשה שלא לפי רוחה?" בחוגי נעמת טוענים, כי מה שמפריע ל„אמונה" הוא, שנעמת הופכת לגורם בציבור הדתי, הנאור, שהוא, לכאורה, בתחומה של „אמונה".

מסגרת הכשרת הקצינים הבכירים תורחב ל„אקדמיה צבאית"

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

במחלקת ההדרכה של צה"ל התגבשה הצעה להאריך את משך הקורס לפיקוד ומטה משנה אחת לשנתיים, במסגרת לימודית זו שתיקרא „האקדמיה הצבאית" ילמדו קצינים בדרגות סגן אלוף ואלוף משנה.

ראש מה"ד היוצא האלוף יוסי פלד אמר אתמול בפגישה עם כתבים צבאיים כי לדעתו צה"ל אינו משקיע מספיק בהכשרת הקצונה הבכירה של הצבא. „ככל שהצבא גדל ונעשה מתוחכם ומורכב יותר, נושא הכשרת הקצונה בצורה יסודית יידרש יותר" אמר פלד. המסגרת האקדמית החדשה של צה"ל באם תאושר על־ידי שר הביטחון תקנה לקצינים מכללה צבאית רחבה נוסף ללימודים אקדמיים לתואר ראשון מטעם האוניברסיטה שכבר הביעה את הסכמתה לכך.

נציג היועץ המשפטי תמך בעתירת צבן נגד הרב עובדיה

בדיון בבג"ץ נגד הרב עובדיה, הביא נציג היועץ המשפטי את דברי זמיר, כי חל איסור מוחלט על דיינים לעסוק בפעילות פוליטית

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

נציג היועץ המשפטי לממשלה, תמך אתמול בצורה ברורה, בעתירתו של ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) לבג"ץ, נגד פעילותו הפוליטית של מי שהיה הרב הראשי לישראל הראשון לציון עובדיה יוסף.

אתמול שמעו שלושת שופטי בית המשפט העליון, אהרון ברק, שושנה נתניהו ואליעזר גולדברג, במשך שעות ארוכות את נימוקיו של צבן נגד עיסוקיו של יוסף בפוליטיקה בכלל, ובפעילותו בש"ס בפרט. לדעת צבן דיין בבית הדין הרבני היום ושמעמדו זהה לשל שופט בבית המשפט העליון, מנוע מעיסוק בפוליטיקה.

עו"ד תוסיה כהן, פרקליטו של יוסף טען, כי אין להשוות את מעמדו של דיין לזה של שופט. דיין בהיותו רב משמש מורה הוראה לבני קהילתו. אי אפשר להוציא את הנושאים המדיניים מתחום התייחסותה של ההלכה והדוברים בשמה.

ד"ר מישאל חשין, לשעבר המשנה לפרקליט המדינה, כנציגו של צבן, הביא עשרות אסמכתאות, מתחומים שונים, בהם נתוארים פרקים שלמים מתולדות הרבנות והדיינות, כדי להדגיש ולהכליט את המעמד הראוי לדיין בישראל. עו"ד חשין גם העלה השקפות עולם שונות בנושא זה. זאת כדי לבסס את טיעוניו כי על שופט חל איסור חד משמעי לעסוק בפוליטיקה, וכי מעמדו של דיין לנושא זה, כמו גם לעניינים רבים, זהה למעמדו של שופט. על סמך עובדות אלו, ביקש חשין, מבג"ץ, כי עובדיה יוסף יחדל לעסוק בפעילות מפלגתית.

לשופט עליון מותר?...

נציג היועץ המשפטי לממשלה ראנאטו יאראק, הגן בדבריו על חוות דעתו של היועץ פרופ' יצחק זמיר, לפיה אסור לדיינים, בתכלית האיסור, לעסוק בפעילות פוליטית מפלגתית. עו"ד יארק תמך בעמדתו של העותר.

באחד משלבי הטיעון, כאשר נידונה שאלת היחסים בין מועצת חכמי התורה בראשות יוסף ובין מפלגת ש"ס קטע השופט אהרון ברק את תוסיה כהן בשאלה: אם תקום מחר מפלגה פוליטית שתכתיב במצעה, כי היא רואה בשופטי בית המשפט העליון את הסמכות הרוחנית שלה, ואם אחרי כן היא תפנה אלי בשאלה פוליטית לגבי דרכה, האם לדעתך יהיה נכון שאשיב לשאלה?

תוסיה כהן טען כי יש להבחין בין דיין שהוא רב לבין כל שופט אחר. התערב מישאל חשין: ואם אחד משופטי בית המשפט העליון יהיה רב, כפי שהיה בשעתו השופט שמחה אסף המנוח, האם שופט כנ"ל יהיה רשאי לעסוק בפעילות פוליטית מפלגתית?

תוסיה כהן העדיף שלא להשיב.

פסיקת בית המשפט בפרשה תינתן בעתיד הקרוב.

הקיבוץ הארצי קורא לעבודה לפרק הממשלה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

הקיבוץ הארצי קורא להתפטרות הממשלה בגין תוכניתה הכלכלית־חברתית הפוגעת בקיום המשק היצרני והחקלאי, מביאה לאבטלה ומיתון ושוחקת את ציבור השכירים, הגימלאים והשכבות החלשות. זוהי תוכנית אנטי־ציונית ההורסת את המשק הציבורי, חברת העובדים, ההתיישבות העובדת, הרפואה הציבורית והעזרה ההדדית". החלטה זו קיבל אתמול הוועד הפועל החדש של הקיבוץ הארצי שהתכנס לישיבה ראשונה בגבעת־חביבה. הוועד הפועל קרא למפלגת העבודה לפעול מיידית לפירוק ממשלת האחדות הלאומית עם הליכוד.

הוועד הפועל קיים דיון ארוך ומקיף בהצעות שהביאה הוועדה בראשותו של פלו שלח מגן־שמואל שבחנה את המבנה הארגוני של הקיבוץ הארצי. על בסיס עבודת הוועדה שנמשכה למעלה משנה החליט הוועד הפועל לעבור ל־5 מחלקות תיפקודיות גדולות במקום המחלקות הקטנות הקיימות כיום בקיבוץ הארצי. כמו כן הוחלט להקים ועדה כלכלית עליונה לכל המוסדות הכלכליים־פיננסיים של הקיבוץ הארצי. ועדה זו תרכז ותתאם את כל הפעילויות הכספיות של הקיבוצים והתנועה.

יוסטמן — המקצץ הלאומי רוצה להראות המספריים לציבור

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

השידור על פסילת המחזה „הו כלכותא" היה פגום ומנוגד לכללי האתיקה של מסמך נקרי – תדריך החדשות והאקטואליה של רשות־השידור – כך קבע אתמול האומבודסמן של רשות־השידור שבדק את תוכנית „זה הזמן" מלפני שבועיים בעקבות תלונתו של יו"ר המועצה לביקורת סרטים ומחזות, יהושע יוסטמן. יוסטמן התלונן, כי הראיון עם אמרגן המחזה ב„זה הזמן" היה חד־צדדי, והדברים שנאמרו בשידור פגעו במועצה לביקורת סרטים ומחזות בלא שניתן לו להביע את עמדתו בנושא.

אתמול הודיע מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת, כי יוסטמן יוזמן לתוכנית קרובה של „זה הזמן" ויציג את עמדת המועצה לביקורת סרטים ומחזות בנושא זה.

עוד ברשות־השידור: הוועד המנהל דחה אתמול את ערעורה של תנועת האשה הדתית „אמונה" על שידורו של תשדיר השירות על האשכוליות בטלוויזיה.

הממשלה החליטה שלא לתמוך בחוק שכר מינימום

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה החליטה אתמול לא לתמוך בהצעת חוק משותפת לסיעות הקואליציה והאופוזיציה בכנסת בדבר קביעת שכר מינימום במשק. ההצעה נפלה ב־12 קולות, כאשר בעדה הצביעו ארבעה: שלושה שרי הליכוד משה קצב, יצחק שמיר ודוד לוי, ושר „העבודה" יעקב צור.

הממשלה החליטה להטיל על צוות שרים לנהל מו"מ עם ההסתדרות והמעסיקים, בכוונה לשפר את השכר הנמוך ואת ההכנסה הכוללת, ובעקבות בדיקה זו – לדון בהצעת חוק שכר מינימום. כן תבקש הממשלה מהכנסת לדחות את הדיון בחוק שכר מינימום, שכן אינו נכלל בהסכם להבראת המשק ועומד בסתירה לו, נאמר בהחלטת הממשלה.

בראשית הדיון הציע שר העבודה והרווחה משה קצב שהממשלה תתמוך בהצעת החוק. הוא אמר, שההסכם בין התעשיינים וההסתדרות אינו מספק.

שר האוצר יצחק מודעי אמר, שהכנסת אינה צריכה לעסוק ביחסי עובד־מעביד ולהתערב במו"מ על השכר באמצעות חוק. אם ייכפה שכר מינימום, אמר מודעי, יגרום הדבר לסגירת מפעלים וכל המערכת עלולה להתמוטט.

„דו"ח סולל בונה" ימליץ:

מחיקת חובות, פיטורי אלפים ואישור לייבא הלוואות מחו"ל

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

רה"מ שמעון פרס אמור לקבל היום לידיו את הדו"ח הסופי של הצוות שבדק את מצב סולל בונה. בירושלים מצפים שהמלצות הצוות יכללו פיטוריהם של אלפי עובדים, מכירת קרקעות של סולל בונה, מחיקת חלק מהחוב של החברה לבנקים וקונסולידציה של חלק מהחוב לטווח קצר.

על פי ההמלצות שיוגשו לצוות יידרש סולל בונה לפטר אלפי עובדים. נוסף על כך החברה תאלץ למכור קרקעות בשווי כ־100 מיליון דולר בשפלת החוף, בחיפה ואיזור תל־אביב.

הצוות ברשות הממונה על התקציבים אהרן פוגל, ימליץ ככל הנראה שהבנקים ימחקו חלק מהחוב של סולל בונה שהצטבר בשל הריבית הגבוהה של החודשים האחרונים.

הצוות יכלול המלצה לפיה בנקים יוכלו למכור אגרות חוב לציבור והכסף ישמש להפיכת חלק מהחובותיה של סולל בונה לחוב של טווח ארוך. כן מצפים ש„סולל בונה" תורשה לגייס הלוואות בחו"ל.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

הודעה דחופה למגדלי פירות

מגדלים הרוצים לנטוע בקיץ 1986 עצי פרי, יכולים להגיש בקשות לקבלת מכסת נטיעה (היתר נטיעה) למועצת הפירות עד ה־18 באפריל 1986.

לא תאושרנה מכסות לנטיעה חדשה של: בננות, זית אירופי מזני נאכל, ענבי מאכל מזני השוק המקומי או מזנים באזורים שאינם מוגדרים כאיזורי יצוא. שזיף אירופי, תמרים יבשים ותפוחים אין להגיש בקשות לנטיעתם.

טפסי בקשה ופרטים הקשורים לנטיעה המתוכננת, ניתן לקבל [illegible] החקלאית של מועצת הפירות טל. 03-333256/7, ובמשרדי החקלאות האיזוריים.

נטיעה ללא היתר הינה עבירה על החוק.

עזרא מאיר

מנכ"ל מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

נשיא המדינה במסיבת מועצת העיתונות

„להטיל סייג על חופש העיתונות אם נפגע עקרון כבוד האדם"

„הדור הצעיר נוהה אחר הדגם האמריקני הצעקני של העיתונות ונוטש את הדגם האירופי המאופק ■ אני שואב עידוד מן הגישה החדשה שאני מגלה בעיתונות"

„חקיקה בולמת כלפי העתונות בחברה דמוקרטית היא בעייתית מאוד ונוגדת את אחד מעקרונות היסוד של הדמוקרטיה. אבל כאשר עקרון חופש העתונות מתנגש עם עקרון כבוד האדם וזכותו לשמירת הפרטיות ולשמו הטוב, צריך לשים סייג אפילו לחופש העתונות" – אמר אתמול נשיא המדינה חיים הרצוג.

הדברים הושמעו במסיבה, שנערכה מטעם מועצת העתונות, לכבוד נשיא מועצת העתונות ד"ר יהושע רוטנשטרייך במלאת לו 75 שנה. במסיבה, שהתקיימה ב„בית סוקולוב" בת"א השתתפו חברי הנשיאות והוועד הפועל של מועצת העתונות, חברי ועדת העורכים וראשי אגודת העתונאים.

„עתונות חופשית", אמר הנשיא, „היא לדידי בקטגוריה של „זכויות האדם". מפני שהיא מבטאת את חירות הביטוי ואת חופש המידע. אבל כאשר העתונות באורח דיאלקטי יוצאת מגדר משרת הציבור לכדי משרת או מגרה את יצרי הציבור – היא הופכת לפעמים לפוגעת בזכויות האדם. כך גם כאשר היא חוטאת בהתנשאות על האזרח ובפריצה גסה וחטטנית לתחומיו הפרטי, האישי והאינטימי. כאשר סף הגירוי העתונאי הולך ונעשה גבוה יותר ויותר, והעתונות מעמיקה את חדירתה לתחום הפרט, מתאמצת למצוא יותר סנסציה ויותר „דם". היא עלולה בהחלט להגיע למצב, שהחברה לא תוכל עוד להשלים עם התופעה ותחפש דרכים להתגונן, ולו גם בדרך של חקיקה", אמר מר הרצוג.

חשבון נפש

„רצוני להאמין", המשיך הנשיא, „כי הביקורת העצמית הנוקבת המתפתחת בעתונות הישראלית כיום, והחשש מפני חקיקה מרסנת, יביאו את אמצעי התקשורת לחשבון־נפש ולמציאת האיזון הנכון, שבין עקרון זכות הציבור לדעת ובין עקרון הגנת הפרטיות וזכות האזרח לכבודו ולשמו הטוב. אני שואב עידוד מן הגישה החדשה, שאני מגלה בעתונות שלנו".

הרצוג הוסיף, כי אילו רק כיבדה העתונות באמת את כל הכללים של תקנון האתיקה המקצועית של מועצת העתונות בענין כיבוד שמו הטוב וחייו הפרטיים והמשפחתיים של כל אדם – כל הדיון הציבורי סביב ההגבלות על העתונות לא היה מתעורר כלל. בהקשר זה הזכיר הנשיא את זעקתו הנוקבת של העתונאי אהוד יערי ביחס לפירסומים בפרשת חוה יערי. בן ציון, שרק נגד 10 אחוזים מכלל העצורים מוגשים לבסוף כתבי אישום, אולם בעיני הציבור הרחב עצם המעצר נתפש לעתים קרובות כהרשעה.

לאלץ הציבור

עם זאת הדגיש הנשיא, כי משטר דמוקרטי מותנה בזרימה חופשית של מידע ודעות. „אני מכבד ומעריך היטב את תפקידה של העתונות כ„כלב השמירה" של החברה הדמוקרטית. לא זו בלבד שאני מוקיר את זכות הציבור לדעת, אני אף סבור, שחובת הציבור לדעת, וכי על העתונות מוטל לעתים לאלץ את הציבור לדעת – לפעמים גם כאשר הציבור איננו מעוניין לדעת", אמר. בנתחו את מגמות ההתפתחות בעתונות הישראלית, אמר הנשיא, כי מסתמן כה מעבר מהדגם האירופי הקלאסי של עתונות רצינית, מאופקת ועניינית, אל הדגם האמריקני. הדור הצעיר החי בעידן הטלוויזיה, נוהה אחר האופנה העתונאית החדשה, התוקפנית והצעקנית יותר. בעקבות זה אף העורכים מתלוננים על גילויים מדאיגים באשר לרמה המקצועית וחוסר אחריות עתונאית. (עתי"ם)

הנשיא ערך אתמול ביקור תנחומים בשגרירות שוודיה בת"א. בתצלום: חותם בספר האורחים מול תצלום האבל שלידו נרות דולקים. לזכרו של אולף פלמה, ראש ממשלת שוודיה שנרצח. (תצלום: י.פ.פ.א)

יהדות אנגליה תובעת הענקת אזור פיתוח א' לאשקלון

כתנאי לסייע לדימונה והגליל במסגרת הרחבת הסיוע לפרוייקט שיקום השכונות

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

יהדות אנגליה שאימצה במסגרת פרוייקט שיקום השכונות את אשקלון מאז ראשיתו של המפעל — אימוץ הנחשב לסיפור הצלחה גדול — מגלה מעורבות הולכת וגוברת לנעשה בארץ. ראשיה הודיעו לראש הממשלה שמעון פרס כי הם מוכנים להיענות לפנייתו ולאמץ את הגליל ואת דימונה.

בנוסף לאשקלון ולא במקומה — אך זאת בתנאי שהממשלה תעניק לאשקלון סיווג של אזור פיתוח א' בנושא התעשייה והתיירות. „כי אין לדרוש רק מיהדות אנגליה לסייע לאשקלון וגם ממשלת ישראל חייבת לעזור".

זאת סיפר אלי דיין ראש העיר אשקלון שחזר מביקור באנגליה באורחת הממשלה הבריטית, במסיבת עיתונאים אתמול. דיין הוסיף כי חמישה מפעלים הבטיחו לעבור לאשקלון אם היא תקבל מעמד של אזור פיתוח א'. וכי הובטח לו שהנושא יעלה לדיון הממשלה ביום א' הקרוב.

דיין סיפר עוד, שפדרציית הקהילות היהודיות בבריטניה הקימה שני צוותי היגוי. האחד — לתמיכה בעיר דימונה בנגב. והשני — לעזרת ישובי הגליל. הצוותים נכנסו כבר להילוך גבוה של פעילות ובמקביל אישרה הפדרציה גם לקראת השנה הבאה סכום של 1.6 מיליון דולר למימון פרוייקטים בשכונות אשקלון.

שיקום שכונות — באנגליה

דיין עוד סיפר כי הראו לו בקרדיף שבוולס כיצד אנגלים משקמים שכונות מוזנחות בהן מתגוררות משפחות מהגרים — שיקום שכונות כמו אצלנו. דיין הביע דעתו בפני מארחיו כי הם עתידים להכשל מפני שהם עוסקים רק בשיקום פיזי.

„אמרתי להם כי אין די בכך וכי הם עוד יצטערו על כך מפני שתוך זמן קצר הכל ישוב לקדמותו. סיפרתי להם על מעורבות התושבים אצלנו, על ועדי שכונות, על צוות היגוי לימודים בתהילה ואתגר — הם התרשמו מאוד ונטו לקבל את דעתי", סיפר דיין.

עלייה חדה במספר המבקשים להתגרש בדרום

אם אין לחם — אין שלום בית

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

בשלושת החודשים האחרונים עלה מספר המבקשים להתגרש באיזור הדרום ב־30־40 אחוז. כך מסר אתמול סגן מנהל מחוז הדרום במשרד העבודה והרווחה משה פרץ. פרץ דיבר בכנס עובדים סוציאלים, שהוקדש לנושא הטיפול במשפחות המובטלים.

„אנו עוקבים בדאגה אחר תסמונת אי הביטחון התעסוקתי", אמר פרץ. „מצב זה מביא עימו אלימות גוברת כלפי נשים וילדים, בקשות לסידור הילדים מחוץ לבית ופניות לרבנות. המשפחה אינה מסוגלת עוד להתמודד עם הבעיות הכלכליות". פרץ אמר גם כי בשלושת החודשים האחרונים עלה מספר הפניות ללשכות לשירותים חברתיים בדרום, בממוצע — ב־25 אחוזים.

מנהל השירות לרווחת הפרט והמשפחה במשרד העבודה והרווחה, שלמה מדינה, אמר כי כיום יש בארץ 40 אלף משקי בית המצויים במצב אבטלה. נתון זה הוא האופטימי ביותר שכן, הוא מתייחס רק למשפחות שבהן מובטל ראש המשפחה למעלה מ־6 ימים בשבוע. נשים מובטלות וגברים העובדים ימים ספורים בשבוע – אינם נכללים בסטטיסטיקה.

מדינה אמר גם, כי יש הצטרפות מאסיבית של אוכלוסיות חדשות למעגל העוני. על־פי נתוני הביטוח הלאומי עברו 67,200 משפחות את קו העוני. בתוכם 120,000 קטינים. „הבעיה יצאה מגדר גבולות מקומיים של קהילה זו או אחרת. זו בעיה לאומית", אמר מדינה.

במהלך הכנס, הציגו עובדות סוציאליות מבת־ים תוכנית טיפול חדשנית במשפחת המובטל. כיום מתגבשת בשורות הרווחה הערכה, לפיה טיפול במובטל אינו רק מציאת עבודה אלא טיפול כולל בתא המשפחתי.

על־פי גישה שגובשה בחודשים האחרונים לאור הגידול בהתמוטטות משפחות, יש לתת טיפול קהילתי ולא אינדיוידואלי. הגישה נוסתה בבת־ים. בשלושת ימי סדנא לזוגות מובטלים, הזוגות קיבלו טיפול פסיכולוגי אישי וקבוצתי, שוחחו יחד על בעיותיהם, ונפגשו במרוכז עם יועצים מתחום התעסוקה ועם אנשי הביטוח הלאומי הממונים על קצבאות אבטלה.

העובדות סיפרו, כי כל בעיה קטנה לבשה מימדי ענק אצל זוגות שנמצאו במשבר כלכלי. הם דיווחו על משפטים כמו „חיפשתי אקדח והלכתי כבר לירות בעצמי". „הילדים חושבים שאני מפגר כי אין לי מה לתת". „נרשמנו כבר לגירושין". מסקנת הסדנא היא, כי יציאה לעבודה, גם אם תמורת הכנסה זעומה שעלות יש צורך בהשלמת הכנסה – עדיפה לבריאות המשפחה על מצב של אבטלה.

אנשים ואירועים

נשיא גרמניה המערבית מתנצל על ההתבטאויות האנטישמיות בארצו

דואיסבורג. — אזרחי גרמניה המערבית חייבים לגלות עירנות ושיתוף פעולה, כדי למנוע התחדשות אפשרית של אנטישמיות בגרמניה המערבית — אמר אתמול נשיא הרפובליקה הפדראלית ריכארד פון וייצקר.

„ההצהרות האנטישמיות האחרונות שהושמעו ברפובליקה הפדראלית פגעו קשות והדאיגו את האזרחים בני דת משה ואת היהודים בעולם" אמר הנשיא, שפתח כאן את „שבוע האחווה", המוקדש זה 35 שנים להבנה בין נוצרים ליהודים.

פון וייצקר פנה אל יהודי העולם וביקש את סליחתם על [illegible] ההצהרות האנטישמיות שהושמעו בגרמניה המערבית.

יצויין כי ביקורת חריפה נמתחה לאחרונה על שני חברים של המפלגה השמרנית השלטת בבון — חבר בית הנבחרים וראש עירייה — שדיברו לאחרונה על „יהודים עשירים האכפים לכסף".

בהתייחסו להצהרות אלה, אמר נשיא גרמניה המערבית: [illegible] הצהרות אלה. אין הן עולות בקנה אחד עם רעיונותינו על הומאניות [illegible] (עי"צ [illegible])

תיאולוג גרמני זכה במדליית בובר־רוזנצווייג

דואיסבורג. — התיאולוג הפרוטסטנטי המערב גרמני היינץ קרמרס קיבל את המדליה על שם בובר־רוזנצווייג כהערכה לפעולותיו [illegible] התפייסות בין נוצרים ליהודים.

מרטין בובר ופרנץ רוזנצווייג תרגמו את התנ"ך לשפה הגרמנית. [illegible] שמותיהם של השניים מוענק מאז [illegible] לאישים מכל חלקי תבל.

הפרס הוענק למר קרמרס על ידי מועצת התיאום של האגודות [illegible] למען שיתוף פעולה יהודי־נוצרי במסגרת „שבוע האחווה" בין נוצרים [illegible] בין אלה שזכו בפרס בעבר — הסופר השוויצי פרידריך דירנמאט [illegible] בן חורין.

תיאטרון האופרטה ההונגרי ביטל ההופעה בבירה

מאת כתבת „על המשמר"

תיאטרון האופרטה של הונגריה ביטל את הופעתו בירושלים על־פי הוראה מבודפשט. הלהקה באה ארצה לשבוע ימים והתכוונה לתת ארבע [illegible] היתה אמורה להופיע מחר, יום ב', בבנייני האומה בירושלים וכאמור [illegible] הופעתה. האמרגן „טלית הפקות" הבטיח לכסות את הוצאות הנסיעה [illegible] הכרטיסים בתל־אביב להופעה בירושלים.

ח"כ רפאל איתן מהתחיה קרא בתגובה לציבור, להחרים את [illegible] הלהקה ההונגרית שאינה מכבדת את בירתה של ישראל.

השבועון לנוער „חמצן" עומד לפני סגירה

מאת עמירם כהן, כתב „על המשמר"

השבועון לנוער „חמצן", היוצא לאור על־ידי רשת מוניטין, נקלע לאחרונה לקשיים כלכליים ומניים ונשקלת האפשרות לסגרו.

בשלב זה נערך מו"מ בין „מוניטין" לבין גורמים „המקורבים להסתדרות העבודה", במטרה לגייס מימון שיאפשר את המשך הופעתו של „חמצן".

„יום האשה באיראן — אימונים בנשק ב„אווירה איסלמית"

טהרן. – המנהיג העליון של איראן אייתולה חומייני, קרא אתמול, לרגל יום האשה, להעניק אימונים צבאיים לנשים.

בהופיעו בפני קהל נבחר של נשים, אמר המנהיג הדתי שיש להכשיר את אלה מבין הנשים שיש להן הכושר המתאים, ילמדו איך להשתמש בנשק. הוא אמר, כי האימונים הצבאיים חייבים להתנהל באווירה איסלמית.

פקיד הבחירות לבחירת ועדה חקלאית שליד המועצה המקומית מזכרת־בתיה

הודעה על תוצאות הבחירות

לפי סעיף 66 לתוספת השניה

ביום ז' באדר א' תשמ"ו (16.2.1986) במועד שנקבע על ידי לכך, הוגשה הצעת מועמדים לבחירת 8 נציגים של החקלאים בוועדה החקלאית שליד המועצה המקומית מזכרת־בתיה.

בהתאם להודעתי מס' 4 מיום ט' באדר א' תשמ"ו (18.2.86) אושרה על ידי רשימת מועמדים כדלקמן:

1. לוין אילן, בן 41, רח' אליעזר ארקין.
2. מלר חיים, בן 76, רח' נתיב השיירות.
3. פרס שמואל, בן 41, רח' רוטשילד.
4. ארקין אבינועם, בן 52, רח' רוטשילד.
5. ארקין עמיהוד, בן 51, רח' אליעזר ארקין.
6. סבג יעקב, בן 49, רח' הנופר.
7. לוי איתן, בן 29, רח' הנופר.
8. נאמן איתן, בן 75, רח' רוטשילד.

הואיל ומספר המועמדים שאושרו שווה למספר הנציגים העומדים לבחירה, הכרזתי ביום ט"ז באדר א' תשמ"ו (25.2.86) בתוקף סמכותי לפי תקנה 46 (א') לתוספת השניה הנ"ל על המועמדים המפורטים לעיל כעל האישים שנבחרו כנציגי החקלאים בוועדה החקלאית שליד המועצה המקומית מזכרת־בתיה.

ניתן ביום ט"ז באדר א' תשמ"ו (25.2.86) בנוכחותו של ר. אלול ראש המועצה, א. לוין, ש. פרס.

3.3.86

אנ"ל שושנה – פקיד הבחירות לוועדה החקלאית שליד המועצה המקומית מזכרת־בתיה

אולוף פאלמה — המסך ירד

פרחים על כתם הדם

מאת עלי כהן, סקנדינביה

בחצות ושש דקות קבעו הרופאים בבית־החולים, אליו הובל אולוף פאלמה לאחר ההתנקשות בו, את מותו. דקות ספורות לאחר מכן החלו הטלפרינטרים של סוכנויות הידיעות לשגר את הידיעה הלאקונית: „אולוף פאלמה נרצח בהתנקשות שבוצעה קרוב לחצות ברחוב בשטוקהולם". בארה"ב היתה שעת ערב והעיתונות היומית הצליחה למסור דיווח מלא לקוראיה בשעות הבוקר. הקורא הישראלי נאלץ לחכות עד אחרי שבת.

העיתונים הסקנדינביים עמדו בפני דילמות לא רגילות: שעת הדפסת המהדורה הראשונה היא בדיוק השעה שבה אירע המקרה הטראגי. כמה עיתונים היו כבר בסיום ההדפסה, והם העדיפו להופיע כמות שהם. אחרים הוציאו מהדורה נוספת, אך לא בתכונת הצעקנית המקובלת לעיתים בישראל. לעומת זאת, היו מערכות שעצרו את המכונות, החליפו במהירות הבזק את התבניות והספיקו לתת לקוראיהן „מנה ראשונה" מן האירוע. שתי רשתות טלוויזיה — אחת בשוודיה והשנייה (פרטית) בדנמרק — החליטו הלהטה עיתונאית משמעותית: הן המשיכו, בעזרת צוותים שהוזעקו מביתם, את השידור בצורה חיה עם חומר ארכיוני ופרשנות.

אפשר לומר שמבחינה עיתונאית התעלו הפעם רשתות הטלוויזיה על עצמן. בדרך־כלל, הן אינן מהירות, אך כאירוע מיוחד זה, התחיל כנראה האדרנלין לזרום בצורה מוגברת בדמם של מפיקים ועיתונאים כאחד.

היו אלה „תמונות מן החיים", פשוטו כמשמעו. צילומי האזרחים הבאים למקום הרצח ומגישים לשוטרת בלונדינית פרח או זר, וזו מניחה אותו בשטח המגודר של הרצח.

ראיונות לאין־ספור הוקלטו ונערכו בליל הרצח ולמחרתו, עם אזרחים מכל שכבות העם ועם מדינאים, אנשי משטרה, אנשי בטחון. סקופ אמיתי ניתן לטלוויזיה השוודית, שכתבה בבניין נמל התעופה הבינלאומי של שטוקהולם, „ארלנדה", לסקור את אמצעי הבטחון המיוחדים שננקטו כדי שהרוצח לא יוכל להימלט מתחומי שוודיה. לפתע, נדהמו לראות את מלך שוודיה, שאמור היה לפי הדיווחים שבידיהם להיות בנופש, אי שם במרחבי ממלכתו. התברר כי שעות ספורות לאחר שכדורי המתנקש פגעו באולוף פאלמה, החליט שמקומו בשעה זו בבירתו והוא חזר.

המלך רואיין בבגדיו הרגילים, ללא טקסים מיותרים, בעמידה באחד האולמות של הנמל, כשברקע נראות הבדיקות הבטחוניות המחמירות כרקע אמיתי למצב שנוצר.

המלך, שהפנייה אליו נעשתה ללא גינונים ותארים מיותרים, הביע כמובן את כאבו על מות ידידו האישי והביע תנחומיו למשפחה. בתור ראש המדינה קיבל המלך לפחות אחת לשבוע דיווח ישיר על הנעשה בממלכה מפיו של ראש הממשלה אולוף פאלמה, והמסורת זו הופרה רק לעיתים רחוקות, כאשר ראש הממשלה או המלך נעדרו מתחומי המדינה.

קשה לקבוע אם ספקולציות או גילויים המתפרסמים בעיתונים יש להם תפקיד חיובי בגילוי הרוצחים. העיתונות שהופיעה קצת יותר מיממה אחרי הרצח היתה מלאה בסברות, בחלקן סותרות. ליזבט, אשתו של אולוף פאלמה, שנפצעה בהתנקשות, אמרה כי זיהתה במטושטש את הרוצח כאדם שראתה בעבר. אך היתה גם גירסה שונה לחלוטין — שהרוצח בא מאחור, ירה ונמלט. אך אלה הן סברות בלבד. שכן המשטרה משתדלת להטיל איפול על ההתקדמות בחקירה ואילו ליזבט פאלמה ביקשה בפירוש מן המשטרה להניח לה מספר ימים עד שתתאושש ממה שעבר עליה.

בנקודה אחת כל העיתונות, הפוליטיקאים משמאל ומימין והציבור הרחב מאוחדים: באבל על מותו של המדינאי השוודי הדגול. לאבידה של איש השלום אולוף פאלמה אין תחליף בינתיים. עם כל הכבוד ליורשו בתפקיד וידידו האישי אינגוור קארלסון. האבל מצא את ביטויו בכל העיתונים ואמצעי התקשורת האחרים ברחבי סקנדינביה, בהקדשת מקום נרחב כפי שלא ניתן מעולם לאישיות ולמאורע כזה.

הטלוויזיה השוודית שידרה ללא הפוגה, אזרחים יצאו מהבית לחלוק כבוד אחרון למנהיגם. העיתונים מלאים ניחושים. תמונות של הלם

משטרת שוודיה ממשיכה בנסיון לפענח את פרשת הרצח. אך בינתיים מועטים החוטים שיכולים להביא לגילוי התעלומה. המשטרה סרקה את מקום הרצח באופן יסודי, והגילוי היחידי כמעט שעלה הוא שהרצח נעשה בכלי נשק בקוטר 9 מ"מ, מן הסוג שהצבא השוודי משתמש בו.

לא ברור עדיין אם אלמנת ראש הממשלה ראתה או לא ראתה את הרוצח פנים אל פנים. שכן, אחת הגירסות טוענת שראש הממשלה נורה מאחור. אך נסתבר, כי ליזבט פאלמה ראתה אנשים חשודים מסתובבים ליד מעונו של ראש הממשלה ב„עיר הישנה" של שטוקהולם, זמן לא רב לפני האירועים הטראגיים. אך מאחר שלא ראתה אותם שנית, לא טרחה לדווח. עוד עולה, כי לראש הממשלה המנוח לא היתה כלל שמירה אישית. סבורים כי הרוצח עקב אחרי ראש הממשלה מבית־הקולנוע, שם חזה עם אשתו ובנו בסרט שוודי קליל, עד למקום הרצח, מרחק לא רב.

אם גירסה זו נכונה, הרי שהרצח היה מתוכנן. שעות ספורות לאחר הרצח נעצרו שני חשודים כשבכיסם ציור של אזור הרצח. אך המשטרה נאלצה לשחררם לאחר שהוכיחו אליבי מושלם. לפני משרד ראש הממשלה בשטוקהולם, משרדו של אולוף פאלמה, משתרך כל שעות היום והלילה תור ארוך של אזרחים מכל השכבות והגילים, המבקשים לחתום בספר התנחומים שהוצב שם.

צעירים רבים, הרואים במות אולוף פאלמה אבידה רצינית לכוחות השלום והקידמה, מתגודדים גם ליד שגרירות שוודיה בקופנהאגן. הדגלים בכל מבני הציבור בשוודיה ודנמרק הורדו לחצי התורן. ביום רביעי תתקיים בקופנהאגן תהלוכת לפידים לאות אבל על מותו של פאלמה. למועד הלוויה, שנקבע לשבת, 15 במארס, מצפים לבואם של מרבית מנהיגי מדינות העולם. סוכנות „טאס" הסובייטית כבר מצאה את האשמים: סוכני הסי.איי.אי. האמריקנים...

התנקשות פוליטית לא היתה בהיסטוריה של סקנדינביה מאז הודיע מארס 1792. אז נרצח המלך גוסטב השלישי.

ידיד ביקורתי

את ראש ממשלת שוודיה אולוף פאלמה פגש ד"ר אברהם רוונקיר פעמיים. הפעם הראשונה היתה בסלאנגרוף שבדנמרק, בעת ה־84, בכנס[illegible] האינטרנציונל הסוציאליסטי. השיחה, שבה השתתף גם נציג מפ"ם באירופה, אברהם יפה, נסבה בעיקר על אמריקה המרכזית ועל ניקרגואה. באותה תקופה פיתחה מפ"ם קשרים עם הסנדיניסטים ונציגיה היו מעוניינים להתייעץ עם פאלמה, שהיה מעורב בנושא. בעיקר ביקשו נציגי מפ"ם להתייעץ איתו כיצד להעמיק את הקשר עם הסנדיניסטים. פאלמה אמר באותה פגישה כי העובדה שישראל מוכרת נשק ל„קונטראס", הנתמכים על־ידי הממשל האמריקני, מוציאה לה שם רע. באותה שיחה הדגיש פאלמה את חשיבות הדבר, שיש בישראל מסתייגים מהקשרים הללו ועודד את מפ"ם להמשיך בהשריה עם הסנדיניסטים. לדברי פאלמה, ניקרגואה היא סמל לכל אמריקה הלאטינית, וכל מי שרוצה לפתח קשרים ביבשת הדרום־אמריקנית חייב להביא זאת בחשבון.

רוונקיר מספר, כי אולוף פאלמה החליט להעביר את כל כובד משקלה של המעורבות השוודית לאזור אפריקה הדרומית ולנושא אפריקה הדרומית. פאלמה ראה את הנושאים בפרספקטיבה בינלאומית ובעיית הצפון והדרום היו בראש מעייניו.

הפגישה השנייה התקיימה בבומרסוויק שבשוודיה, ביוני 84. הפעם נושא השיחה היה המזרח־התיכון. פאלמה קיבל את גישת מפ"ם בנושא הפלשתינאי, שיש להידבר עם אש"ף רק בתנאים מסויימים. פגישה זו היתה ביוזמתו של פאלמה. אברהם רוונקיר מציין, כי ראש ממשלת שוודיה היה איש פתוח מאוד ונהג להתקרב ללא שמירה. ייתכן כי אותה פתיחות עלתה לו בחייו. ההתרשמות המיידית, הן מהפגישות האישיות עם פאלמה והן בעת ההקשבה לדבריו שנשא בכינוסי האינטרנציונל הסוציאליסטי, היתה שלפניך מדינאי, שהאדם יקר לו מאוד.

כפי שנאמר כבר, פאלמה רצה מאוד בשינוי היחסים בין הצפון והדרום, והבין שבעיית החוב הבינלאומי של העולם השלישי היא פצצת־זמן גם לארצות הצפוניות.

לדברי רוונקיר, היה פאלמה ידיד אמיתי של ישראל. הוא האמין שיוכל, יחד עם ברונו קרייסקי, להשפיע על יאסר ערפאת להכריז את עמדותיו ולהיכנס למשא ומתן מדיני. הוא אף נפגש עם ערפאת מתוך אמונה זו.

אולוף פאלמה לא קיבל את מדיניות ממשלת ישראל ללא ביקורת, ולא פעם השמיע גם ביקורת על מפלגת העבודה, אשר לא העזה, לדעתו, לצאת בהצהרות נדיבות יותר כלפי הפלשתינים. לעומת זאת, ראה בעמדות מפ"ם בנושא הפלשתיני גישה ריאליסטית, ובייחוד הוקיר מאוד את עמדת מפ"ם בקשר להכרה בהגדרה העצמית של הפלשתינים.

דורית גפן

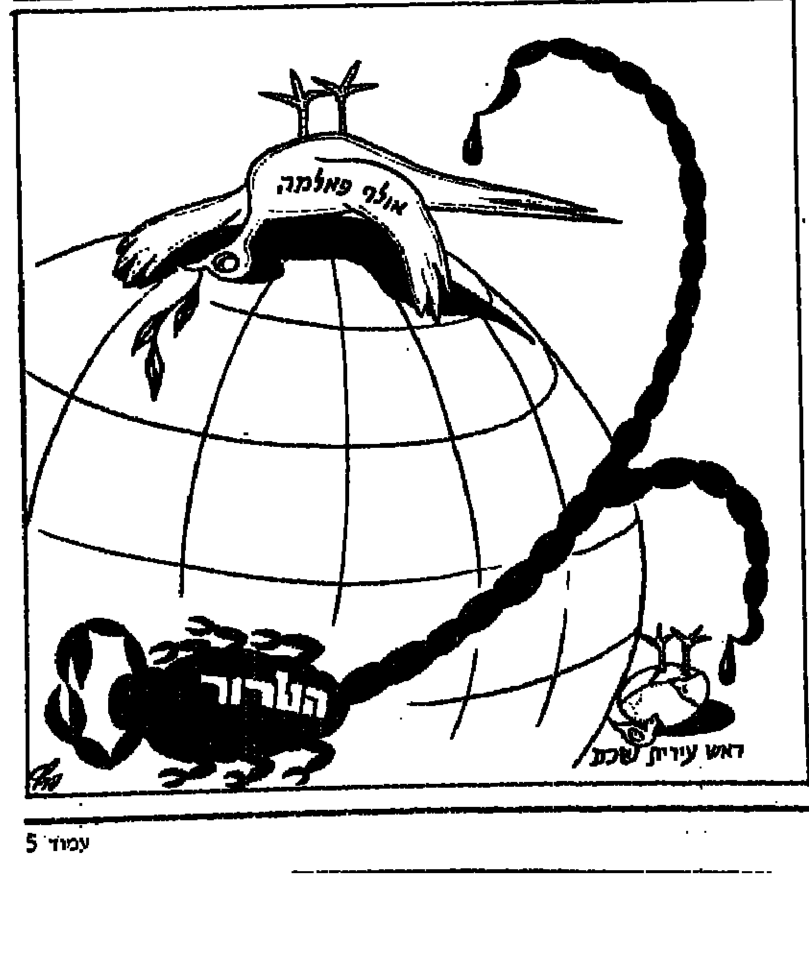

הלם ציבורי, לא זעזוע פוליטי

המתנקש באולוף פאלמה אולי קיווה להביא לשינויים פוליטיים בשוודיה אך המפה הפוליטית במדינה תישאר כפי שהיתה. אינגוואר קרלסון, בינתיים מבטיח שמירה על הקו הקיים

נדיר צור

המציאות טפחה בליל שבת על פניהם של אלו שלא האמינו, כי גם בשוודיה יתכן רצח של אישיות פוליטית בכירה. כדורי המתנקש, בעל הפנים המוסתרות לגברת פאלמה, השיגו את מי שלמעט שש שנות „מדבר פוליטי" באופוזיציה, נשא 23 שנים במשרות בכירות בממשלה.

אולוף פאלמה, שהיה עוזרו הקרוב של ראש הממשלה טגה ארלנדר, שר דתות, חינוך [illegible] בממשלתו, והתפרסם בצעירותו — [illegible] בראש הפגנה נגד מלחמת וייטנאם, [illegible] יחד עם שגרירי צפון־וייטנאם וברית־המ"מ בשטוקהולם, נרצח במחציתה הראשונה של [illegible] הרביעית להנהגתו כראש ממשלה בשוודיה.

מותו של פאלמה ומינויו הזמני של אינגוואר קרלסון תחתיו לא יביאו מן הסתם לשינוי כלשהו במפה הפוליטית השוודית. [illegible] כאילו יש מי שמקווה שיתרחש עקב [illegible] נוסף לעצם הסבת תשומת־הלב [illegible] פאלמה שזכה לו המעשה עצמו.

פאלמה עמד בראש המפלגה הסוציאל־דמוקרטית השוודית שהיא, אליבא דד"ר [illegible] המחלקה למדעי המדינה באוניברסיטה העברית, אחת המפלגות הסוציאל־דמוקרטיות הוותיקות באירופה. היא נוסדה ב־1889, וב־1917 התפלגה ופרשה ממנה קבוצה שאחר־כך כוננה את המפלגה הקומוניסטית השוודית. הקומוניסטים תמכו, מאז 1982, בקואליציה הממשלתית בראשות פאלמה, בהעדר רוב לסוציאל־דמוקרטים בפרלמנט השוודי (הריקסדאג).

קצבאות מהמדינה

בריקסדאג ישנם מאז 1973 349 מושבים. 150 מהם נתונים בידי הסוציאל־דמוקרטים והשאר בידי בעלי־הברית הקומוניסטים משמאל, ומימין — בידי „מפלגת המרכז" או „המפלגה האגררית", „מפלגת העם" או המפלגה הליבראלית ו„מפלגת המתונים" או המפלגה הקונסרבטיבית.

כמו כן יושבות בריקסדאג השוודי בין היתר כמה מפלגות קטנות, ובהן „מפלגת איכות הסביבה", מעין „ירוקים שוודיים", המפלגה המארקסיסטית, ומפלגה נוצרית — כולן נבחרות לפרלמנט בבחירות יחסיות.

הצלחתה היחסית של המפלגה הסוציאל־דמוקרטית בשוודיה, שהיא אחת המדינות העשירות ביותר באירופה (11 אלף דולר לנפש בשנה), נובעת, לדעת מומחים לדבר, מתלותם של השכירים עובדי הציבור בכספי המדינה. כ־60 אחוזים מאזרחי שוודיה זוכים לקיצבאות מהמדינה, בין אם לשם הבטחת חלק מהכנסתם ובין אם לשם הבטחת קיומם במלואה.

בהיותה בשלב השני של מה שפאלמה עצמו כינה כ„צעידה לעבר דמוקרטיה כלכלית", נחלקה החברה במדינה ל„רביעונים" — רביע עליון, הכולל את בעלי התפקידים הדורשים ידע רב בתחומי הטכנולוגיה והייעול, רביע שני ושלישי הכוללים את השכירים בשירותים ובתעשייה — כמחצית מהם זכאים לתמיכה ממשלתית והם הגרעין המרכזי של נאמני המפלגה הסוציאל־דמוקראטית; ורביע נמוך של עניים, הכולל את מקבלי הקיצבאות של זיקנה ואבטלה.

„סוציאליזם בייצור"

פאלמה, שעמד איתן על קיום עקרונות הסוציאל דמוקראטיה, דהיינו, צדק כלכלי, חלוקה הוגנת של העושר ושוויון הזדמנויות חברתי, יזם את רעיון „קרנות השכירים", שהועתק אחר־כך גם לדנמרק. הרעיון, שבמרכזו כינון „סוציאליזם בייצור", קרא להעניק לעובדים באמצעות ארגוניהם חלק ממניות המפעלים שהם עובדים בהם. על־פי השיטה השוודית הוקמו חמש קרנות אזוריות בניהול מועצות, בהם היה רוב לנציגי העובדים. הקרנות ניזונו מכספים שמקורם במיסי רווחים ושכר והן הושקעו במניות. כל קרן רשאית היתה להשקיע עד לשמונה אחוזים מסך מניותיה, דהיינו — כ־40 אחוז ממניות חברה כלשהי היו מצויים בידי חמש הקרנות. כספים אלה יועדו להגדלת הקיצבאות לעובדים.

הקומוניסטים לא ברכו על הרעיון והגדירו את העובדים, מחזיקי הקרנות, כ„מעמד מחזיקי המניות". כשם שהגדירום הסוציאליסטים בצרפת. ואולם, למרות שהשיטה סטתה מהאידיאולוגיה שלהם ויותר מאשר היטיבה עם העובדים הגנה על המשך שלטון הסוציאל־דמוקרטים, התברכו פועליה של שוודיה ושכיריה במשטר שעשה רבות למען החלוקה ההוגנת של ההון השוודי בחמישים ושלוש השנים האחרונות.

אולוף פאלמה ייזכר בהקשר זה כמי שהנהיג מפלגה זאת, מאז 69, לא רק בשלטון אלא גם בשש שנותיה באופוזיציה הכפויה.

[illegible] דסק לענייני היום: לוי מורב
[illegible] של עמודי הפנים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

סכנה? התבוללות?

נפתלי היקר,

החוגים הדתיים יוצאים מגדרם בגלל עיכוב או ביטול תוכנית דתית בטלוויזיה, שאמורה היתה להציג את הסכנה של נישואי תערובת בישראל. לא כל החוגים הדתיים, אלא אלה המכנים את עצמם דתיים־לאומיים, כלומר אנשי המפד"ל, הקיצונים בהם. אנשי אגודת ישראל או ש"ס, אינם מתייחסים כלל לטלוויזיה. עצם קיומה הוא טריפה בעיניהם ולא תמצא בעיתוניהם את תוכניות הטלוויזיה, שהחזקתה בבית על־ידי יהודי חרדי אסורה תכלית האיסור.

המפד"לניקים חיים חיים כפולים — הם כאילו מודרניים יותר, אך גם ערמומיים יותר. למה להחרים את הטלוויזיה — אם אפשר לכבוש אותה מבפנים? כבר כיום זכתה הדת, או למעשה המפד"ל, לאוטונומיה בשידורי הטלוויזיה. יש להם כמה תוכניות בשליטה מפלגתית מוחלטת, בדיוק כמו שהצליחו לזכות בזמנו בחינוך הממלכתי־דתי.

איש לא היה פוצה־פה על תעמולה דתית צרופה זו, אלמלא הנסיון להתפשטות מיליטנטית בכל תחומי החיים. אילו היו מסבירים נושאים דתיים גרידא לאלה החפצים בכך — מילא, אך אצל עורכי התוכניות הללו ניכרת השאפתנות לפסוק, למשל, בשאלת האוניברסיטה המורמונית, כלומר, להפוך את התוכנית הזאת לכלי המשמש את המפלגות הדתיות במאבקיהן הפוליטיים. הדבר נעשה באופן מתוחכם ולעיתים מוזמן "יריב חילוני", המשמש כעלה תאנה, כדי לשוות לתוכנית "אופי אובייקטיבי". הרכב המשתתפים ודרך הצגת הנושא קובעים מראש את הרושם של הצופה והמאזין חייב לקלוט.

אני לא יודע מה בדיוק כלול באותה תוכנית על "סכנת ההתבוללות", שנפסלה על־ידי הנהלת רשות השידור. משום מה עיתון "הצופה" דווקא כן יודע והוא יוצא להגנתה בחירוף־נפש ממש. מניין לו הידיעה על תוכנו של השידור, אם לא באמצעות הצינורות המפלגתיים של המפד"ל, שמעניקה חסות לשידורים אלה? אותו "הצופה", החוזר מדי יום על התקפותיו על כלי תקשורת ובמיוחד על הטלוויזיה ודורש להפעיל בהם צנזורה, התעורר לפתע "להגנת הדמוקרטיה שאחד היסודות שלה הוא חופש הביטוי". הטלוויזיה מתוארת כקן של שמאלנים ויפי־נפש. ואלה כמובן דוגלים בערום ובכל תועבה אחרת. הכיצד מותר היה בטלוויזיה להשמיע את דברי המפיק של "הו כלכותא", "המפאר תרבות של ערום".

מעניין שכל הנזעמים מן הנסיון להציג את המחזמר הזה בארץ בקיאים מאוד בפרטיו. נדמה לי, שחלקם ראוהו בברודווי "אינקוגניטו". אני מניח ללא כיסוי ראש, כי לא לחשוף את עצמם. אולי הלכו לא לשם הנאה אלא לצורך מחקר. בבחינת "דע את התועבה שיש להאבק נגדה".

ד"ר הרצל רוזנבלום מ"ידיעות אחרונות", שעדיין אינו חובש כיפה, מגלה חשש שאם תותר הצגת "הו כלכותא" — מי יערוב לנו שלא יבוא איזה ספקולנט אמיר ויפתח שורת במות ברחוב אלנבי להצגת "מישגלים אמנותיים" בפומבי — התסכימו לכך בטענה שמי שירצה יבוא — ומי שלא ירצה, לא יבוא? האינסטינקטים החייתיים השוכנים בליבו של כל אדם יאפשר להרגיעם, אך גם להציתם — מה יהיה עמהם? — עד כאן ד"ר רוזנבלום. אכן, בשביל מה צריך את עיתון "הצופה". אם "ידיעות אחרונות" בעל התפוצה הגדולה מזהיר אותנו מפני "אינסטינקטים חייתיים".

ואילו אני בוטח דווקא בד"ר רוזנבלום. למרות שלפי דבריו "אינסטינקט חייתי שוכן בכל אדם". אני בטוח שאפילו יצפה (ואולי בפעם שנייה) ב"הו כלכותא" או באותם "מישגלים אמנותיים" יעמוד לו לדוקטור הכוח לריסן את האינסטינקט החייתי. או כדבריו "להרגיעו".

הנה לאן הגענו במדינה מודרנית, לכאורה, בשנת 1986. אבל נניח לערום ונעבור לאמת במערומיה, כלומר, לאותה מהומה בעניין נשואי התערובת. מה זה עניינם של דתיים או חילוניים אם צעיר או צעירה בני עם אחד מתאהבים בבן־זוג מעם אחר? למי הזכות להתערב בהחלטתו של פרט לקשור את חייו עם מישהו הקרוב ללבו, שבמקרה הוא בן לאום אחר? תודה לאל עדיין אין לנו חוק לשמירת הגזע, האוסר נשואים מעורבים. עצם הדיבור על נישואי תערובת הוא גזעני, שלא לדבר, כי במציאות הישראלית רק מטורף יזעק נגד סכנת ההתבוללות הערבית (והאיסלמית) בקרב היהודים. ובכן, ישנה אומנם התבוללות אנוסה אצל צעירים ערביים המועסקים במסעדות או בתי־מלון שלנו, אשר מטעמי נוחות החליפו את שמותיהם לעבריים...

כל הרעש הזה כאילו הצעירים הערבים מפתים צעירות יהודיות להתחתן אתם כדי שיתאסלמו בא ליצור רושם של איזה מסע מאורגן למען ציד נפשות יהודיות מסכנות. עוד נדבך בהסתה האנטי־ערבית נוסח: הערבים הללו לוקחים לנו את הבחורות היהודיות.

הצביעות בכל המסע הזה מתגלה בכוונותם של הדתיים לברך על הגויים הבאים לחיק היהדות, אם אך יעברו את הטקס המכונה גיור. ואם יהיה זה גיור כהלכה, כלומר, בהשגחה אורתודוקסית, אזי נישואי התערובת אינם פסולים כלל, להיפך. כל גיור או גיורת נחשבים כיהודי כפול.

אני שומע כבר את הטוענים נגדי שאני מתעלם מסכנת ההתבוללות בקרב העם היהודי, ומן הסטטיסטיקה המראה הפחתה ניכרת של נפשות יהודיות בעולם, אך לכך אין כל קשר עם ישראל, שבה סכנת התבוללות אינה קיימת. כידוע, התבוללות היא תכונה המתגלה אצל מיעוט לאומי, שבה הרוב המשליט את תרבותו ואת אורח חייו, משליט ומפתה על־ידי מתן אפשרויות רבות יותר למי שנמנה עמו, דבר אחר בארצות הגולה, שם היהודים מהווים מיעוט, לעתים מיעוט מבוטל.

הציונות קמה, בין השאר, כדי לבלום את תהליך ההתבוללות ולסתור את הטענה, כאילו זו הדרך לפתרון השאלה היהודית. הציונות ומדינת ישראל יכולות גם היום לשמש בלם בפני התהליך הזה, בתנאי שיהיו אטראקטיביות בעיני המוני העם היהודי בגולה. קשה לומר זאת כיום, אם לשפוט על־פי מצבה של מדינת ישראל. ולא רק מבחינה כלכלית, אלא בשורה ראשונה, על־פי האווירה הכללית שבה. ישראל שאינה מסוגלת להתקדם לקראת השלום עם השכנים, ישראל שחלקה הגדול מגלה שאיפות שוביניסטיות וסיפוחיסטיות, המכשרות סכסוך נצחי עם העולם הערבי מרתיעה רבים מיהודי העולם מפני המחשבה לקשור את גורלם עם מדינה זו הלכה למעשה. ואם נוסיף לכך את הכפייה הדתית, הזרה לרובם המכריע של יהודי העולם, בצד תופעות גזעניות־כהניסטיות, הרי כל הדיבורים הציוניים והקריאות נגד ההתבוללות אין להם כל משמעות בשביל יהודי מודרני, שחי גם ברווחה כלכלית יחסית. את הסכר להתבוללות בקרב יהודי העולם אי־אפשר לשים על־ידי "גיור על־פי ההלכה", ולא על־ידי הבטחה להפוך את ישראל למדינת ההלכה.

אך גם אם יושם מחסום חיוני לתהליך ההתבוללות, הרי שתמיד יימצאו יחידים, אשר ישתלבו בתרבותם של עמים אחרים. זוהי תופעה בלתי נמנעת, ואיני משוכנע שיש להצטער על כך שיהודים כה רבים תרמו לתרבותם של עמים אחרים בספרות, במדע, באמנות, ואני מניח שאין צורך להזכיר שמות.

ואילו הנסיון להפיץ סיפורים על הבחורים הערבים המפתים את הצעירות היהודיות, מזכיר אותנו לימי החשיכה בתולדות עמנו, כאשר עלילות כאלה הופצו דווקא נגד היהודים, אותם האשימו בפתוי "השיקסות", ומאוחר יותר בפגיעה בטוהר הגזע הארי.

שלך ביהדות

מארק גפן

חשוף בצריח העירייה

מדיניות ישראל בשטחים חשפה את זאפר אל־מסרי לסכנות מיותרות — השארתו כמינוי יחיד לראש עירייה מיקדה אליו, כנראה, את ההתעניינות של מתנקשים־בכוח

מאת פנחס ענברי

רצח ראש עיריית שכם, זאפר אל־מסרי, חשף שוב את נקודת התורפה העיקרית של הלאומיות הפלשתינית — חוסר היכולת להבהיר נקודות מחלוקת בדו־שיח דמוקרטי וסובלני, שמניחה לאקדח לדבר.

ארגון "פתח" של ערפאת אמנם מיהר לגנות את הרצח, וטוב שכך עשה, אבל אי־אפשר, מסתבר, להבדיל בין טרור לטרור — להמשיך ולדבוק במאבק מזוין, שאמנם הוגבל לשטחים בלבד, נגד ישראל, ואחר כך לזעוק מרה כאשר אותו נשק מופנה נגד אותו ארגון עצמו. כאשר מנסים לקדם את התהליך המדיני, צריכה להיות הפסקת־אש גמורה. רק כך אפשר לגנות בידיים נקיות טרור המופנה נגד הפלשתינים מתוך המחנה שלהם פנימה.

לצאת ידי חובה

הדברים האלה אינם צריכים לעשות את מלאכתה של ישראל קלה: הנה, אלה הן הנורמות אצל הפלשתינים ואנחנו פטורים מעונשם של אלה. האמת היא, שהאחריות לשלומו ולבטחונו של האיש האמיץ זאפר אל־מסרי היתה מוטלת על ישראל. ומתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, לא יצא ידי חובתו כאשר הציע הגנה לראש העירייה הממונה ומשך את ידיו מהצעתו כאשר זאפר אל־מסרי דחה את שידוליו. רצח זאפר אל־מסרי הוא מכה לתהליך השלום ולפיכך הוא פגיעה באינטרסים של ישראל. אמנם אין זה הוגן לתלות בישראל את האחריות לרצח, אבל המדיניות בשטחים היתה בלי ספק לא נכונה וחשפה את זאפר אל־מסרי לסכנות מיותרות.

כאשר ניהלה ישראל משא ומתן למינוי ראש עירייה בשכם עם המועמד הקודם באסל כנעאן, היה אחד מתנאיו של כנעאן כי מינויו ייעשה במסגרת הסכם חבילה, שבו ימונו כמה ראשי עיריות בעת ובעונה אחת. הסיבה היתה שהוא דאג לבטחונו האישי. הוא ציפה כי המינוי יעורר התנגדות אצל יסודות פלשתיניים קיצוניים והשארתו כמינוי יחיד תמקד אליו את ההתעניינות של המתנקשים בכוח. לעומת זאת, קביעת עובדה נחרצת של החלפת כמה ראשי עיריות בעת ובעונה אחת תיתן הגנה לכולם.

מאז מינויו של זאפר אל־מסרי עברו ארבעה חודשים וישראל לא המשיכה למנות אישים בעיריות האחרות. לא נכון שלא היו מועמדים. היו גם היו, והם עדיין לא הסתלקו מהצגת מועמדותם. יתכן כי לישראל היו סיבות לגרור את התהליך, אבל כעת ברור כי זאת היתה טעות. מה שלא נעשה עד עכשיו, יהיה קשה מאוד לעשות להבא.

קבוצה מגובשת

כעת, כאשר נוצר חלל ריק בשטחים, מוטב שישראל תדון שוב באפשרות היחידה שתאפשר את מילוי החלל הריק באישים פלשתינים מן השטחים — עריכת בחירות כלליות לעיריות. הטעות שנעשתה לגבי זאפר אל־מסרי היתה שהשאירו אותו [illegible] בצריח". בחירות כלליות [illegible] שמעוניינים לתפוס את מקומם [illegible] המדיני מעין כשירות לאומית [illegible] שנבחרו לתפקידים בידי העם [illegible] תעלה אותם על הבימה כקבוצה [illegible] כיחידים החשופים לסכנות.

אש"ף, בלי ספק, יתמוך בבחירות [illegible] לא צריך להרתיע את ישראל. [illegible] ארגון "פתח" את רצח זאפר אל־מסרי [illegible] דרשני.

זאפר אל־מסרי
האקדח שוב דיבר

חב"דהו וחשדהו

מאת ח"כ מרדכי בר־און

בוועדת החינוך של הכנסת מתנהל בשבועות האחרונים דיון סוער בדבר חדירתם הנמרצת של חסידי חב"ד אל תוך מסגרות החינוך הממלכתי והחינוך בצה"ל, והחשש להתפשטות תופעת החזרה־בתשובה כתוצאה מהשפעתם. בניגוד לטענות של מפקדים והורים רבים, יצאו כמה קצינים בכירים בצה"ל להגנת חסידי חב"ד, בטענה שלפעולתם תרומה חינוכית חיובית הן למורל החיילים והן לעיצוב זהותם היהודית.

בהמשך לקו הגנה זה שלפו חסידי חב"ד מארכיוניהם מכתב שכתבתי אליהם באביב 1968, בעת היותי קצין חינוך ראשי בצה"ל. המכתב נכתב בעקבות יום עיון שקיימתי עם סגל קציני החינוך בכפר חב"ד לשם היכרות עם התנועה ותורתה, והוא כולל דברי תורה ושבח נלהבים למארחינו.

שמונה־עשרה שנים לאחר אותו אירוע נעים, אני מוצא את עצמי מתנגד בכל מאודי למאמצי החדירה של אנשי חב"ד אל תוך מערכות החינוך הישראלי ומצטרף אל חברי הכנסת הדורשים להפסיק הפעלותיהם. מה אירע במשך 18 השנים האחרונות, אשר מאלצני לנקוט עמדה הפוכה לעמדה שבאה לידי ביטוי באותו מכתב?

קיימות שלוש אפשרויות: או שאני השתניתי, ושיניתי את השקפותי, או שהנסיבות המדיניות והדתיות השתנו, או שפעולותם של אנשי חב"ד השתנתה מבחינת השפעתה הציבורית. רק מוחות אטומים אינם בוחנים את עצמם ואינם משתנים לעולם. אין ספק, שבמשך שמונה־עשרה השנים שחלפו, עם שלוש מלחמות נוספות שעברו עלינו, נסיון חיים נוסף שצברתי בתפקידים ציבוריים שונים, והשינויים העמוקים שחלו בהערכות הפוליטיות־פנימית של ישראל, חוללו גם שינויים עמוקים בהשקפותי. אך אין גם ספק שחלו שינויים בנסיבות הציבוריות עצמן, ובכך שבמשך הזמן נחשפו לעין־כל מגמות ויעדים בפעולות חב"ד, שלא היו ברורים קודם לכן, המשנים מן הקצה אל הקצה את מיקומם של אנשי חב"ד בחיי הציבור שלנו ומחייבים את המחנה החילוני בישראל להתייצב נגדם.

חב"ד אחרת

אף על־פי שלחב"ד היו ישיבות ומוסדות חינוך בישראל זמן רב לפני הקמת המדינה ולמרות שהנשיא שזר היה ידוע כחסיד נלהב של תנועה זו, היא לא היתה עד למלחמת ששת־הימים אלא תופעה שולית וחביבה. מבין כלל העדות החרדיות בישראל דווקא חב"ד הצטיירה בעינינו כקבוצה עליזה, טובת לב ועממית, שמבקשת בצנעה וביושר לכפר על עוון ההתנגדות הקנאית לציונות בה הצטיינו רבניה בראשית המאה, על־ידי הקמת כפר חב"ד ועל ידי פתיחות כלפי כלל ישראל.

במשך י"ח השנים האחרונות נתגלתה לפנינו תנועת חב"ד אחרת: תנועה מיליטאנטית שאין מטרתה להשתלב במציאות הישראלית כפי שהיא, תנועה המתנגדת לפלורליזם הרוחני המאפיין אותנו ומנסה לשנותו ולכופפו לפי השקפתם שלהם. תנועה הנוקטת עמדה ניצית־קיצונית בוויכוח הפוליטי המתחולל בתוכנו; תנועה המתערבת בתהליכי חקיקה ומשטר באמצעות שדולה פעלתנית ותוקפנית בכנסת וביתר מוסדות השלטון — וכל זאת מתוך כניעה עיוורת למצוותיו של אדם שרגלו לא דרכה מעולם על אדמתנו.

בעיצומו של הוויכוח הבוער על פינוי חבל ימית, הודמנתי לאחת ההתוועדויות המפורסמות שמקיים מדי פעם הרבי מלובאביץ' בביתו שבניו־יורק ונדהמתי לשמוע מפיו נאום חוצב להבות שהקיצוניים שבאנשי התחייה לא היו מתביישים בו. ממרומי מושבו בגלות הדווה של ברוקלין, הטיח הרבי הנערץ על חסידיו בלהט רב [illegible] מצרים. שוב לא ראיתי לפני עיני [illegible] העוסק בשאלות דת והלכה [illegible] שמוליך את חסידיו בשיטת [illegible] להתערב בחיים הפוליטיים של ישראל [illegible] עמדה חד־צדדית, מתוך הוראה [illegible] קיצוני שבתוכנו.

חסידיו של הרבי מתרוצצים [illegible] במסדרונות הכנסת לא רק כדי [illegible] תקציבים למפעליהם, אלא גם כדי [illegible] השדולה הדתית לחקיקות של [illegible] מובהקת. תפקידם המרכזי של [illegible] בשאלת "מיהו יהודי" אינו [illegible] אינה דגם שולי ונחמד של סוג [illegible] לעיין בה וליהנות מחמימותה [illegible] מובהק וחד־צדדי במאבק פרלמנטרי [illegible] שיותר ממחצית הבית אינו [illegible] גרסותיו, לא בעניינים פוליטיים ולא [illegible] חקיקה.

"טנקים" ו"קומנדו"

אף כמובן הרוחני המצומצם לא [illegible] תמים בכפר חב"ד. כהרי ההתפשטות [illegible] סיירות של "טנקי חב"ד" ושל "קומנדו [illegible] המדביק לעוברים ושבים תפילין [illegible] וכל מטרתם "לקרב" את העם [illegible] להטיף לכולנו נוסחה יהודית של [illegible] שאין הרוב בעם קובל ומקבל.

אודה ולא אבוש גם כשפסיתנו [illegible] שגורמים כמו חב"ד עשויים [illegible] יהודי של נוער בישראל. [illegible] המאוחרות הייתי שותף לדאגתם [illegible] רבים לנוכח הדלות הרוחנית של [illegible] הנוער החילונים, ולנוכח [illegible] הלכת משורשי המורשה [illegible] היהדות. מחנכים מיקשו [illegible] לחניכיהם מן הרוב החילוני [illegible] הנפלא של היהדות [illegible] ההיסטוריים, אף שלא העלינו [illegible] (המשך [illegible])

איוואן האיום הוא אני???

ג'ון דמיאניוק, בפנים חתומות, פעם ראשונה בבית־משפט ישראלי, כופר בכל ההאשמות נגדו. יריה ראשונה המבשרת את בוא המטח

מאת בצלאל עמיקם

"מעולם לא הייתי במחנה ההשמדה [illegible]ינקה. אף פעם לא שירתתי את [illegible]צים. לאחר ששמעתי את החשדות [illegible], נראה לי כי כבר חרצתם דין מוות [illegible]".

בקול נמוך, נרגש מעט, כשהוא עומד [illegible] שתי רגליו, הכחיש פושע המלחמה [illegible]אן־ג'ון דמיאניוק את האשמות [illegible]שמעו נגדו בעת הבקשה להארכת [illegible]עצרו בירושלים.

[illegible]שעה 9 בבוקר בדיוק נמרץ, הגיעה [illegible] משוחה בצבעי כחול־לבן, לחצר [illegible] מרחב ירושלים. דמיאניוק, במקטורן [illegible] פתוחת צווארון, כשידיו [illegible] באזיקים, יצא מפיתחה האחורי [illegible] ללא שהיות למועדון השוטר [illegible] שלצורך הוצאת פקודת המעצר [illegible] צביונו והיה לאולם משפטים. [illegible] בית־משפט השלום בבירה, השופט [illegible] כבכונדראש אופייני לערכאה [illegible] אותה הוא מייצג, הציג בפני החשוד, שהסתייע במתורגמן לאוקראינית, את השאלות השגרתיות בקשר לזהותו. דמיאניוק, ללא שמץ של היסוס, אישר את נכונות פרטי הזיהוי.

בהתאם לדפוסי הנוהל של בית־המשפט, הוזמן לדוכן התביעה ניצב־משנה אלכס איש־שלום, נציג המשטרה, כדי לנמק את טעם הגשת הפנייה להארכת המעצר. כשהוא מסתייע במספר תיקים, מעין מעט המחזיק את המרובה, גולל איש־שלום קומץ מעלילותיו של הפושע הנאצי.

"ג'ון־דמיאניוק" — סיפר התובע לבית־המשפט — "היה חייל בצבא האדום ונפל בשבי הגרמנים. בשלב מסוים החל לסייע בידי הנאצים. הוא הועבר למחנה ההשמדה בטרבלינקה, מקום שמי שהגיע אליו הושמד תוך יממה. מעדויות שנגבו בתום המלחמה עולה דמותו של אוקראיני, שכונה בשם "איוואן האיום", שתפקידו היה לדחוף את היהודים וקורבנות מבני עמים אחרים שהגיעו למחנה, כשבגדיהם וחפציהם ניטלו מעימם, לתוך תאי הגזים. החשוד הפעיל מנוע שהיה מספק גז לתוך התאים דחוסי האדם ואחר־כך הגיף את הדלתות וחיכה עד אשר הקורבנות ימותו. פרט לתפקיד "הפורמאלי" ביצע דמיאניוק מעשים אכזריים ביותר, התעללויות ורצח. זה לא התפקיד אותו הטילו עליו רשויות המחנה".

בעת הקראת הדברים המחרידים הללו, ישב דמיאניוק בפנים חתומות, חסרות־הבעה, כאילו אין הוא נשוא המעשים. הוא לא הגיב גם כאשר סופר לבית־המשפט על מעצרו ומהלך משפטו בארצות־הברית, שם שיקם את עצמו בהיותו אזרח אמריקני לכל דבר. פניו לא זעו אפילו כשנאמר לו שהעונש המירבי על מעשיו הוא מוות.

"האם דין מוות הוא עונש מירבי או הכרחי" — חקר השופט שמחה את התובע המשטרתי.

דניס גולדברג, מפרקליטות המדינה, מיהר להשיב כי אין חובה להטיל עונש מוות. השופט שמחה עיין בקומץ התיקים שנערמו על שולחנו כשהעיתונאים והצלמים הרבים באולם ממתינים להכרעתו. גולדברג הבהיר כי סניגורו של דמיאניוק עומד להגיע בימים הקרובים לארץ והוא מוכן ליטול על עצמו את ההגנה. "האם יש לך מה לומר?" — פנה השופט אל דמיאניוק, "איוואן האיום", שעד כה החליף דברים עם המתורגמן שלו באוקראינית, קם ממושבו, נשא מבטו לעבר השופט ואמר: "לא הייתי בטרבלינקה. לא שיתפתי פעולה עם הנאצים. הייתי אסיר מלחמה. לאחר שבאתי לארצות־הברית חיפשתי דרך לעזור למשפחתי ברוסיה ושלחתי לשם חבילות. אשתי אף ביקרה בברית־המועצות פעמיים. והרוסים הם שקישרו אותי עם הפשעים ששמעתם כאן".

השופט שמחה האזין בקשב. אך דחה את הסבריו של דמיאניוק. "החוק — אמר — "לא מכסה שחרור בערבות לעבירות שהעונש המירבי שלהן הוא מוות. אני נענה לבקשת התביעה ומאריך את צו המעצר ב־15 יום".

בחוץ המתין לדמיאניוק צבא גדול של אנשי תקשורת וסקרנים. דמיאניוק חלף על פניו ונבלע במכונית המשטרתית.

צופר אזעקה שבמכונית הופעל ופילס לה דרך בפקק התנועה הגדול שנוצר בשעת בוקר מוקדמת. עתה הגיע שלב החקירה המייגע שבסיומו יוגש לבית־המשפט כתב־האישום שישא את הכותרת "מדינת ישראל נגד איוואן־ג'ון דמיאניוק".

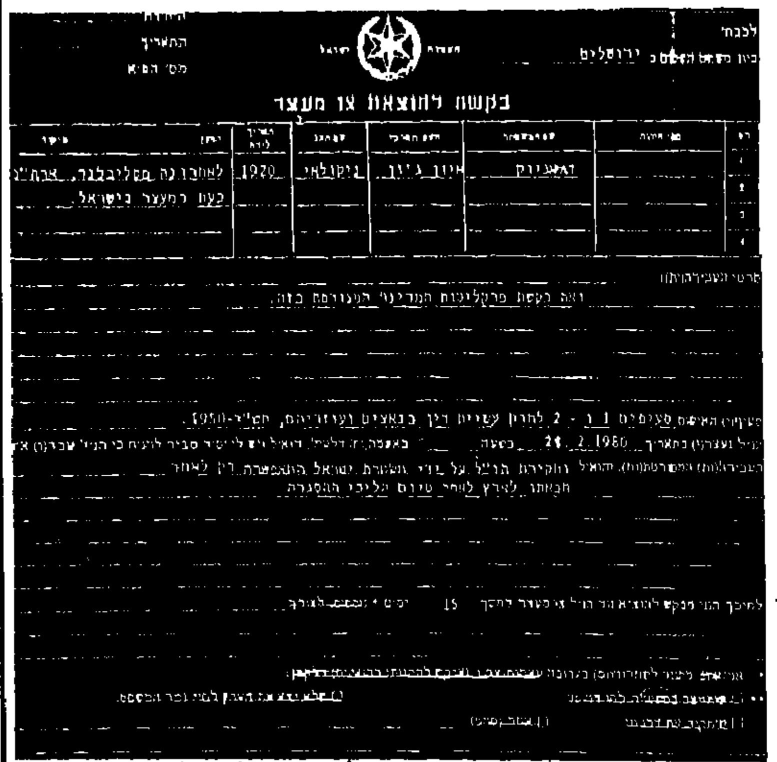

בקשה להוצאת צו מעצר

ירושלים

דמיאניוק | איון ג'ון | אוקראיני | 1920

בעת המעצר בישראל

24.2.1986

זה טופס הבקשה להוצאת צו מעצר שהוגש לבית־המשפט

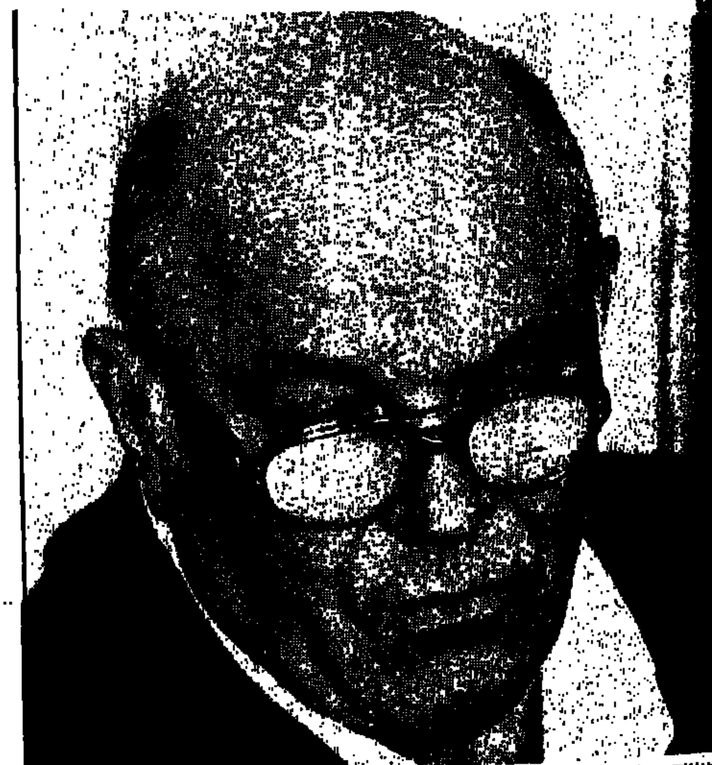

דמיאניוק — "נראה לי כי כבר חרצתם דין מוות נגדי"

למען הדורות שלא ידעו

אנשי ארגון דור ההמשך למורשת השואה והגבורה רואים משימה לאומית בהעמקת המודעות לטראגדיה היהודית במלחמת העולם השנייה, בקרב אנשים צעירים שלא ידעו וגם בקרב שכבות שנולדו הרחק מן התופת

מאת יוסף שמי

[illegible] באו למערכת, שלושה נציגי [illegible] דור ההמשך למורשת השואה [illegible] והגבורה: רפי כהן־אלמגור, סגן יו"ר [illegible] הארגון, תלמיד M.A במדעי [illegible] אשר אישית לא נולד למשפחת [illegible] שואה, אך רואה בהעמקת [illegible] למה שקרה משימה לאומית; [illegible] קיסלר גיל־עד, ילידת ברגן־בלזן, [illegible] שהוא גם יו"ר ועדת החינוך של [illegible] והשלישי — שמואל רפאל, [illegible] M.A באוניברסיטת בר־אילן, [illegible] למסורות עם ישראל, יו"ר ועדת [illegible] של הארגון, המוגדרת גם על [illegible] יוון, בהיותו בן למשפחת יוצאי [illegible] הם ביקשו לפרסם את דבר [illegible] — הם אומרים — מן הדין [illegible] גם בימי חול, לא רק ביום השואה [illegible]

[illegible] שעל דבר קיומו לא ידעתי, קם [illegible] יש לו כבר מוסדות, 1,500 [illegible] הם שואפים להביא את [illegible] לדור שלא ידע, לבני ה־16־40, רפי [illegible] רואה קשר בין לימוד העבר לבין [illegible] בין מורשת השואה לבין [illegible] הדמוקרטיה. "רוצים לעורר [illegible] בין מה שקרה מהבטח היהודי, [illegible] הדמוקרטי של המדינה [illegible] להיות מקום לכהניזם, רוצים להציג את מה שקרה כדי לעורר הזדהות עם קורבנות הימים ההם ועם נושאי המאבק, לצאת נגד הטענות כאילו השואה נוגעת רק לאוכלוסיה ממוצא אשכנזי". ומוסיף שמואל רפאל: "רוצים להזים טענה המייחסת את האסון לאוכלוסיה האשכנזית. טענה המשכיחה את מה שקרה לאוכלוסיה היהודית ביוון, למשל".

"הזדהות עם מאבקם וסיבלם של יהודי אירופה בתקופת מלחמת העולם השנייה, פירושה לדעת ולאמץ את המורשת, לדעת מה נובע מהמורשת הזו, שעיקרה בין השאר, גם היצמדות לאדמת הארץ, התנגדות לירידה, נכונות למאבק למען המדינה נגד הרוצים להחריבה; שיידע החייל לשם־מה הוא הולך למלחמה", דברי ציפי קיסלר גיל־עד.

את מורשת השואה הם רוצים להעביר כלפיד לדור ההמשך, גם לאלה שהוריהם לא עברו את הטראומה, גם לבני המזרח־התיכון. אחת מדרכי המאבק "על נפשו" של אותו דור שלא ידע, היא דרך הצגת השואה כאירוע שפגע גם בספרדים: יוון היא הראיה.

הארגון, שנוסד לפני שלוש שנים, נמצא בקשר הדוק עם ארגון הפרטיזנים והלוחמים נגד הנאצים ואסירי מחנות וגיטאות ועם ארגונים אחרים המאגדים את ניצולי השואה. מטעם ארגון דור ההמשך נשלחו צעירים במסגרת משלחות כלל־ארציות לביקורים במחנות שבפולין; כל איש צעיר חייב לפחות פעם אחת לבקר באושוויץ כדי שיחוש במה מדובר".

מה עושה הארגון הלכה למעשה?

שלושת הדוברים זוקפים לעצמם את הכנסת נושא השואה לתוכנית־לימוד בבתי־הספר התיכוניים: כעת מוקצבים 40 שעות שנתיות לנושא השואה. ציפי קיסלר רוצה להחדיר את הנושא גם לבית־הספר היסודי. להעביר לילדים בגיל נמוך יותר את המסר. למשוך ילדים בגילאים שונים לקיבוץ לוחמי־הגיטאות, לקיבוץ יד־מרדכי ול"יד־ושם" במסגרת הטיולים שמארגנים המורים. ללמד להכיר העבר, לחדול מהשיטה של רתיקת הביקורים הללו ליום השואה והגבורה.

ארגון דור ההמשך זוקף לזכותו הקמת המכון להכשרת מורים מרצים בנושא השואה (מכון המתחיל לפעול גם ביחידות צבא); תוכנית סרנה למורים; ערבי ראיונות, משודרים ב"קול ישראל"; מבצע מכירות ספרי "יד־ושם"; פניות לשרי הממשלה ואף לראש המוסד לפעול ללכידת פושעים נאצים.

בין מטרות ארגון דור ההמשך — חדירה לשכבות אוכלוסיה הרחוקות מנושא השואה. גם ארגון זה לא הצליח להתגבר על המחסום העדתי, על אטימות של חלק מן הציבור, הרואה בקורבנות השואה "עדר שהלך כצאן לטבח" ובניצולי השואה — חמורות מקבלי פיצויים. הניכור בין העדות מוצא את ביטויו גם ביחס לנושא השואה. יש הרוצים להציג תמונה לא נכונה של עם שהתנגד ולחם בכוח הזרוע. שום עם באירופה הכבושה אינו מגיע ניכור לדור מלחמת העולם השנייה כפי שזה קרה, ועוד קורה, בקרבנו. הבעיה היא שהמחוסלים אינם יכולים לדווח. "דור ההמשך", אינו יכול להגן על כבודם של מאות אלפים... הנאצים מחקו מאות ישובים יהודיים מעל פני האדמה בין השאר לידיצה בצ'כיה. גם שם לא קמו ולא התנפלו על שליחי המוות ואין צ'כי אחד שיבוא בטענות. כששישה מיליון שבויי מלחמה רוסיים חוסלו במחנות ללא התנגדות אקטיבית, ועד כמה שידוע, לא משמיצים אותם בכלל זה.

הוויכוח יימשך עוד שנים רבות, עד שתתקבל תמונה נכונה מאוזנת, לא פוגעת בזכר הניספים ובצורך בחינוך לערכים. זו משימה לאומית. אם ארגון דור ההמשך יסייע בכך — מה טוב. אך לעת עתה, יש לשקול בכובד־ראש נושא חשוב — עד כמה גורם הפירסומים על סכנה מתחוששת של הניאו־נאצים לקיום המדינה גורם לתופעות שליליות בריקמת העם. יצירת פסיכוזה של עם נרדף יכולה להיות חרב פיפיות.

מעבר לדברים שברומו של עולם, ישנן גם משימות פרוזאיות המונחות על־ידי הארגונים השונים, בכלל זה ארגון דור ההמשך. כך למשל, ישנם בינינו ניצולי מחנות שהזדקנו ואין להם אמצעי קיום ולא מי שידאג להם בבדידותם. באחרונה פורסם על הנוות כמה וכמה מחסידי אומות העולם החיים בינינו, ללא אמצעי־קיום מינימאליים. רק לאחר שהעלתה הטלוויזיה את הנושא הסתבר שתוך זמן קצר נמצאו הכספים הדרושים, מטולך מניעות פניות של אנשים שזכו לאות הוקרה על העזרה שהגישו ליהודים, ולמעשה אין כאן כתובת — לא ארגון הפרטיזנים, לא "יד־ושם" ולא גוף אחר.

רשות הקורא

„לנבוח" או לשתוק

ברשימתו "כלבי השמירה שכחו לנבוח" ("על המשמר" 16.2.86) תובע לוי מורב את זכותו של הציבור לדעת תמיד כל שמתרחש בעולמנו. הוא מאשים את כלי התקשורת הישראליים שהם פשוט שכחו לדווח על מצבה העגום של "אל על" ויתר חברות התעופה המטיסות נוסעים לישראל וממנה, בעקבות הפיגועים הרצחניים של שליחי קדאפי ואבו־נידאל. נשאלת, איפוא, השאלה העקרונית: האומנם תמיד, ובכל תנאי, חייבים כלי התקשורת שלנו לדווח, (או בלשונו העיתונאית של מורב, "לנבוח") — גם כאשר יש בכך פרסום מידע גלוי המסכן חיי אדם? האין הדעת נותנת שאספקת מידע שכזה, נאמר על ירידה עונתית במספר הטסים במטוסי "אל על", יספק גם את המידע הבסיסי הדרוש לטרוריסטים כדי להמשיך במעשיהם וישרת נאמנה את תאוות הרצח של אלה ה"מתים" לדעת מה השיגו ועד כמה "הצליחו" במשימותיהם.

מדוע, לוי מורב, צריכים אנו במו ידינו לספק להם זאת? מדוע אינך יוצא להגן על זכות הציבור לדעת גם, למשל, כאשר הקטיושות הלבנוניות נופלות ופוגעות באשר הן נופלות? אנחנו היינו מאד מעוניינים לדעת איפה בדיוק ובכמה הן פוגעות. גם שולחיהם היו רוצים לדעת זאת, כדי יוכלו לטווח ביתר דיוק ולהרבות פגיעות והרג במקומותינו.

אסתפק בדוגמה אחת, "קטנה" זו, שיש בה כדי להוקיע את חוסר האחריות (אם להשתמש בלשון המעטה) של לוי מורב. שכן, ללא ספק יש בפרסום גלוי כהצעתו משום הגברת גלי הפיגועים הללו, כפי שאירע לא מכבר בנמלי התעופה של וינה ורומא. האומנם חייבים הכלבים לנבוח גם במחיר סיכון חיי אדם?

עזרא ריבלים, יד מרדכי

לוי מורב מגיב:

אילולא הכרתי את כותב המכתב הייתי משוכנע שהוא הגיע ממקום אחר ולא מקיבוץ יד־מרדכי. המכתב רצוף אי־דיוקים, חצאי אמיתות, וקביעות שאין להן ידיים ורגליים. מעולם, בשום רשימה ובאף לא מאמר אחד, לא תבעתי תמיד לדעת כל מה שמתרחש. אילו הייתי תובע, זה היה מגוחך.

לעיתים קרובות אני עומד נדהם נוכח הכזבים, ההטעיות והשקרים, הבאים בעיקר מצד ימין של הציבוריות הישראלית. עד היום לא הצלחתי לקבל תשובה לשאלה האם זה נובע מראייה מעוותת של המציאות, או שמא זה בא במתכוון, במחשבה תחילה ובזדון. ידידי ועמיתי לשעבר מ"על המשמר", עזרא ריבלים היקר, דוחס שלושה שקרים במשפט אחד.

הירידה במספר הטיסות, בעיקר מישראל ובמיוחד במטוסי "אל על", נבעה מהפיגועים הרצחניים של שליחי קדאפי ואבו־נידאל. הזכרון הסלקטיבי של החבר ריבלים משעשע. הירידה עליה כתבתי במאמר, ושלא דווח עליה על־ידי כלי התקשורת הממלכתיים (רדיו וטלוויזיה), באה בעקבות איומי קדאפי לפגוע במטוסי "אל על" אחרי יירוט המטוס הלובי על־ידי ישראל.

ולכן אין שייך לטענות של ריבלים. לא "אל על" במצוקה, אלא מדינת ישראל כולה. הביקורת שלי על כלי התקשורת היתה, שהם נהגו כמו טלוויזיה ורדיו במדינות טוטליטאריות — לא דיווחו על ביטול טיסות של אלפי אורחים, אבל טרחו להביא את תגובת יו"ר איגוד הטייסים הישראלי. תארו לעצמכם שלמרות הגשמים העזים היו כלי התקשורת, במקום להזהיר משטפונות בנחלים בנגב, מביאים מומחה המסביר שאין סכנה כזאת.

ולטענתו של עזרא ריבליס כאילו מסכן המידע הזה חיי אדם — להיפך, בדיוק ההיפך הגמור. העובדה שנשקפה סכנה ממשית לטסים במטוסי "אל על" הוסתרה במשך כ־10 ימים. מי שלא ידע על כך וטס למרות הסכנה, לא יכול היה לקבל החלטה חופשית, וזכותו של אזרח ישראלי להחליט בעצמו אם ברצונו לסכן את חייו. התמימות של חבר קיבוץ יד־מרדכי מדהימה. מעיתונאי לשעבר הייתי מצפה ליותר. "אנחנו" לא דיווחנו לאזרחי ישראל על ביטול טיסות, אבל כל כלי התקשורת הזרים עשו כן. ולכן הטענה של ריבליס כאילו "אנחנו" עלולים לספק מידע "חיוני" לאויב היא מופרכת.

לשיא חוסר ההבנה האלמנטרי מגיע ריבלים בקובעו שני דברים: "אין דיווח על נפילת הקטיושות". אילו היה לו מושג קלוש, היה יודע שקטיושות אינן מדוייקות וזמן נפילתן במיוחד. עצום, במיוחד אלה המאולתרות, ולכן הדיווח הרווח — אחרי צנזורה בטחונית — בכלי התקשורת כן "מסייע" לאויב. לארגוני החבלה והטרור די בידיעה שהקטיושה נפלה בגליל המערבי. או מה עושים? אולי כדאי, כדעת ריבלים, לא לדווח כלל על נפילת קטיושות, ויבוא שלום על ישראל. ומדוע צריך לדווח על נפילת בנינו היקרים בגבולות — אם לא נדווח על כך, אויבינו לא ידעו ולא יוכלו לשמוח. ולמה לדווח על הוויכוחים בין שרי הממשלה על "הצמיחה", ואפילו על תאונות הדרכים — הרי כל אלה משרתים את אויבינו. רפול בזמנו הציע זאת ברצינות. אני בטוח שהוא ישמח על הסיוע הניתן לו מקיבוץ של השומר הצעיר.

אין המערכת מחזירה כתבי־יד ומכתבים המשולחים אליה

תיק חוץ

מי רוצה את „בייבי דוק"

שלטונות צרפת מחפשים נואשות מדינה שתסכים לקלוט את השליט המודח של האיטי ■ הרודן עדיין מטפח אשליות לשוב לשלטון

מאת ארנון יפה, פאריס

הרודן המודח „בייבי דוק" עדיין מסתגר עם מכשירי וידאו במלון הפאר בעיירת הסקי טאלויר באלפים הצרפתיים. צרפת לא יודעת איך להיפטר ממנו. סמל 30 שנות שילטון משפחתי אכזרי מקאברי שכפה אביו „פאפא דוק" על האיטי והפכה לארץ העניה ביותר בעולם. אף אחד לא רוצה בו. גם לא ארצות־הברית, שהטיפה לשלטונו כל עוד היה חזק ושירת אותה. עתה ארגנה את הדחתו. משליט כל יכול הפך „בייבי דוק" למנודה. מזל שכל עריץ מוצא איזה ברוטוס השם לו קץ.

איש עדיין לא ראה אותו פה. רק שמעו את קולו. „בייבי דוק" מייחס את שמו הרע לא לפשעיו אלא „לתדמית מסולפת". הוא אינו חוזר בו: „שגיתי בהזנחת תדמיתי בעולם", מצהיר דובלייה בראיון ברדיו „אירופה אחת".

וושינגטון פתאום כאילו חשה נקיפות מצפון וסיקלה ברגע האחרון תוכנית צרפתית להעלות את „בייבי דוק" על מטוס לניו־יורק. עד לפנות בוקר ביום ראשון ניטש עימות חריף בין פאריס לוושינגטון מי חייב לקחת את „בייבי דוק". שרי החוץ דומה ושולץ החליפו גידופים וצעקות. בסוף נשאר דובלייה במלון הפאר באלפים שממנו לא יצא זה שבועיים. ערב קודם פקדו על סוכני שירות הבטחון הצרפתי להעיר את דובלייה בחמש בבוקר. חפצי פמלייתו נארזו. ראש הממשלה פביוס הורה להעלותו אפילו בכח על מטוס ממשלתי. נשמרו לו הרבה מושבים במטוס „אייר פרנס" לניו־יורק.

אין כניסה

אלא שהתוכנית בוטלה. בחמש בבוקר קריאת טלפון מן הקיי־ד'אורסיי הודיעה להם להניח לדובלייה לישון. שולץ הצליח לשכנע את הצרפתים לא לשלוח לארצות־הברית. רישמית הודיע שולץ כי דובלייה לא יקבל כניסה. השלטון הסוציאליסטי חש מרומה. האמריקנים הבטיחו שימצאו לו מקום מקלט תוך שמונה ימים מיום הדחתו. באליזה רותחים מכעס. ראש הממשלה לשעבר פייר מורי אמר, כי „האמריקנים שלא רק תמכו בדובלייה, אלא טיפחו אותו כרודן עריץ, רוחצים עתה ידיהם כשרים. ואילו אנו, שתמיד התנגדנו לשלטונו, מופיעים כשומרי־ראשו". לוושינגטון אין זה עניין של מצפון, אלא חישוב פוליטי. שולץ טען, כי בואו של „בייבי דוק" לארצות־הברית עלול להזיק לשלטון החדש בהאיטי יותר מאשר שהייתו בצרפת. הוא עשוי להזיק במיוחד לאינטרסים המערביים באי שבו עומלים האמריקנים להשכין שלטון דמוקרטי ללא זעזועים.

לא ראוי למקלט

דובלייה עצמו סירב לצאת לארצות־הברית מפחד שמא יוסגר להאיטי על מנת להרגיע את קרבנות הריכוז של משטרו. הוא מבקש מקלט מדיני פה, כדי שיוכל להעלם באחד מארמונותיו בצרפת. „אם לא היו מבטיחים לי כי אוכל לחיות בצרפת ארץ בחירתי, לא הייתי נוטש את השלטון", אמר דובלייה. „הסכמתי לצאת כי אני בוחל באלימות".

כפי הנראה יכפה עצמו על צרפת.

הסיכויים קלושים כי יוסגר למשפט, אך מחויבות צרפת לאכסנו פגה. הנשיא מיטראן רמז כי דובלייה אינו ראוי למקלט. „החוקה מצווה עלינו להעניק מקלט לכל מי שפעל בשירות החופש", אמר מיטראן. „איש זה אינו מסמל מאבק למען זכויות האדם בעולם".

דובלייה יזכה ללא ספק למקום כבוד במוזיאון החרפה. אך מדוע בכלל דואגים להגן על רוצח ילדים זה מפני נוקמים? כפי הנראה חוגים בוושינגטון ובאירופה החליטו לאמץ את דרך הדחת „בייבי דוק" בשלום, ללא תהפוכות או שפיכות דמים, כדרך מופת להיפטר מרודנים אחרים. מרקוס בפיליפינים כבר יצא מהמירוץ. פינושה אולי בבוא הזמן. משטרי עריצים קפיטליסטים מתמוטטים במוקדם או במאוחר. רק לטוטאליטאריזם של מפלגות קומוניסטיות מובטחים חיי נצח. הבעיה שבידי עריצים אלה כוח הרס רב. אם לא יותירו להם דרך מנוסה ויבטיחו להם שיוכלו לחיות בשקט במקום מקלט, הם ילחמו עד הסוף כמו חיות פצועות. פירוש הדבר לא רק שפיכות דמים, אלא כינון משטרים טוטאליטאריים, שמאלנים, פרו־סובייטיים במקומם, כמו בניקאראגואה.

מחפשים מחסה

כשלעצמו ל„בייבי דוק" אין ערך, אך במתן מחסה בטוח לו, למשפחתו ולמשרתיו, מעודדים רודנים אחרים לחקותו, במקום לחכות שיפלו במהפיכה שמאלנית או שמא תתחולל שפיכות דמים בפרפורי גסיסתו. חרף שיקולים אלה, השלטון הסוציאליסטי חש לא בנוח. הקומוניסטים כבר מאשימים אותו „בשירות האימפריאליזם המהפכני". נעשו נסיונות להעבירו לידי מדינות החסות האפריקניות. מרוקו, גאבון וזאיר סירבו בתוקף להעניק מקלט ל„בייבי דוק". „איננו פח אשפה של רודנים מודחים", אמר בונגו נשיא גאבון. לא הועילו הפיתויים הכספיים. הצרפתים עוסקים עדיין נואשות בחיפושים. היכן שלא יישב מצפים לו חיי עושר. מעריכים כי „בייבי דוק", שעסק בבזיזה שיטתית של האיטי, הטמין 450 מיליון דולר בבנקים שוויצריים. הוא חולם על מקלט בשווייץ. אך ז'נבה, שקיבלה בהנאה את כספו, אינה רוצה בשליט המודח.

חופשת חורף

תושבי העיירה הצרפתית מאבדים סבלנות. כל מיני שמועות מופצות על מעלליו במלון. התושבים מפחדים שידביקם במחלת איידס שבאה מהאיטי. עשרות מתגודדים בקור עז בשערי המנור לשעבר. בלילות מופיעות קבוצות מפגינים לשאוג סיסמאות. הטלוויזיות האמריקניות לא נואשו מלהמתין בקור העז לצלמו. „בייבי דוק" לא יוצא מן המלון. הם לא ראו אפילו את קצה אפו. התריסים מוגפים. רק ילדו הופיע פעם אחת בחלון. אומרים כי הוא מבלה את זמנו בצפיה בסרטי פורנו בווידאו. הוא שולח משקאות חמים לשומרים בחוץ. כמו כל הרודנים המודחים עדיין לא השלים עם חיסול משטרו. הוא מטפח אשליות, כי כנשיא לכל החיים, כאילו יצא לחופשת חורף שנתית, אחרי שהפקיד לשמירה את השלטון בידי נאמניו.

לישראל עדיין עדיפות צבאית גבוהה ביחס לסוריה

כ־50 מיליארד דולר הושקעו בישראל ב„מלאי הון צבאי" — למסקנה מעניינת זו הגיע החוקר אריאל הלפרין, שעבודתו, „מירוץ חימוש במזרח התיכון 1984־1973", תוצג לראשונה בכנס „עיונים בכלכלה" באוניברסיטה העברית. העבודה נועדה לגבש מודד מרוכז ככל האפשר, בו ניתן לבטא את השינויים ביחסי כוחות צבאיים בישראל ובמדינות העימות.

כמלאי הון צבאי הוגדר המלאי של מערכות נשק ותשתית קרקעות בסקטור הצבאי, כאשר שיטת החישוב היא בשיטה של „מלאי הון מתמיד" (מלאי בסיסי בתוספת רכש, פחות גרט). באמצעות משתנה זה, סבור אריאל הלפרין, ניתן לחקור סימולטנית את התפתחות מירוץ החימוש במישור האסטרטגי, ואת הנטל הקשה שמטיל הסקטור הצבאי על המשק.

הניתוח מאפשר בחינה של הקשר בין בניין כוח צבאי לצמיחה כלכלית, וכן את הערכת יכולת הצדדים להמשיך בתהליך מירוץ החימוש. על־פי ממצאי המחקר, יחסי הכוחות קרובים לשוויון בין ישראל לשכנותיה, כאשר בחינת יחסי הכוחות נעשית באמצעות מלאי הון צבאי המביא בחשבון גם את איכות הכוחות וביזור משאבים שונה.

על־פי המחקר, גדל מלאי ההון הצבאי בישראל בקצב של 7.5 אחוזים לשנה כלהלן (במיליוני דולרים):

	1973	1979	1984	1986
ישראל	21	32	47	כ־50
סוריה	8	16	(35)30	...
מצרים	19	19	26	...
ירדן	1.6	2.7	6.5	...

הצמיחה של מלאי הון בישראל גבוהה יותר בחילות האוויר והים ונמוכה יותר בחילות היבשה. המלאי צומח משתי סיבות עיקריות: התייקרות ריאלית של פריטי נשק וגידול בסדר הכוחות. למשל, טנק מתייקר כל שנה בכ־4 אחוזים, וכתוצאה משיפורים טכנולוגיים ומערכות נשק מחירו עולה כ־10 אחוזים.

כתוצאה מהתפתחות זו גדל מלאי ההון הצבאי ביחס לתוצר הלאומי הגולמי מ־1.0 בשנת 1979 ל־1.78 בשנת 1984 ובקרוב, אולי כבר השנה, הגיע היחס ל־2 כלומר, מלאי ההון הצבאי גדל פי שניים מהתוצר. גודל זה ימנע כל אפשרות של הגדלה נוספת של הצבא, כי שיעור גידול של 7.5% במלאי ההון הצבאי מחייב העברת 15% מהתוצר הלאומי להגדלת מלאי הון זה.

בירדן קצב הגידול של מלאי ההון הצבאי היה מהיר יותר, כ־12 אחוז לשנה, בעיקר כתוצאה מהכנסת מערכת טילי הגנה אווירית (טילי הוק וטילים סובייטיים ניידים). אולם כמעט לא חל שינוי ביחס מלאי הון ותוצר, שהיה 1.1 בתחילת התקופה ו־1.3 בסופה. גם בסוריה הגיע קצב הגידול של מלאי ההון הצבאי ל־12 אחוז לשנה.

מצרים, סוריה וישראל גם איבדו ציוד במלחמות. שיעור הגידול הוא על אף אלה.

גם בסוריה גדלו הזרועות ... טנקים — פי 2.5, טילים — פי ... נשק אחרות — פי 2.

מצרים הקפיאה את הוצאותיה ... בין 1973 ל־1979 והחליטה ... להגדיל את צבאה בתקופה זו ... גידול איטי.

סיכום מסקנות המחקר האקדמי ... על מקורות גלויים. הוא כי ... מצרפים את כל כוחות צבאות ... כוחות העשויים להגיע לזירה ... ממדינות ערב אחרות), קיימת עדיפות ... של 1.42. יחס דומה היה קיים ... בזמן המלחמה, בעוד שהיחס ... העדיפויות קטן ל־1.29. לגבי ...

ערב בלבד יחס העדיפות הוא 1.25 ... ל־1.35 ב־1973, כלומר מצבה של ... שופר.

לגבי סוריה בלבד קיימת ... של 0.6 בהשוואה לישראל, ... היחס היה 0.38. במינוח אחר, ... לישראל עדיפות של פי 2.5 ... כיום העדיפות צומצמה לפי 1.5.

מכל מקום, המחקר מלמד ... הכלכלי של החזקת הצבא, ... הקיפאון הכלכלי. שכן כידוע, ... צבאי אינו נותנות תוצר ותשואה ... המחקר את חוסר האפשרות הכלכלית ... מירוץ החימוש.

אירופה תרוויח 20 מיליארד דולר מירידת מחירי הנפט

12 מדינות השוק המשותף יחסכו ב־1986 סכום של 20 מיליארד דולר מירידת מחירי הנפט — הודיעה בסוף השבוע שעבר נציבות השוק המשותף בבריסל.

ההודעה מרגישה בסיפוק, כי הירידה איננה רק במחירי הנפט. לפי הערכתם, יירד המחיר לכ־20 דולר לחבית לעומת מחיר ממוצע של 27.50 דולר לחבית בשנת 1985. הירידה בשער הדולר לעומת המטבעות האירופיים הוסיפה לירידה הריאלית במחירי הנפט, מציינת ההודעה. להערכת הנציבות, הגידול הכלכלי ב־12 מדינות השוק ב־1986 יהיה בשיעור של כ־3 אחוזים, לעומת 2.2 אחוזים ב־1985, עקב ירידת מחירי הדלק וירידת שער הדולר. הנציבות מציינת, כי גם שיעורי האינפלציה, שהיו ב־1985 כ־3.5 אחוזים, יירדו ב־1986 ל־2.8 אחוזים שיעור דומה לזה שהיה בשנת 1968.

צפויות ירידות נוספות

במציאות ירדו מחירי הנפט בשבוע שעבר ל־15 דולר לחבית נפט. שר הנפט הסעודי יאמאני מבשר לעולם ירידות נוספות במחיר, עד כדי 10 דולר לחבית ואף פחות מכך. וכל זה כדי לייצב חזית אחידה של ספקי נפט כה יחברו בריטניה ונורווגיה, להן יש בעיות עם עלויות הפקה יקרות בים הצפוני (בין 12 ל־15 דולר החבית). יאמאני מדבר גם אל בריה"מ, שהכנסותיה מנפט מהווים מקור חשוב של מטבע־חוץ. שר הנפט הסעודי מצביע לעבר מקסיקו, הנתונה בקשיים גדולים מאד ומצבה הכלכלי יילך ויחריף.

גם הקשיים במצרים מקורם בירידה הדראסטית בהכנסות מנפט בחודשים האחרונים. מול יאמאני, המדבר על ירידת מחירים, נוצרה חזית של חברות אופ"ק כמו לוב, אלג'יריה ואיראן, התובעות הפסקה מוחלטת בהפקת הנפט עד לסוף מארס, כדי להקטין את כמויות הנפט הגדולות בשוקי „הספוט" ולגרום עליית מחירים. מומחי ה־או.אי.סי.די טוענים, שאופ"ק יכול להפסיק את אספקת הנפט גם לשלושה חדשים — הם כבר לא מפחידים ולא מזיזים לאף אחד; יש היום די מתחרים, גם באופ"ק עצמה, שימלאו את החסר בעולם.

סין העצמאית, שרק לפני מספר שנים היתה יבואן נפט, החלה לעלות בשנתיים האחרונות כמפיקת נפט. רכשה לה בלעדיות באספקת נפט ליפאן ומרחיבה את חוג לקוחותיה משנה לשנה. בריה"מ, שהיא מס' 1 בתפוקת נפט בעולם — 11 מיליון חביות ליום, מהם היא מספקת למערב 4 מיליון חביות, מחפשת דרכים להגדיל את מכירותיה במערב. גם מקסיקו מחכה להזדמנות להגדיל את מכירותיה. נוספו להן גם מדינות בים הקאריבי, שהחלו להפיק נפט בשנים האחרונות, כאשר המחיר היה גבוה והיה כדאי לחפש נפט בכל מחיר. כזכור, לפני שנתיים־שלוש נע מחיר הנפט סביב 33 דולר לחבית.

נתגלו מירבצי פחם חדשים

אם לא די בהצפת השוק העולמי בנפט יש כיום תחייה חדשה באספקת פחם. בשנת 1984 כרו באלסקה 60 אלף טונות והתכנית לשנת 1986 היא 770 אלף טונות במחיר כ־23 דולר הטונה. המחיר באלסקה, כולל הובלה, גבוה לעומת כמויות הפחם ממקורות ... יותר. בוואיומינג שבארה"ב נתגלו ... פחם חדשים, בהם הכרייה ... בציוד מכאני ועל פני השטח ... משקיע עתה בתשתית לוגיסטית ... את הפחם ומסייע בצורה מאסיבית ... כוח ולתעשיות עתירות־אנרגיה ... נוזלי לפחם. זהו גורם נוסף ... במחירי הנפט.

דוברי השוק המשותף ... התפתחויות אלה יביאו להקטנת ... 11 לכ־10.5 אחוזים. עם זאת ... שיפור המצב אינו מבשר ... בממדים רציניים. ולדעתם ... ביותר שעל חברות השוק ... עכשיו, כשברור שהמצב ... ומשתפר.

חיים ...

„סולל־בונה" מסרה ההבהרות לבורסה

לדעת הבורסה, נוצר אי־בהירות בכל הקשור לתוכנית ההבראה של „סולל־בונה" והבורסה פנתה לחברה לקבלת הבהרות נוספות.

בהבהרות הנוספות, שנתקבלו בבורסה אתמול, נאמר: תוכנית ההבראה של הקונצרן כוללת יסודות אותם יש לבצע כמיקשה אחת, תוך פרק זמן קצוב וקצר יחסית, על מנת לאפשר המשך תיפקודה התקין של המערכת והבטחת המשך תרומתה בעתיד למשק המדינה ולמשק העובדים. המרת חובות לזמן קצר בריבית חריגה לחובות לזמן ארוך, בריבית הולמת ולתקופת החזר ארוכה יחסית. היקף הקונסולידציה הנדרש הוא 130–140 מיליון דולר. מימוש נכסים בהיקף נרחב לצורך הקטנת בסיס החוב. מימוש זה מתוכנן בהיקף של למעלה מ־100 מיליארד דולר.

לנוכח מצב שוק הנדל"ן במדינה ... תוכנית זו בגיבוש הסדרים מוסדיים ... ברמה ממלכתית. התאמת מצבת ... וכוח האדם לרמת העבודות ... כדי ביצוע מהלכי חיסכון והתייעלות.

ההתאמה הנדרשת מבחינת כוח ... תתבטא בהפחתת מצבת העובדים ... בחודשים הקרובים בכ־2,500 איש ... העובדים תיעשה בשני מסלולים ... המסלול הפנסיונרי ומסלול פיצויי ... המסלול הפנסיונרי מיועד לעובדים ... בחברה. מסלול הפיטורים יתבסס על ... פיטורין בשיעורים ובאמצעים ... במצבה הנוכחי, לעמוד בהם.

אתמול לא נערך מסחר במניות ... בונה".

חב"דהו וחשדהו

(המשך מעמוד 6)

ועיקר לוותר על עמדותינו החילוניות, השוללות את הפקעת ריבונותו של האדם מידיו באמצעות אמונות דתיות מיושנות. סברנו שעל־ידי מגע עם חוגים דתיים בישראל ניתן לשאוב מהם משהו מן ההשראה שחפשנו במסורות העתיקות. נקטנו בצעדים אלה מתוך הרגשת בטחון בתפיסותינו ההומניסטיות וללא כל חשש מהיסחפות הנוער אל עבר עולמה של היהדות הדתית.

השראה בערבון מוגבל

ההתפתחויות הפוליטיות והרוחניות בישראל בשנות השבעים פקחו לרבים מאתנו את עינינו להבין שאין ליטול השראה לשיעורין ובערבון מוגבל. אף־על־פי שבזרמים התורניים של ישראל קיימים גם כיום חוגים נאורים ומתקדמים, בעלי רגישות מוסרית ואנושית מודרנית — לא אחטא בשפתי אם אומר שהיהדות התורנית ברובה המכריע נסחפה בשנות השבעים אל עבר עמדות אידיאולוגיות לאומניות מחד־גיסא, ולעבר קיצוניות הלכתית ותפיסות עולם שמרניות וריאקציוניות מאידך־גיסא.

אילו היו החוגים החרדיים מעניקים לחילוניים אותה מידה של לגיטימיות עקרונית, כפי שאנו מוכנים להעניק להם, אילו היו מקבלים את חיי הרוח של ישראל כפסיפס פלורליסטי של השקפות ואורחות חיים, שיש בהם כדי להעשיר אלו את אלו מבלי לבטל האחת את רעותה, ניתן היה להמשיך באותם ביקורים מפרים ומעשירים שערכנו לפני 18 שנה בכפר חב"ד. אך משעה שהתברר, שהיהדות החרדית בכלל וחב"ד בפרט אינם מארחים אותנו מתוך תום־לב ואינם מבקרים אצלנו מתוך כוונה תמימה לחילופי עושר רוחני והיכרות הדדית, אלא מבקשים לכבוש את המרחב כולו לעצמם, לא נותר למגזר החילוני אלא להציב עמדה נוקשה של התגוננות ולחפש את שורשיו היהודיים בכוחות עצמו — בלי להזדקק לדרגם הארכאי של אותם חסידים.

לחב"ד, כאחד מכתמי הפסיפס הרבגוני המהווה את עולמנו הרוחני, יש מקום בתוכנו. אך לחב"ד המבקש להכתים את הפסיפס כולו בצבע היהודי שלהם, הן בתחום הדתי והן בתחום הפוליטי — יש להציב מחסום.

מאזן הבנק ומאזן הנגיד

נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבאום, הגיש את מאזן בנק ישראל לשנת 1985. ככל הנראה זהו המאזן האחרון שיגיש, אם כי הוא יצא בצורה נמרצת כנגד אלה המתכוונים להדיחו מתפקידו כבר בחודש הבא, על־פי ידיעות בעתונות.

מאזן הבנק הוא מועד לסיכום מדיניות הבנק במשך 1985, שנה של תהפוכות קיצוניות. מדיניות הבנק המרכזי נבחנת במדיניות מוניטארית ובמדיניות השקעות של יתרות מטבע החוץ של המדינה.

אשר למדיניות המוניטארית, ד"ר משה מנדלבאום ויתרו הנאמן ויקטור מדינה ניסו להצדיק את המדיניות שננקטה על־ידם, של שיעורי ריבית גבוהים. מהמאזן ומדו"ח הכנסות והוצאות מתברר, כי בנק ישראל שילם 567 מיליון ש"ח, כ־380 מיליון דולר, בגין פקדונות הבנקים במטבע מקומי בבנק ישראל. בשנה קודמת שילם הבנק רק 80 מיליון ש"ח (שהיו אז 127 מיליון דולר). העלייה בהוצאות על הריבית נובעת ככל הנראה ממדיניות זו. אולם אין זה כולל את כלל הריבית, כי בנק ישראל ביצע את מכירת התפ"סים על חשבונה של הממשלה, ולכן ההזרמה המוניטארית בגינה תופיע בהוצאות הריבית של התקציב הממשלתי.

על־פי הסקירה, גדל האשראי החופשי בשקלים בתקופה אוגוסט־דצמבר 1985 ב־10.6 אחוזים לחודש, ב־7.8 אחוזים לחודש במחירים קבועים. גידול אשראי זה הוא בניגוד ליעד המדיניות, ושום פלפולים של בנק ישראל לא יעזרו לטשטש עובדה זו. בנק ישראל מחפש עד היום את התירוצים כדי לנמק איך התרחשה תופעה זו, לנוכח הריבית הגבוהה ובניגוד לצפוי.

במסיבת העתונאים המציא ויקטור מדינה תירוץ נוסף להסבר התופעה: אומנם הריבית היתה גבוהה, אך הריבית על פיגורי מס הכנסה נשארה ברמה עוד יותר גבוהה. לכן, העסקים לקחו אשראי בסכומים ניכרים של מיליארדי שקלים, כדי לשלם חובות למס הכנסה, או אף להפקיד יתרות במס הכנסה בריבית עוד יותר גבוהה.

הסברים חדשים למכביר

הסבר חדש זה, שלקח כחצי שנה להמציאו, נועד לספק את צרכי בנק ישראל בכשלון התחזיות. אולם אם ההסבר הוא נכון, יש בכך חוסר אחריות משווע של בנק ישראל, אשר לא דרש משלטונות המס להתאים את שיעורי הריבית של כ־1000 אחוז לירידת שיעורי האינפלציה. הבנק המרכזי כפה על הסקטור העסקי לממן בשיעורי ריבית גבוהים את הכנסות הממשלה. לפיכך ודאי שהסקטור העסקי לא יוכל לשלם ריבית זו, כי הוא לא משיג תשואה מתשלומי מס.

נימוק שני ודמאגוגי שהעלה ויקטור מדינה, הממונה על המחלקה המוניטארית, הוא כי לולא הריבית הגבוהה היה הכסף זורם לצריכה מוגברת מיבוא. הוויכוח איננו על כך, אלא על המחיר. התברר, כי הכסף לא ברח בשיעור ריבית של 20 אחוז לחודש, אך לא ברח גם לאחר שהריבית הורדה 3 פעמים והריבית הקרדיטורית הגיעה לפחות מ־2 אחוזים לחודש. אם הכסף לא ברח גם בריבית שנתית של 19%, לא היה טעם לשלם עבורו 1000 אחוז: אפשר היה להשיג את אותה התוצאה יותר בזול. בנק ישראל שוכח שמישהו משלם את הריבית הזאת. בשליש שילם בנק ישראל עצמו וכשני שלישים הסקטור הלווה, בעיקר התעשייה, החקלאות והבנייה.

תשלום מיותר זה, המהווה אירוע חד־פעמי של 1.5 מיליארד דולר, שווה לכל הקיצוץ התקציבי. תוספת אמצעים נזילים אלה לזמן קצר לבעלי הפקדונות השקליים תתבטא גם בביקושים לצריכה פרטית. מי שהחזיק 10,000 דולר בפת"ם ועבר בזמן לתפ"ס, יש לו כרגע 28,000 דולר. ב־8,000 דולר הוא יכול להחליף את המכונית הישנה בחדשה ולהישאר עם הקרן. אולם את השגיאה הקולוסאלית הזאת יכסה ככל הנראה רק נגיד בנק ישראל הבא.

נימוק דמאגוגי נוסף שהושמע מפי מנהלי המדיניות היה, שאם האשראי גדל בריבית כה גבוהה, אזי ככל הנראה בריבית שלילית האשראי היה קטן. זה נכון. כמובן — בריבית שלילית כל האשראי היה מתחסל במשך הזמן. אולם לא זו השאלה. השאלה היסודית העומדת לבחינה היא, שכאשר ההשקעה הדולרית האלטרנטיבית להשקעה השקלית יכלה לתת תשואה של 10־8 אחוזים לשנה לטווח ארוך, מה היתה צריכה להיות הריבית על פקדונות השקליים כדי שהכסף לא יברח לדולרים. לשם כך די היה גם בריבית כפולה ולא בריבית הגבוהה פי 20 מהריבית האלטרנטיבית.

ראשי הבנק הגנו את הריבית הגבוהה בגלל החשיבה הפראנואית שלהם, כדי להבטיח את עצמם כנגד כל אפשרות של כשלון. המשק כרגע צריך לשלם את מחיר החששנות של הנגיד. נגיד בנק ישראל ניסה גם להיתלות בפול ווקר, יו"ר הפדרל ריזרב, כמי שהסכים למדיניות הזאת. אולם מה לעשות, שנגיד הבנק האמריקני מכחיש זאת.

החלטת קבוצת הי־5 לא השפיעה

מכאן למדיניות השקעת הרזרבות. הבנק המרכזי לא שינה את מדיניות השקעת היתרות, גם לאחר ש„קבוצת הי־5" (ארה"ב, גרמניה, יפאן, בריטניה וצרפת) החליטה להוריד את שער הדולר, ואף הודיעו על כך. בנק ישראל נשאר בדולרים עם הרזרבות לפי היחס הקודם.

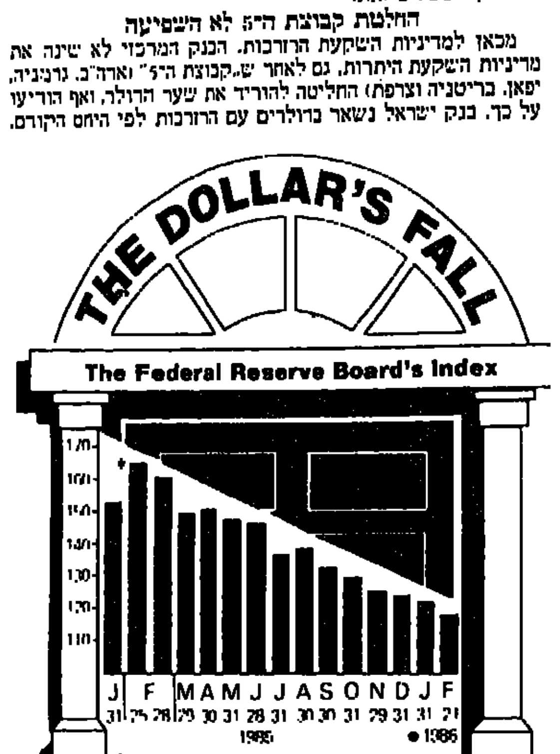

נפילת הדולר

• חשיא של כל הזמנים מארס 1973 = 100

מדידת ערך הדולר לעומת המטבעות של 10 המדינות המתועשות הגדולות (בלגיה, בריטניה, קנדה, צרפת, איטליה, יפאן, הולנד, שוודיה, שווייץ ומערב־גרמניה), על בסיס המאזן המסחרי.

ההסבר לכך הוא, כי טעות בהשקעות במטבעות אירופיים מיתתקף במאזן הבנק כהפסד, בעוד שהשקעה בדולרים לעולם אינה מיתתקפת כהפסד, כי הנתונים מוצגים בדולרים, או בשקלים הצמודים לדולר. לכן בנק ישראל הפסיד רווחים אפשריים, לטענת כלכלנים, בסכום של מאות מיליוני דולרים. לטענת נגיד בנק ישראל במסיבת העתונאים, אולי ב־50 מיליון דולר. אם לקבל את הודעת בעל הדבר, כי ההפסד הוא רק 50 מיליון דולר בגלל המדיניות, גם אז אין זה כסף קטן. אולם נגיד בנק ישראל ניסה להציג את ההפסד כרווחים ללא תקדים ולכך אי־אפשר להסכים.

למרבה ההפתעה, הדו"ח של בנק ישראל עצמו פתר את הסוגיה אם מדובר בהפסד או ברווח, בפרסמו נתונים סותרים. בעמוד 11 של הדו"ח נאמר, כי תקבולי בנק ישראל מהשקעות מט"ח הגיעו לכ־422 מיליון דולר, לעומת 286 מיליון דולר אשתקד. לעומת זאת, בעמוד 17 נאמר כי ההכנסות מהשקעת הנכסים במט"ח בחו"ל הסתכמו ב־274 מיליון דולר, לעומת 345 מיליון דולר בשנת 1984. כלומר, קשה מאד להציג את הירידה ברווחיות ההשקעות בחו"ל כ„רווחים ללא תקדים", וכעובדה המצביעה על ניהול נכון של הרזרבות.

צבי טימור

טור החדשות

שוב ריצה ללא אבחנה אחר מניות בבורסה

„עליות השערים האחרונות בבורסה היו ללא אבחנה ברורה בין חברות בעלות בסיס כלכלי איתן ועתיד משופר, לבין חברות שלא נראה כי מצבן ישתפר בצורה משמעותית בעתיד הקרוב ושערי מניותיהן גבוהים מעל רמת שערים סבירה להשקעה" — נאמר בסקירה על שוק המניות שפירסם בסוף השבוע אחד הבנקים הגדולים.

כלכלני הבנק מציינים, כי חוסר אבחנה זה מעיד על כוונה של משקיעים לעשות רווחים לטווח הקצר, ולא על רצון או מגמה להשקיע על בסיס כלכלי לאורך זמן.

„התהליכים של התרחבות מעגל המשקיעים, והביקושים הגדולים למניות, המביאים לעליות שערים תלולות, עלולים לגלוש למצב של חוסר פרופורציה במבנה תיק ההשקעות", מזהירים כלכלני הבנק. הם מורים ליועצי ההשקעות בסניפים לשמור על פרופורציה נכונה באפיקים השונים בתיקי ההשקעות, ולא להיגרר להשקעות במניות שלא על בסיס כלכלי.

את עליות השערים הרצופות מאז פרסום מדד חודש ינואר הם מסבירים הכלכלנים בגורמים הבאים:

• המשק נמצא ברמת האינפלציה הנמוכה ביותר שידענו זה זמן, עם ציפייה להמשך המגמה;

• היחלשות הדולר בעולם, וירידת מחירי הנפט, עשויים להשפיע לטובה על יתרות המט"ח של מדינת ישראל, עובדה המעודדת המשך מדיניות שער החליפין מול הדולר;

• דיונים בתכניות ל„צמיחה" ומתן אפשרות למפעלי תעשייה לגייס כספים באמצעות הנפקת אג"ח;

• ירידת הריבית הקרדיטורית, שהביאה להקטנת האטרקטיביות בהשקעות בפקדונות שקליים ואם כי עדיין ניתן להשיג באפיק זה תשואה ריאלית;

• קיומן של חברות שמחיר מניותיהן בבורסה נמוך משווין הכלכלי.

„להערכתנו", מציינים הכלכלנים, „הגורם המכריע בהחלטה להפניית כספים לשוק המניות היה הירידה באטרקטיביות בהשקעה באפיקים „סולידיים". מעבר כספים, בעיקר מפקדונות שקליים, לכיוון קרנות נאמנות המתמחות במניות, והשקעה ישירה בשוק המניות, גרמו לעליות שערים, לעיתים תלולות, ומחזורי עסקות שהגיעו לשיא ביום ד' האחרון (כ־7 מיליון דולר). גם מימוש רווחים שהתבצע במהלך השבוע, ללא ירידות שערים משמעותיות ותוך קליטת היצעים, השפיע לחיוב על המגמה.

צפויה יציאה מפקדונות שקליים

בבנקים ישנה בימים אלה ציפייה ליציאת סכומי כסף גדולים מאפיקי ההשקעות השקליים (פק"מ ותפ"ס), בגלל ירידת הריבית, והפניית חלק מכספים אלה לשוק המניות ולמוצרי צריכה.

ההערכה היא, שפקדונות שקליים בסכומים עד 1000 שקלים, שעד לאחרונה נהגו לסגור אותם בפק"מ ל־10־7 יום או בתפ"ס, לא יופנו לאפיקים אלה, בהם ניתן להרוויח 10־8 שקלים נטו לחודש על הפקדה כזאת.

ההיקף הכולל של פקדונות בסכומים אלה במערכת הבנקאית נע בין 80־100 מיליון שקל. אחת החידות שאין לה פתרון ברור היא, לאיזה אפיק יזרמו הכספים – האם חלק מהכסף יישאר בחשבונות עו"ש, או שכל הסכומים יימשכו מהבנקים ויעברו לבורסה, בה ניתן עדיין להשיג תשואות ריאליות, או לרכישת מוצרי צריכה.

בסוף השבוע שעבר היתה המערכת הבנקאית מאוזנת. שיעורי הריבית על פקדונות נעו סביב 17–14 אחוז לשנה.

אייל שגב

מניות „רובינשטיין" יימחקו

חברת „רובינשטיין" תפרסם הצעת רכש לציבור לא יאוחר מסוף חודש אפריל, ולאחר מכן יימחקו מניות החברה מהמסחר בבורסה.

ההחלטה על מחיקת המניות נתקבלה בישיבה האחרונה של דירקטוריון הבורסה, כאשר התברר שלאחר הסכם הפשרה בין האחים רובינשטיין מחזיקה למעשה חברת רובינשטיין, באמצעות חברה־בת שלה, 49 אחוז ממניותיה, דבר שאינו מקובל בבורסה. מצב זה נוצר לאחר שמשפחת אברהם רובינשטיין רכשה מאהרון רובינשטיין את מניותיו, תמורת מזומנים ונכסים בשווי כספי של 19.1 מיליון דולר. הציבור הרחב מחזיק כיום בפחות מאחוז במניות החברה.

מאחר שבידי הבורסה היתה התחייבות קודמת של החברה לפרסם הצעת רכש לציבור, החליטה הבורסה לדרוש מימוש התחייבות זו וחברת רובינשטיין תפרסם, לא יאוחר מסוף אפריל, את הצעת הרכש שלאחריה יימחקו המניות מהמסחר.

א.ש.

גן הירק של נאות סיני עדיין מניב זהב

גן הירק המפורסם ביותר בעולם הוא בלא ספק גן הירק של נאות סיני, ליד שדה התעופה הצבאי שהיה סמוך לאל־עריש. גן ירק, המזהיר עד היום בכך — ומיותר לומר זהב — לאלה הקשורים עימו. זהו גב. ככל הידוע, גן הירק היחיד בעולם המכניס כסף לבעליו (לשעבר), לא על מה שגידלו בו אלא על מה שלא שתלו. לא זרעו ולא קטפו (אובדן הכנסה עתידית).

22 חברי האגודה לשעבר בנאות סיני מתרעמים על כי כספי הפיצויים שנפסקו להם בגין גן הירק עוד בספטמבר 85, על־ידי הבורר, ד"ר מאיר רובין שופט בית־המשפט המחוזי ברימוס, שהלך בינתיים לעולמו, הגיעו אליהם רק חלקית, כ־30 אחוז, ואילו יתרת הכסף „נגררה" למס ההכנסה, לעוה"ד ולרואה החשבון. ליתר דיוק. סכום הפיצויים שפסק הבורר היה 2.1 מיליון ש"ח בתוספת כ־340 אלף ש"ח שכר טרחה לעוה"ד.

לדברי אנשי נאות סיני, כספי הפיצויים יתחלקו כדלקמן: מס ההכנסה. ניכוי במקור של 55 אחוז מהסכום הכולל — כ־1.32 מיליון ש"ח; שכר טרחה לעוה"ד — 505 אלף ש"ח, המורכב משני סכומים, פסיקת הבורר וכן אחוז מסויים מגובה הפיצויים, לפי החוזה שנחתם עם אנשי נאות סיני; לרואה החשבון — 156 אלף ש"ח, ולחלוקה בין אנשי נאות סיני 433 אלף ש"ח. מס ההכנסה הסכים לבסוף להחזר מקצת סכום הניכוי במקור להתחשבנות מאוחרת יותר, באופן שכל אחד מ־13 חברי האגודה הוותיקים קיבל 41 אלף ש"ח ואילו 9 חברי האגודה החדשים יותר קיבלו 24.5 אלף ש"ח.

אנשי נאות סיני פנו לערכאות נגד המדינה, בטענה כי לפי הסכם הפיצויים עם המדינה, שאושר בכנסת והיה לחוק, היה צריך לנכות להם 15 אחוז ניכוי במקור, ולא 55. חלקם מתרעמים על עורך־הדין, שלמרות שעשה את עבודתו היטב, הגזים ולא היה צריך לקבל שכר טרחה כפול. עו"ד ירון סהר אמר לי, כי אינו זוכר את הסכום המדוייק של שכר הטרחה שקיבל, אך את מה שקיבל קיבל כדין, בעקבות הסכמים ופסיקת הבורר. לדבריו, אחדים מאנשי נאות סיני ניסו לפנות לרשם האגודות — הפוסק האחרון בכל הנוגע לאגודות שיתופיות — וערערו על גובה שכר הטרחה. אך הרשם פסק חד־משמעית כי עוה"ד פעל כדין, וכי הכספים האלה מגיעים לו.

גן הירק של נאות סיני היתה חלקה בת 2000 דונם במשבצת הקרקע שהיתה מקום מושבו הראשון של היישוב נאות סיני עוד בהיותו היאחזות נח"ל. כאשר עבר היישוב צפונה, המשיכו במשך שנים אחדות לעבד חלקים ממנו עד לפינוי. אלא שסיפור הפיצויים של אנשי נאות סיני לא תם. למרות שעברו כבר כארבע שנים מאז הפינוי, הם עדיין לא קיבלו פיצויים על המכבסה שהיתה להם, ועל הבורר לפסוק גם בעניין זה. איש נאות סיני טען באוזני, כי ס"ה הפיצויים שיקבל חבר אגודה ותיק בנאות סיני יגיע לכ־100 אלף דולר (להצלת „אתא", להזכירכם, ולהמשך העסקתם של 600 העובדים שם נדרשו 2 מיליון דולר נוספים). „אבל אנחנו לא קיבלנו את הסכומים הגדולים ביותר. היו כאלה שקיבלו סכומים גבוהים יותר", טען.

רפאל גאון

● היקף עסקי חברת סולכור בניו־יורק, שהיא חברת השיווק של כור סחר בארה"ב, הגיע ל־200 מיליון דולר. החברה, הפועלת בארצות הברית למעלה מ־30 שנה, עוסקת ביצוא מוצרים מישראל, יבוא לארץ ועסקות בינלאומיות. בנוסף לכך פעילה החברה בעיסקות מימון, גיוס כספים והשקעות.

● עיסקת יצוא של מזגנים לארה"ב בכמיליון דולר, הושלמה בימים אלה ע"י מפעלי „אמקור". המשלוח, 3000 מזגנים, התבצע לאחר שהחברה הישראלית קיבלה לא מכבר אישור למזגניה מטעם מכון התקנים האמריקני.

גלגלי הבורסה

עלייה בחופשיות, ירידה במניות ההסדר

אתמול היה עודף היצע של 600 אלף ש"ח במניות ההסדר. ההיצעים נקלטו ברובם ללא שינוי בשעריהן. ערך השוק שלהן ירד ב־0.16% בלבד. במניות החופשיות נמשכה מגמת העלייה וערך השוק שלהן עלה ב־0.28%. מספר העליות היה כפול ממספר הירידות. בשוק איגרות החוב הסתכמו הביקושים בצמודות למדד ב־5 מיליוני ש"ח ובצמודות למט"ח ב־1.2 מיליון ש"ח.

אתמול השקיע הציבור 9.7 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות המתמחות במניות ו־3.25 מיליון ש"ח בקרנות הסולידיות, מזה 2.8 בקרן „הרשה חץ" של בנק הפועלים.

הדולר השחור נשאר יציב ונע בין 1.58 ל־1.59 ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.54% ל־1.85%, תוך מחזור של 346 אלף ש"ח בלבד.

בשוק המניות עלו אתמול 179 שערים, לעומת 92 שירדו ו־120 שנשארו בלי שינוי. מהם 84 עלו ב־5% ויותר ו־21 ירדו ב־5% ויותר. היו 21 „קונים בלבד" ו־7 „מוכרים בלבד". המחזור היה גדול גם אתמול — יותר מ־10 מיליוני ש"ח — מזה 1.9 מיליון ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של כלל, המחזור בה הסתכם ב־729 אלף ש"ח. במניות ההסדר היו פי שניים ירידות מעליות על אף עודף ההיצע. עלו (ב־%): אי די בי — 0.9; כלל"ל — 0.9; מימון סחר 5 — 1.0. לעומתן ירדו ב־%: אי די בי רג' — 0.3; דיסקונט א' — 0.5; מזרחי ש' — 0.6; מזרחי ל' — 1.6; פועלים ש' — 0.9; פועלים מ' — 0.1. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 13.61% (כלל"ל) ל־14.08% (דיסקונט א'). הפועלים ש' — 14.05%; הפועלים מ' — 14.07%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו ביקושים גדולים. עלו (ב־%): ספנות 0.1 — 5.3; ספנות 0.5 — 4.9. לעומתן ירדה כללי מ"ר 1 ב־0.4%. למניות פי בי היה ביקוש של 2,215 אלף ע"נ, שנספק ללא שינוי בשערן. במניות בינלאומי היה היצע של 436 אלף ע"נ, שנקלט ללא שינוי בשערן.

במניות החופשיות בלטו העליות: רסקו מב' — 15.0; מים גליקו 1 — 35.8; כבלי ציון — 30.9; א' גינדי 1 — 19.9; א' גינדי 5 — 40.6; דרוקר זכ' — 15.1; קריסטל 1 — 15.0. לעומתן לא נרשמה אף לא מניה אחת ששערה ירד יותר מ־10%.

בשוק איגרות החוב היתה מגמת עליות קטנות יחסית. רק בצמודות למדד ונושאות 4% ריבית לשנה נרשמה ירידה ממוצעת ב־0.09%. המחזור עלה ל־4.6 מיליון ש"ח, מזה כ־1.6 מיליון ש"ח בצמודות למדד ב־80%.

* „מלונות דן מימון והנפקות 1985" חברה־בת של „חברת מלונות דן", פרסמה תשקיף להנפקת איגרות־חוב צמודות לשער היציג של המארק הגרמני שפורסם ב־24.2.86 (0.6502 ש"ח למארק אחד), בסכום נקוב כולל של 7.5 מיליון ש"ח.

* „רשימה שחורה" של חברות המפגרות בפרסום הדו"חות פורסמה בקובץ הודעות הבורסה: 8 חברות לא פרסמו את הדו"חות החצי־שנתיים לתקופה שהסתיימה ב־30.9.85. 2 חברות, „בנק צפון אמריקה" ו„רנות", לא פרסמו את הדו"חות החצי־שנתיים לתקופה שהסתיימה ב־30.6.85. 3 חברות, „ת.ל.ב. השקעות ופיתוח", „אפתן תעשיות", ו„חברת החשמל לישראל", לא פרסמו את הדו"חות השנתיים לתקופה שהסתיימה ב־31.3.85. 2 חברות, „טתה" ו„שחל השקעות" (אריה), טרם פרסמו את הדו"חות השנתיים לתקופה שהסתיימה ב־31.3.85.

אלחנן הורוביץ

הקצאה פרטית ב„לודזיה"

דירקטוריון הבורסה אישר בסוף השבוע שעבר לחברת „לודזיה" לבצע הקצאה פרטית של מניות לבעלי השליטה בחברת „רוטקס", בני משפחת רוטלוי, במסגרת מיזוג החברות. על־פי דרישת הבורסה, תקטן כמות המניות שיקבלו בעלי השליטה ממה שביקשו תחילה בכ־11 אחוז. משפחת רוטלוי ביקשה שיחס ההקצאה הפרטית יהיה 1 ל־2.29, אך הבורסה אישרה יחס של 1 ל־2.05 בלבד.

לאחר הקצאה זו ימוזגו למעשה שתי החברות, שאחת מהן, „לודזיה", היא חברה שמניותיה נסחרות בבורסה, ואילו חברת „רוטקס" היתה חברה פרטית.

ההקצאה מחייבת אישור האסיפה הכללית של „לודזיה", לאחר שהבורסה קיבלה את טענותיהם של בעלי מניות המיעוט ב„לודזיה" כי לא קיבלו פרטים מהותיים על העיסקה, עקב סירובם של בני משפחת רוטלוי למסור להם את המיתאר על־פיו בוצע המיזוג.

א.ש.

שיחות על עברית
מאת יעקב רבי

מכשפה בדובב

בכתבת־הווי ממושב דובב, ששודרה בטל־וויזיה באחד מלילי־שבת האחרונים, סופר על שמועת־אימים שפשטה באותו כפר גלילי. אין איש יודע כיצד ולמה: מכשפה. ולא עלינו, מהלכת בחוצות המושב ומפילה אימתה על קטן וגדול, על איש ואשה, בחזותה המיפ־לצתית וברעשים המשונים שהיא משמיעה. דעת לנבון נקל, שהשם מכשפה חזר בכתבה פעמים רבות, הן בפי השדר, חיים גיל, הן בפי תושבי המקום. ואיך הגו את השם? כרגיל בעברית הישראלית: „מַכְשֵׁפָה", מ"ם בפתח, כ"ף בשווא, שי"ן בצירי, "MACHSHEFA". והרי ההגייה התיקנית היא מְ כַ שֵּׁ פָ ה, מ"ם בשווא, כ"ף בפתח, שי"ן בצירי, M'CHA-SHEFA. כך כתוב בתורה: „מְכַשֵּׁפָה לא תחייה" (שמות כ"ב, 17). מעניין המיקום של פסוק קצר ומאויים זה — בין דינו של מי שמפתה בתולה „אשר לא אורשה" ובין עונש המוות הצפוי למי ששוכב עם בהמה: במין זכר, מְ כַ שֵּׁ ף: שוב הווה של בניין פִּיעֵל, מ"ם בשווא, כ"ף בפתח, שי"ן בצירי (ולא „מַכְשֵׁף"). ככתוב: „לא יימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קוסם קסמים, מעונן ומנחש ו מְ כַ שֵּׁ ף" (דברים י"ח, 10).

מדוע נעלמה ההגייה התיקנית מְ כַ שֵּׁ פָ ה, המתועדת בתנ"ך והנהוגה ביידיש — ואת מקומה תפסה ה"מַכְשֵׁפָה"? סבורני שסיבת הדבר היא תדירותו של המישקל מַפְעֵלָה (אמנם לא בהכרח לטביעת שמות של מקצועות־נשים), לעומת נדירותו של המישקל מְפַעֵלָה, בייחוד בעברית החדשה. יש לנו מַזְמֵנָה ומַחְרֵשָׁה ומַלְוֶה ומַכְפֵּלָה (בחשבון, וכן מערת המַכְפֵּלָה בחברון) ומַכְשֵׁלָה ומַכְתֵּבָה (שולחן־כתיבה) ועוד ועוד — וכל השמות האלה משמשים בשפת־הדיבור של ימינו מו־פת־חיקוי לכינויה של אשה העוסקת בכשפים, „מַכְשֵׁפָה". לעומת זאת, המישקל מְפַעֵלָה אינו מצוי כלל בעברית החיה שבפי ישראלים: הצורה הרגילה של בניין פיעל בהווה, מין נקבה, היא מְפַעֶלֶת, בסיומת ־ת, כגון מְטַפֶּלֶת, מְנַהֶלֶת.

לכאורה, הרי זה טבעי איפוא שישראלים אומרים „מַכְשֵׁפָה", מ"ם בפתח. הסיומת קמץ וה' מקיימת את עיקרה של הצורה התיקנית. ואילו המְכַשֵּׁף נשאר כנתינתו בתורה, ללא שינוי. שכן, המישקל מְפַעֵל מצוי לרוב בלשון החיה (והתיקנית), הן לטביעת שמות של כלים ומכשירים והן לכינויים של בעלי מקצועות: מְקָרֵר — ומְנַהֵל, מְלַמֵּד, מְחַשֵּׁב (מי שעוסק בחשבונות, חַשָּׁב — ולא־עוד אלא שרבים קוראים כך גם למכשיר האלקטרוני שהצורה התיקנית של שמו היא מַחְשֵׁב, מ"ם בפתח).

נחזור ל„מכשפה". מסופקני אם „הנסיבות המקילות" שציינתי לעיל מחייבות לתת הכשר לצורה זו. הצורה המיקראית, התיקנית, מכשפה, כ"ף בפתח, מורשת מדורי דורות ואינה „מיושנת". כשם שאין בכלל מלים „מתיישנות" בשפת־עולם זו הנקראת עברית. אמנם צו התורה „מְכַשֵּׁפָה לא תחייה" אינו רלוואנטי, משום שאיננו מאמינים במכשפות (אלא אם כן מַשְׁווים להן מובן מושאל...), ולו גם האמנו — לא היינו צדים והורגים אותן. אך אל נשנה מן המטבע העתיק מְכַשֵּׁפָה, M'CHASHEFA.

סכנתו של ח"כ שפירא

השמתם לב שח"כ הרב אברהם שפירא מדבר תמיד על „סְכָּנָה", „סְכָּנוֹת", סמ"ך בשווא, "S'KANA"? מדוע הוא נוהג כך? האם בהשפעת יידיש? אולי — משום שיש מיבטאים איזוריים של יידיש, שמבליעים את הפתח של סמ"ך בהגיית המלה סכנה. אבל בעברית אפשר שיהיה נימוק נסתר להבליע את הפתח, את תנועת ההברה הראשונה. המלה סכנה, כמו המלים בטלה, תקנה, מונעת שלוש פעמים על־ידי הווקאל A. זה כדת וכדין, אבל זה כמדומה קצת יותר מדי בשביל תורת ההגה של העברית המודרנית, השואפת ליתר גיוון של ויואלים. אנו אומרים כלכלה, שוב שלוש A רצופים, כי אין לנו ברירה (אלא אם כן נמיר את הכלכלה במשק...). אבל אנו אומרים כַּלְכְּלָן, כ"ף שנייה בשווא, KALK'LAN, ולא עוד „כַּלְכָּלָן", כ"ף בקמץ, ככתוב ברוב המילונים, וכן מִשְׁפְּטָן, פ"א בשווא, ולא־עוד „מִשְׁפָּטָן", פ"א בקמץ. המרה זו של תנועת A בשווא במלים כלכלן, משפטן וכיוצא בהן נעשתה בדיעבד באישור האקדמיה ללשון העברית.

אפשר שבלי משים גם ח"כ אברהם שפירא המיר מטעם דומה את הפתח של הסמ"ך במלה סכנה — בשווא. אלא שבמקרה דנן נעשה הדבר תוך הפרת כלל מכללי ההגייה והניקוד — שאין שווא נע יכול לבוא לפני כ"ף דגושה. יתר על כן, השווא הזה, כפי שהוא נפלט מפי יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, אינו נע אלא הוא נ ח — וזה בוודאי לא ייתכן בהתחלת מלה: לא ייתכן לכתוב ולומר „סְכָּנָה" "SKANA". „נחותו" של השווא בולטת כאן בשעה שאישנו הח"כ שפירא מקדים למלה את ה' הידיעה: אז יוצא משהו מעין "HASKANA", הנחרות עם מסכנה...

תרבות ואמנות
בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון
החיה שבאדם
מאת דורית קדר

אריה למדן מציג תמריבים ותחריטים לא גדולים, בבית הציירים והפסלים בתל־אביב. המוטיב העיקרי של למדן הוא הדמות האנושית. אך היא מהווה נושא להתבוננות ממספר נקודות ראייה שונות ולעיתים מנוגדות. האדם מופיע לפעמים בחזותו הוא, לפעמים מקורב לחיה, לפעמים כיצור היברידי העשוי ממהות חייתית וצמחית כאחת.

למדן משתמש בכוח התבוננות אמפירית משכנע בד־בבד עם עבודת דמיון פורה. הוא מוליך את הצופה מקצה אחד למשנהו. ניתן אולי להשוותו לתחריטן דגול אחר, מרדכי מורה, שהציג בארץ לפני כשנתיים בגאלריה גורדון. ההבדל הוא שמורה בחר בחיה אולי כמטאפורה לאכזריות האדם, ואילו למדן רואה ביצור האנושי דמות הראויה לחסד ולרחמים, למורת עליבותה ולנוכחות הכיעור שבה.

ישנם מספר דיוקנאות ריאליסטיים להלו־טין, אך הם מועטי מעט. שאר העבודות, כאמור, מקיפות את אותו האדם באמצעות שתי דרכים עיקריות — האמפירית, המבוססת על הקיים, על היש ומתממשת בזכות העין הבו־חנת לעומקם את הדברים הנראים, ועבודת הדמיון, המעוגנת בכושר ההמצאה, האסוצי־אציות האישיות ויעד ייחודי של האמן.

למדן יכול להוות עילה לאזכור התיאוריה המצויינת של רסקין, הוגה הדעות האנגלי שהבחין בין שלושה סוגי הסתכלויות בסביון. ההסתכלות הראשונה אובייקטיבית להלו־טין, אינה נובעת מאהבת הסביון ועל כן רואה אותו כחפץ על מרכיביו היבשים ותו לא.

ההסתכלות השנייה לא רואה סביון אלא גלגל החמה, כוכב או מגן אנדרתי לקוח מעולם הבריאה.

ההסתכלות השלישית והאופטימלית היא זו הרואה את הסביון, ואינה מתעלמת עם זאת מכל האסוציאציות המתקשרות אליו.

בצורה זו זוכה הצופה לחוות את שני סוגי החיים בו הוא ניחן: החיים המעשיים, הנשלטים ומשועבדים לנסיבות הזמן והחלל, והחיים הדמיוניים. האחרונים עשירים יותר, כי הם משוחררים מהאילוץ של תגובה הכרחית לנעשה בחיים המעשיים. האדם יכול לדמיין כאוות נפשו, לבנות ולהרוס מגדלים, להאמין בניסויים עתידיים. באידיאה נעלה, ובשלב מאוחר יותר למימוש ולהיפך בזכותם לנקודות תפנית בהתפתחות האנושית כולה.

ללא חיים דמיוניים — אין קיום.

מאידך גיסא, שקיעה בפנטאזיות שאין להם קשר עם הממשי עלולה לסחוף את ההווה לאדמות של אי־שפיות מסוכנת.

למדן עומד בין התחומים, טועם מזה ומזה ומעניק סיור מרתק בין סוגי היש השונים, המקבלים בעבודותיו חוות חדשה.

לדוגמה: האשה הזקנה בוקעת מאיזו קופסה בלויה, כעוד חפץ שנוסף שם. השמלה הצעירה מדגישה את התעלות והקמטים בגופה הגרמי, היבש, דמוי קלף עתיק. הפנים הקשיחות למודות פרעות כל הזמנים.

אשה אחרת משקיפה ממרפסת מקושטת בברזלים ארט־נובואים. היא גדולה מאוד, נשענת בכבדות, פניה רחבות וכולה אומרת רוביות. יש קרנף עם פני אדם וזקן של שיח, תלוי על חבל הצץ מענן. כה גדול וגשמי ובכל זאת תלוי שם ללא כל תקווה להיחלץ מהמצב המביך. וזקן על כיסא, פניו מצומקות והוא מתענג על עשן סיגריה שייעלם בדיוק כמוהו; אנשי ציפורי טרף, נגסים עם כובעי קרנף ההוזים בגלגל חמה ואלוהות חדשה ממוקדת בתוכה: קרנף בהילה...

תערוכה המעידה על מיומנות טכנית חזקה, עם אהבה לאדם הסובל, אהדה לפגעיו, לבהמיותו, שכן — כך הוא ואין מוצא מהדברים. כדאי מאוד לראות. הנעילה ב־10.3.

קולנוע

„סוניה האדומה" – תרבות השרירים המתפתחת.
בתמונה: ארנולד שווארצנגר

שווארצנגר — כוכב השרירים

„קומאנדו" בקולנוע „מוגרבי" בתל־אביב ו„סוניה האדומה" בקולנוע אסתר בתל־אביב

מאת יעל ישראל

„איפה שהוא, איך שהוא, מישהו ישלם... אומרת כותרת שובר־הקופות „קומאנדו" — ומה שבטוח, הצופים הנוהרים לסרט משלמים בכסף טוב תמורת צפייה בהררי־שריריו ובפעלוליו של ארנולד שווארצנגר, תקוות־הדור, שמושך כמאגנט ילדים, נערים וגברים וגם הרבה נשים חומרות. שכן שווארצנגר הוא הכוכב של שנות השמונים. ממלא מקומם של איסטווד וניומן. הוא חזק, הוא גדול, גבריותו מתפרצת. שריריו האגדתיים משוחים בשימון מבהיק, מגע יד שלו יעיף כל אחד לכיוון צפון, ובניע אצבע הוא מרים מכוניות עשויות פלדה. בכלל, המלחמה בשבילו היא משחק ילדים.

שווארצנגר זו גם תעשייה שלמה. בקולנוע למדו את הפאטנט ועתה עושה הענק סרט אחר סרט וחשבון הבנק שלו ושל המפיקים תופח והולך. עד „קומאנדו" היה אפשר להתייחס אליו כאל קוריוז, אבל עתה אין עוררין על מלכותו. אפילו סטאלונה האיטלקי לא יכול לגזול ממנו את הכתר.

נא להכיר: ארנולד שווארצנגר. הגבר האידיאלי של שנות ה־80. גדול, גברי, חטוב, שרירי. יפה ושתקן. כוחו בשריריו בלבד. הוא בן 42, יליד אוסטריה. עד היום נילווה לו שמץ מבטא זר. החל את הקאריירה המצליחה כשרירן, בונה־גוף, וקיבל את כל התארים האפשריים בענף: „מר יוניוורס" חמש פעמים, ו„מר אולימפוס" במשך שמונה פעמים רצופות. היום זו גם כמעט תקוותו של כל ילד מקריית־מלאכי, בעקבות סרטי שווארצנגר.

הוא עצמו לא נח על זרי הדפנה ולא נשאר אלוף בדימוס. הוא ניצל את כישוריו ומראהו והחל משתתף בסרטים: „קונן הברברי" ו„קונן המשמיד". שם הוא סוג של גיבור קומיקס שקיבל חיים מעל גבי הצלולויד — שני הסרטים הללו הוכיחו שהוא יכול לסגור קופות כמו שג'ק ניקולסון או ג'ין הקמן לא יצליחו אף פעם. שווארצנגר זה תרבות. כמו שמשחקי הווידיאו היו לתרבות, או אם תרצו, לתת־תרבות. שווארצנגר החליף את גל סרטי הקאראטה של שנות ה־70 בנוסח ברוס לי. אבל יש לציין שהוא עושה זאת בקלילות, במקצוענות ואפילו בחן רב.

ב„קומאנדו" הוא נע כמו רקדן נאה של אוריביה, מנתר כפנתר גמיש. [illegible] כתפיו סנט' שלו את הנשק הכבד ביותר היה קל כתינוק בן־יומו. לפני „קומאנדו" הסרטים „השאר רעב", „סיפורה של מנספילד", „גיפות שרירים" ו„שליחות [illegible]נית". עכשיו אפשר לראותו על [illegible] פעמים. ב„קומאנדו", סרטו של [illegible] שרץ בהצלחה, הוא קולונל [illegible] ואריאציה של שכירי החרב, קצין [illegible] קומאנדו מובחרת וחשאית של ממשלה [illegible]. שבתו היחידה והאהובה נחטפת בידי [illegible] עויינים של רפובליקת בננות דרום־אמרי[illegible] כושלת. מייטריקס־שווארצנגר ינקם [illegible] איך. וכשהוא יעשה זאת לא [illegible] כשנשמה באפו. אלא שהאלימות [illegible] מקבלת גוון של הומור בנוסח [illegible] ובכלל. שווארצנגר על מגריו הבוהקים [illegible] מין גיבור קומיקס שאי־אפשר להתייחס [illegible] כאל משהו מציאותי. קיומו מוגבל [illegible] הכסף. עכשיו ניתן לראותו בסרט חדש [illegible] האדומה" של ריצ'ארד פליישר, שבו [illegible] את הענק בסרט „קונן המשמיד". גם [illegible] עוזר לאיזו יפהפיה וב„קומאנדו" [illegible] המולאטית היפה ראה דון־צונג) — [illegible] ברג'יט נילסן, אשתו בחיים של [illegible] השרירים המתפתחת, מר סילווסטר [illegible] בכבודו ובעצמו. העלילה ממוקמת [illegible] הברברי בו כל־דאלים־גבר. ושווארצנגר [illegible] הר־אדם שתקן ומיסתורי שמציל [illegible] אבל העניין בסרטיו הוא [illegible] העלילה אלא האקשן: המיומנות [illegible] פעלולים ראויה לציון מיוחד. הוא [illegible] קרבות מכל סוג שהוא ואת מרבית [illegible] בסרטיו הוא מבצע בעצמו ללא [illegible] לשמור על גמישות ושרירים חטובים [illegible] מתקדם כשלו, מתאמן שווארצנגר [illegible] מרים משקולות. רוכב על אופניים, [illegible] וזה ניכר בו היטב. מי שחושב שמאחורי [illegible] שלו אין טיפת מוח — טועה. שווארצנגר [illegible] אמן של צבירת־כספים אולי יותר [illegible] של קרבות קומאנדו. הוא הביא את [illegible] הכסף לדרגה של אמנות כמו את [illegible] שהוא מפתח. כתב ארבעה רבי־מכר [illegible] בנית גוף ושרירים. הוא איש פיננסים [illegible] בעל רשת חנויות, משמש כמרצה [illegible] ספורט ועוד ידו נטויה. לאחרונה [illegible] לאשה את חברתו, שהיא נצר למשפחת [illegible] „האצילית". כי ל„מלך" מגיע רק [illegible] שבטוח הוא, שיש לו עוד הרבה [illegible] (בשריריו).

תיאטרון

התיאטרון העירוני חיפה יארח את התיאטרון העירוני של דיסלדורף בהצגתו: „קהל מכובד, האם אתה באמת כל כך טיפשי" - קולאז' של מערכונים ופזמונים פרי עטו של הסאטיריקן היהודי קורט טוכולסקי. זוהי הצלפה חריפה על החברה הגרמנית והמימסד הפוליטי בתקופה שקדמה לעליית הנאצים לשלטון. ההצגה בשפה הגרמנית תועלה 8 פעמים החל מה־27.3 בחיפה, ת"א וירושלים.

מוסיקה
„אורות הזיכרון"
הפילהארמונית בסימפוניה לזכר השואה
מאת דוד אור

יצירה חדשה על השואה תנוגן על־ידי הפילהארמונית ב־9 במארס, בקונצרט מיוחד שהכנסותיו יהיו קודש לבית־החולים שיבא בתל־השומר ולבית התפוצות.

זוהי יצירתו החדשה של המלחין האמריקני בנג'מין לוז — הסימפוניה מס' 4 — אורות זיכרון. היצירה בוצעה ביצוע בכורה בשנה שעברה, על־ידי תזמורת דאלאס בניצוחו של ארדוארדו מאטא ועם הסולנים פנחס צוקרמן ווהבה גל. המלחין חיבר את היצירה לכינור ומצו־סופרן בהשראת שירתה של נלי זקש, כלת פרס נובל לספרות.

המלחין מספר: בהמלצת אייזק שטרן הוזמנתי על־ידי משכנות־שאננים לכתיבת עבודה תזמורתית על נושא השואה. שוחחתי עם ניצולי שואה, ביקרתי ב„יד ושם" וקלטתי את רוח המדינה. זה זמן רב הרהרתי בצורך לשלב באחת מיצירותי את שירתה של נלי זקש. שיחה עם ליאונרד סטון, מנהל תזמורת דאלאס, וציון 40 שנה לשואה כמועד הבכורה העולמית נתנו את הנסיבות המתאימות להשלמת היצירה וביצועה בדאלאס בשנה שעברה.

המנצח בארץ יהיה ג'פרי סיימון (מי שניצח על ביצוע היצירה בלונדון) והסולנית היא זמרת המצו־סופרן קימבל ווילר. הזמרת, ילידת לוס־אנג'לס, הופיעה לראשונה עם מהטה ותזמורת ניו־יורק ב„תהילים" של סטיב רייך — ומאז כבשה לה שם ופרסום רב בארצות־הברית. סולו הכינור ינוגן על־ידי משה מורביץ, מ"מ נגן ראשי בפילהארמונית, שכבר הופיע כסולן עם התזמורות החשובות בישראל.

סרט קצר
נרדף בתחתונים

מי שיזדרז להגיע לסרט „הסהרורים", המוקרן בימים אלה במוזיאון תל־אביב, יזכה במתאבן: סרטון ישראלי קצר, קומי (8 דקות, צבע) — „תחתונים". זהו סרט הגמר של הבמאית הצעירה איה בן־נחום, בוגרת המגמה לקולנוע בבית־צבי.

הסרט זכה באחד משני הפרסים הראשונים במרתון סרטים ישראליים קצרים, בפסטיבל האחרון בסינימטק בירושלים. (יוני 85).

מככב בסרט רב רייזר, (תיאטרון באר־שבע, הקאמרי, ותכניות טלוויזיה) המוצא עצמו נרדף ברחובות תל־אביב, אחרי שהגיע אליה שלא מרצונו, כשרק תחתונים לגופו.

מחול
לפולין ומשם

יחסי־תרבות בין ישראל ופולין מוסי־פים להתפתח. בחודש מארס יוצאת להקת בת־דור למסע מופעים בן עשר הצגות, שבמסגרתו תופיע בוורשה, בתיאטרון הלאומי שם, בלודז' ובגדיניה שלחופי הים הבאלטי.

בת־דור תארח בארץ את להקת מחו־לות־העם הפולנית מאזובשה (MAZO-WSZE) בעוד חודשיים. הלהקה, שנוסדה בראשית שנות ה־50, נושאת את שם המחוז בו נמצאת וארשה הבירה. מייסדה: טדאוש סיגיטינסקי, ואלמנתו מירה, המנהלת את הלהקה מאז מותו בשנת 1965, פיתחו שיטות משלהם לבניית מחולות־עם. זכבר הם לקשה [illegible] דרכו של מוזיקאי חלוסי, גדול המומחים בתחום זה. מעצם טבעם, מחולות־עמים הם מעגליים, סגורים בתוך עצמם, משום שנועדו להנאת הרוקדים ולא הצופים ושתיית המעגל המסורתי עלולה לפגוע במבנה־התנועה האותנטיים. מופעי להקת „מאזובשה" כלולים בסדרת המיטב של בית־דור, המופעת בימים אלה.

ג.מ.

העיקר הבריאות
מאת יוסף שמי

השתלות כבד בארץ
השר הסכים — מה יגידו הרבנים?

לפני שבועיים פורסם כי שר הבריאות משה נור הסכים עקרונית לביצוע השתלות כבד בישראל. ההתנגדות לביצוע ניתוחים אלה נבעה מטענות שהמהות הדתיות של המרכזים. „המוע־מדים לביצוע אינה מספקת. מיעוט מועמדים להשתלה וכן הקושי בהשגת תורמים מתאימים. בשם השר פורסם כי הוא ממתין עתה לחוות דעת של אנשי מקצוע, כיצד ייעשה הדבר.

כמה וכמה מרכזים רפואיים — „הדסה" ירושלים, תל השומר, בילינסון, רמב"ם ועוד — מתחרים מי מהם יזכה באישור לבצע השתלות כבד. לכל אחד מהמרכזים הללו לפחות רופא כירורג אחד שעבר השתלמות במהלכה מתאימה בחו"ל, ותשתית אשר בתוספת ציוד וכוח־אדם תוכל להרים את הנטל. השאלה שעליה יצטרכו הרופאים להגיע לעמק השווה עם הרבנות הראשית ועם הבדולה הדתית היא, האם אפשר לקחת כבד להשתלה מאדם שליבו עדיין פועם אך הוא נחשב לנפטר בשל מוות מוחי. ההלכה מכירה רק בהפסקת פעימות הלב כסימן למוות, אבל בטכניקה הרפואית הקיימת, הפסקת פעילות הלב תפסול את האבר להשתלה. נראה איפוא כיצד יסתדרו הרופאים עם הרבנים.

מיהו מועמד לשתילת כבד? חולה הלוקה במחלת כבד מתקדמת, אשר אינו חולה לב או ריאה באופן משמעותי, אינו סובל מהפרעות פסיכיאטריות, אינו סובל ממחלה ממארת ונוסף לכל אינו שתיין (כן, כן). המועמד להשתלה צריך גם להיות חופשי מזיהומים פעילים.

המועמד להשתלה הוא בדרך כלל חולה קשה, עד כי ללא השתלה אין לו סיכוי לחיות. אך מצד שני אינו צריך להגיע למצב של גסיסה, כי או לא יעמוד בניתוח. ההחלטה מתי צריך להחליט על השתלה היא קשה. כן צריך להיזהר לא לאחר את המועד, אך גם לא להקדים. בדרך כלל מחליטים על השתלה אחרי מספר הולך וגדל של אישפוזים בשל דימומים מדליות כבדית, בצקת היקפית או בחילה אחרות, העלולות לגרום מוות. עד לשנות השישים של המאה שלנו אכן לא הייתה תקווה לחולים כאלה. ב־1963 בוצעה לראשונה השתלה, בפעוט בן שלוש, שלקה באטרזיית מולדת של דרכי המרה. הניתוח נכשל והפעוט נפטר תוך יום אחד, בשל דימום. עד ל־1967 נעשו עוד נסיונות, שהסתיימו אף הם במות המנותחים. עד אוקטובר 1984 בוצעו כאלף השתלות כבד במרכזים שונים בארה"ב ובאירופה. המושתלת הוותיקה ביותר היתה בת שלוש כאשר ההשתלה בוצעה בגופה ב־1970. כיום היא תלמידת תיכון, המתפקדת תיפקוד תקין. ההשתלה היא הסיכוי היחיד לחולים אלה, שכן אי אפשר להיעזר בדיאליזה, למשל.

ההחלטה בדבר „כשירותו" של החולה להשתלה מתקבלת אחרי סידרה שלימה של בדיקות מעבדה, נוסף לבדיקות גופניות. בין הנושאים הטעונים בדיקה: תיפקודי קרישה של הדם, תרביות דם, בדיקות קיום וכן סוג נוגדנים נגד נגיפים, בדיקת חלבוני הנסיוב, בדיקת אולטרסאונד וטומוגרפיה ממוחשבת של איזור הבטן ועוד.

על יסוד הבדיקות נקבעות תכונות השתל הנחוץ לחולה. זו נקודה קריטית. לפי הנתונים בארה"ב, למעלה מחמישים אחוז מן המועמדים נפטרים במרכזים המתמחים בשתילה תוך כדי המתנה לתורם מתאים. 3.5%–0.77% מהנפ־טרים בבתי־חולים לוקים במוות מוחי כשהלב עוד ממשיך לפעום, ועל כן הם תורמים פוטנציאליים. אך רק מאחד מכל 8 נוטלים אבר להשתלה, בשל בעיות לוגיסטיות וכן חוסר ערנות ומודעות מספקת של הרופאים וליקוי בשיתוף־הפעולה בינם ובין צוותי השתלה.

לאחר שנמצא תורם מתאים יש לבצע את ניתוח הוצאת האבר, ואת זאת צריך לעשות אותו הכירורג שגם יעשה את ההשתלה. אם מביאים בחשבון את המרחק בין בית החולים של התורם לבין המרכז בו ממתין המושתל, לא קשה להבין את גודל המאמץ הפיזי והנפשי הנחוץ לרופא. בבתי חולים המתמחים בהשתלות נעשתה כבר חלוקת תפקידים והוקמו צוותי „שליפה" של הכבד מהתורם. לפעמים עובדים במקביל צוותים הלוקחים מהנפטר גם את הכליות והלב, ועל כולם לפעול כך שאחד לא יפגע בסיכויי ההצלחה של האחר.

כמה מרכזים רפואיים בארץ מסוגלים לבצע השתלות — אך מה שמעכב עכשיו הן בעיות הלכתיות

הבעיה הקריטית היא זמן הינתקותו של האיבר — הכבד — מאספקת הדם בתוך הגוף. חוסר זמינות התורם מגביל עד עצם היום הזה ניתוחי שתילה ללוקים בכשל כבד חד.

ניתוח השתלת הכבד הוא מסובך. נמשך עד 12 שעות וכרוך בעירוי כ־30 מנות ויותר של דם, במהלך הניתוח ואחריו. הטיפול שלאחר ההשתלה מתרכז סביב המאמץ למניעת דחייה וזיהום, וכן משבר נפשי העלול להקשות על תהליך ההתאוששות.

המרכזים המתמחים בהשתלה מרווחים דיווחים אופטימיים על הצלחת ההשתלה. ההצלחה נזקפת לזכות תרופות חדישות נגד דחייה, שיכלול הטכניקה הניתוחית, ביצוע שתילות חוזרות אצל חולים שהשתל הראשון לא עמד במבחן. מבחינתם של הרופאים חשוב לאתר תהליכי דחייה בשלב מוקדם ולהבדיל סימנים אלה מסיבוכים אחרים. לשם כך יש צורך בביצוע ביופסיות, דבר שאינו פשוט אף אצל איש במצב בריאות טובה.

מחיר השתלה בארה"ב נע בין 70 ל־240 אלף דולר, או נמוך יותר אצל ילדים וגבוה אצל מבוגרים. זהו מחיר גבוה בהרבה מהשתלת כליות, למשל. בארה"ב יש כאלפיים מועמדים בשנה להשתלה. בישראל „הפוטנציאל" הוא 30 לשנה. מיעוט השתלות מעלה כמובן את המחיר. מצד שני, יש לנכות מהוצאות הניתוח את ההוצאות הכרוכות באישפוז חוזר של חולים הלוקים במחלות כרוניות של הכבד — טוענים בסקירתם י. הלוי וע. תיאודור, מבית־החולים בילינסון. אך הניכוי הכספי אינו משכנע, שכן האישפוזים החוזרים וניתוחים נחוצים בין כה וכה. לא מחליטים על ניתוח השתלה אלא אם באמת מדובר בחולה במצב חמור מאוד ואת זה קובעים אחרי אישפוזים חוזרים. בשל הקיצוצים האכזריים בשירותי הבריאות, עד כדי סגירת חלקים גדולים של מחלקות קיימות, ברור כי השתלות כבד ייעשו על חשבון משהו אחר. השאלה היא, על חשבון מה? אך לעת עתה, כאמור, הבדולה הדתית ודאי תמנע מן העומדים בראש מערכת הבריאות את הצורך להחליט היכן לחסוך כדי להיכנס לעידן השתלות כבד בארץ.

הטרשת מתחילה בינקות

הטרשת מתחילה כמעט בגיל הינקות... אצל בני שלוש נמצאו שכבות כולסטרול בעורק הראשי, ובכלי הדם אצל ילדים בעשור השני לחייהם. מפורסמים הממצאים מניתוחים שלאחר המוות בגוויות חיילים אמריקנים בקוריאה, בני עשרים פלוס, המראים שינויים ארטריוס־קלרוטים מפליגים בכלי הדם. סקרים אפידמיולוגיים כבר בישרו, כי עישון המתוסף לרמה גבוהה של שומנים בדם, בנוסף ללחץ דם גבוה, מקשרים מחלת כלי הדם. כששינויים מופיעים כבר בגיל צעיר מאוד, ואף בילדות, נשאלת השאלה: כיצד ניתן למנוע את התופעה? ברפואה מכנים טיפול מסוג זה „פעולת מגע מקדימה" — טיפול המקדים הופעת שינויים לא רצויים. אין כרגע נתונים בנוגע לשאלה, אם יש תועלת בטיפול מנע כזה להורדת רמת השומנים בדם הילדים. ההנחה היא, שאותם ילדים מנוגעים בסיכון, תורשתי, טיפול מנע כולל גם שינוי התנהגות, חשוב להתחיל בגיל מוקדם ככל האפשר בבקרת כמות השומנים שבתפריט וכן הרכבם של השומנים הללו. יש להמעיט בשומן רווי. שינוי בהרגלי התזונה יועיל לכל בני המשפחה. החל מבני שנתיים, ילד שנמצאו אצלו יותר מ־200 מג' כולסטרול בדם, הוא כבר בגדר חשוף לסכנת היווצרות שיכבות שומנים בעורקים ובכלי הדם. אצל ילד כזה יש לנהוג במשנה זהירות בתפריט, ואם הדבר אינו עוזר, אזי יש כבר בגיל הילדות להוסיף תרופות המורידות את רמת הכולסטרול בדם. מחברי הסקר שפורסם בניו־אינגלנד ז'ורנל אופ מדיסין, מציעים בדיקה שיגרתית של רמת הכולסטרול אצל כל ילדי בתי־הספר. אך בנוסף לזה ההמלצה היא להוריד את חלקם של השומנים בתפריט ל־30% מסך הקלוריות הנצרכות (הממוצע האמריקני הוא 40% בקירוב). כן יש להגביל את חלקם של השומנים הרוויים ל־10% בלבד ואת כמות הכולסטרול ל־300 קאלוריה/מיליגרם (בדרך כלל צורכים פי שניים מזה) ליום.

ילדים עם סיכון, כאלה שנמצאו אצלם ערכים גבוהים מהממוצע של שומנים בדם, חייבים לעבור בדיקה מעבדתית תקופתית של הדם, של לחץ הדם וכן המשקל והגדילה. לאוכלוסיה בעלת סיכון עלול העישון להוסיף עוד מנה הגונה של סיכון, ואין לשכוח כי העישון מתחיל לרוב כבר בגיל בית־הספר.

אין נתונים לגבי ישראל, אך בארה"ב אחד מכל 200 — 500 ילדים נגוע תורש־תית בריכוז הכולסטרול בדם. הפרעות בשומנים המכונות היפרכולסטרולמיה. החוקרים חישבו ומצאו כי הורדת רמת הכולסטרול ב־25% כבר בגיל הילדות מצמצמת את הסיכון בכ־50%.

עד כאן דברי מומחים למחלות לב וכלי הדם. מומחים לתזונה מעלים טענה, כי התערבות כה גדולה בתפריטו של הילד עלולה לגרום נזקים לתהליך הגדילה וההתפתחות. עד כה לא מצאו סימוכין לחששות אלו, אך אין זאת אומרת שהם לגמרי נטולי יסוד. יש צורך במעקב של שנים מספר כדי להשיב לשאלות המתעוררות, עם התערבות כה נרחבת בתזונתם של בני שלוש פלוס.

החמצן של הכיליה

במארס השנה יציגו שני חוקרים ד"ר מאיר ברזיס מהדסה ירושלים ופרופ' פרנקלין אפשטיין מבוסטון, ממצאי מחקר בנושא התנהגות הכיליה במצבי הלם, עת מופיע אי־ספיקה הכלייה. ד"ר ברזיס גילה במעקב במעבדה עובדה כלהלן: הכיליה מקבלת אספקת דם וחמצן גדולה בערך פי 10 מהכמות שהיא צורכת לשם תיפקודה. במצב של תאונה קשה, תאונת דרכים לשם דוגמה, סובל הנפגע מחוסר חמצן לרקמות ואחת התוצאות המסתייעות היא הנזק הנגרם לכיליה. הנזק בלתי מובן, שכן לכאורה גדולות שלדם וחמצן להיות איבר עמיד מאוד לפגיעה של חוסר חמצן. ד"ר ברזיס שהה בבוסטון שלוש שנים והשתמש בכיליה של חולדה כמודל, על־ידי הולפת חומרים נחוצים היא פעלה כמו איבר בתוך הגוף החי, אך בלי הפרעות מיתר מערכות הגוף. תוך כדי מעקב מצא ד"ר ברזיס שבתוכנית הכיליה קיים קטע מסויים שמתפקד על הסף ביותר. קטע זה, הממלא תפקיד חשוב בריכוז השתן, צורך הרבה חמצן ומקבל מעט. עובדה זו הופכת אותו לפגיע במיוחד לחוסר חמצן. הנזק מתבטא מיד במוות תאי ובנמק. בניסיון המעבדה התברר עוד, שכאשר משתקים את התאים ומפסיקים את עבודתם בריכוז השתן, הם אינם פגיעים עוד לחוסר חמצן. ד"ר ברזיס: כשאדם רץ הוא צורך הרבה חמצן. אם לא מספקים לו חמצן בשעת הריצה, הוא מגיב פיסיולוגית קשה ותאי גופו ניזוקים. לא ירוץ — לא ייפגע מחוסר חמצן, הוא הדין לגבי הכיליה, כשהיא עוסקת בריכוז השתן היא עובדת ותלויה באספקת חמצן.

השערה זו צריכה לקבל סימוכין במחקרים וניסויים נוספים. אך כבר עתה ניתן להסיק מסקנות בנוגע לטיפול בנפגעי תאונות מעיכה ומצבים של חוסר חמצן. כשקרס בניין הממשל בצור, חיל הרפואה פעל כהלכה — סיפק נוזלים באינפוזיה לנפגעים עוד לפני שחולצו, כדי למנוע נזק לכיליה. אך ייתכן שלשם מניעת נזק במצבים של חוסר חמצן יהיה על הרופאים להוסיף לנוזלים גם חומר משתן, כדי שהכיליה לא תצטרך לעסוק בריכוז השתן בשעת המשבר. „חוסר תעסוקה" ימנע מן הכיליה נזק מיידי ונמק. מסתמן קו מעניין של הסבר אפשרי לתיפקוד הכיליה וכן איזון מדוייק בין צריכה ואספקה של חמצן.

הורמון מדכא סרטן הערמונית

השימוש בהורמון הנשי סטילבסטרול כתרופה נגד סרטן בלוטת הערמונית מקובל מזמן על הרופאים. ההורמון הגברי מסוג האנדרוגן מאיץ את התפתחותו של הגידול. טיפול רדיקלי כרוך בכריתת האשכים. אך רוב החולים מסרבים לקבל טיפול כזה. אך ההורמון הנשי גרם עד לא מזמן לתופעות־לוואי לא רצויות ואף מביכות. הגברים המטופלים הצמיחו שדיים וגם קולם השתנה ונעשה „נשי".

עם הזמן חל שיפור ביצור התרופה והיא כבר אינה גורמת לתופעות הלוואי האלה. התרופה שוכללה והיא חוסמת את השפעתו של האנדרוגן — הוא ההורמון הגברי. החידוש האחרון הוא שיכלול, המאפשר שימוש בתרופה בצורת תרסיס הנשאף דרך האף. התרופה, בשם בוסרלין, נלקחת כמה פעמים ביום והיא בולמת הורמון המאיץ מצידו הפרשת הורמון מין גברי. התרסיס נמצא בשימוש גם בישראל ואינו גורם לתופעות לוואי בלתי רצויות.

מסביב לעולם
בעריכת דוד ארן

ה„זומבי" הורעל על־ידי דג

„שושלת" דיוואליה לא היתה הבזת היחיד ששלט בהאיטי. מישלו בה בכיפה גם רוחות הנחש והקשת־בענן של פולחן וודו.

הדיקטאטור פראנסואה „פאפא דוק" דיוואלייה, שמת לפני כמה שנים, ידע כיצד להבטיח את תמיכתה של חברת וודו המסורתית, אך בנו, ז'אן־קלוד „בייבי דוק" דיוואלייה, מעודו לא הצליח — לדברי אחד המומחים לוודו — להתבסס על כוח זה.

המומחה הזה הינו האתנו־בוטאניקאי מאוניברסיטת הארוורד וייד דייוויס, הטוען כי ראה במו־עיניו „זומבים", המתים־החיים האגדיים של האיטי.

ספרו „הנחש והקשת־בענן" התפרסם שבועות מועטים בטרם הביאה תנועת מחאה כללית לנפילת „הנשיא לכל חייו", „בייבי דוק" דיוואלייה.

הספר, העוסק יותר בחקר התרבות מאשר בחקר הפוליטיקה, עוקף את נושא שלטון הברזל של בייבי דוק. אך בימים אלה ייחד דייוויס את הדיבור על נושאים פוליטיים. לדבריו ביקש פאפא דוק, משעלה לשלטון, לחסל את שלטונה של העילית המולאטית וחיזר אחרי דמויות מפתח בתרבות וודו המסורתית. ואלו בייבי דוק חסר היה בסיס משלו, והרחיק בעצמו חלק מן החוג המקורב לאביו, על־ידי נישואין עם בת העילית המולאטית.

„מבחינות מסויימות היו נישואין אלה התקרבות סמלית בין החברה המסורתית ובין העילית. אך בו־בזמן היתה זו גם בגידה", אמר דייוויס. „בכך נחרץ גורלו של הבן".

לרגל מחקריו הקודמים שהה דייוויס באיזור האמאזונאס, בהרי האנדים ובקנדה הצפונית. אך כל זה לא הכשירו למשימה שהוטלה עליו לפני שנים־מספר: לחקור דיווחים שלפיהם רופאים בהאיטי נתקלו בשני „זומבים" אותנטיים.

דייוויס מעדיף את הביטוי „וודון" — הגירסה הרווחת בין האנתרופולוגים — בין השאר כדי להבחין בין מה שהוא קורא „הדת העיקרית של המסורת ההאיטית" ובין התדמית ההוליבודית של בובות־וודו מכוערות, שנועצים בהן סיכות.

בשעה שהתפרסם ספרו, הוא תיאר את מסעותיו יוצאי הדופן ברחבי האיטי, בארבע השנים האחרונות, ואת ביקוריו ב„האונפור" ומקדשי הוודו, שבהם רוקדים תושבי האיטי לכבוד הרוחות, ואחוזים בהם.

נקודת המוצא שלו — אמר — היו חייו ומותו, ושובו אל החיים של אדם בשם קליירוויוס נארסיס.

בשנת 1962 חתם רופא אמריקני בבית־חולים שבהאיטי על תעודת הפטירה של נארסיס. אך כ־20 שנים לאחר־מכן נמצא השחור הזקן התמהוני נודד בין כפרי ארצו. נארסיס — נזכר דייוויס — סיפר כי הוציאוהו מקברו, היכוהו, סיממו אותו, והפכוהו לעבד. הצלקת שבלחיו הימנית — אמר — היא תוצאה ממסמר שנתקע אל ארון המתים.

משימתו של דייוויס, במסגרת של שכינה „מחקר על גבול הגיוות", היתה להשיג „רעל זומבי" ולבצע בו אנאליזה כימית. הדבר עלה בידו תוך שבועות, ובתוצאות שהפתיעתו. חלק מן המרכיבים היו רגילים לגבי „חומר כישוף": דברים שניתן למוצאם בכל בית קברות. קרפדות, תולעים וצמחים טרופיים. אך המרכיב העיקרי היה — כפי שהוכיחה אחר־כך האנאליזה במעבדה — הארס של „דג הכדור" הארסי. היפאנים יודעים להכין את הדג כמעדן, בלא שיזיק. אך זכורים מקרים של הרעלות הבזונות על־ידי סיכורים של הדג מסוג זה. ואילם „ביפאן קורבן של הרעלה כזו היא קורבן הרעלה, ואלו בהאיטי הוא זומבי", אמר דייוויס: והוא ביקש הדעת נודע.

דייוויס גילה כי הארס הנו קטלני במקרים רבים. אך יש והוא גורם אך מוות מדומה. הוא מביא לידי שיתוק ומאט את המטאבוליזם עד שהקורבן נראה מת מבחינה קלינית. נארסיס כנראה הורעל. הוא חולה ו„מת". הוא נקבר חי, ואחר כך הוצא מן הקבר בניתוסייתה. הוכה וסומם בסם הידוע בהאיטי כ„מלפפון של הזומבים".

הטקסים הכתייניים בגזילת רצונו החופשי של נארסיס.

דייוויס הצליח לרכוש את אימונם של ה„הונגאנים" וה„בוקור", הכוהנים והמכשפים של וודו, וניתן לו לצפות בטקסים הסודיים. כאן למד כי „בתוך חברת וודו אין עיקריות". ה„בוקור" אינם נותנים את הרעל באקראי. „זומביפיקציה" היא צורה של „עונש מוות" המוטלת על־ידי חברת וודו.

נארסיס, שהיה מעורב בסיכסוך קרקעות בין משפחות, היה -- בעיני „המכשפים" ראוי לגורלו.

„זה לא נעים", אמר דייוויס: „עונש מוות אינו נעים בדרך־כלל"...

ג'ואן קינג

הוודו צפה נפילת „בייבי דוק"

שלושה שבועות לפני בריחתו של ז'אן־קלוד דיוואלייה מהאיטי, קרא אחד הכוהנים הראשיים של פולחן „וודו" באי את „הכתובת על הקיר" של ארמון הנשיאות. בפני „הנשיא לכל ימי־חייו".

אם צודק מאקס בובואר, שהכל רואים בו את הכוהן הראשי של וודו בפורט־או־פראנס, הרי אותה כתובת רשומה אף על קירותיהם של הדיירים החדשים ב„ארמון הלבן".

הרוחות הם נגדם, וימיהם ספורים — אומר בובואר.

„הממשלה הזאת הינה מירמה מושחתת. דיקטאטורה בשליטת הצבא והכנסיה. זו אותה גברת בשינוי אדרת", אמר בובואר, אחד מעשרה כהנים שהזמין דיוואלייה אל ארמונו בטרם נמלט לצרפת. באומרו כי כל הכוהנים הראשיים, ה„הונגאס", וכל הכוהנות והמכשפות („מאמבוס"), תמימי דעים עמו, הוסיף בובואר כי לא יקויימו עוד טקסי וודו עד ש„המישטר הזה יפול".

„וודו", פולחן שמוצאו באפריקה וטקסיו כוללים הקרבת חיות, ריפוי באמצעות עשבים וספיריטיזם, משפיע השפעה רבה על חיי רבים מבין 5.5 מיליוני התושבים של מדינה דלפונית זו באיזור הקאריבי. והביקורת החריפה הזאת מצד כוהנו הפתיעה את פקידי הממשל החדש.

בובואר, ביוכימאי בן 49 שלמד בארה"ב, תיאר בפרוטרוט בפני העיתונאים שמילאו את הווילה שלו לחוף הים כיצד הזמינם דיוואלייה, שלושה שבועות בטרם נמלט, לפגישה בארמון וביקש הנחיות מצד וודו.

עדת הכוהנים, שנועדו עם דיוואלייה ועם רעייתו מישל בחדר שקושט במיוחד במסיכות אפריקניות ובציורי וודו, אמרו לדיוואלייה — לדברי בובואר — כי הרוחות זועמים.

„אמרנו לו כי דעתם של הרוחות נטרפת מרוב כעס, ושהם רוצים מאז מארס 1985 שיעזוב את הארץ", אמר. לדבריו, הגישו לו הכוהנים רשימה של תלונות על שחיתות והתעללות בעמה של האיטי, דרשו הכרה רשמית בוודו, ופיקוח על 50 ארגוני המיסיון הפרוטסטנטיים הפועלים ברחבי הארץ, שרובם זוכים לתמיכה אמריקנית.

דיוואלייה אמר: „זה 14 שנים איש מיועצי אף לא הזכיר תלונות מצד עמה הסובל של האיטי". „הוא היה המום למשמע דברינו, כי הרוחות דורשים ממנו לעזוב את הארץ", אמר בובואר.

בובואר יצא גם נגד הכנסיה הקאתולית, שהעניקה תמיכה פעילה להתמרדות נגד דיוואלייה. ראש המועצה השלטת החדשה, ליוטננט־גנראל הנרי נאמפי, הינו קאתולי אדוק. ורווחות השערות כי עמדתו האנטי־ממשלתית של בובואר קשורה בתוכניתו של השליט החדש לנקוט צעדים נגד וודו.

„טיפול בעניין וודו הוא הדאגה האחרונה של נאמפי ברגע זה", אמרה אזרחית קנדית החיה בהאיטי זה למעלה מעישור שנים: „אך צרות עם ה„הונגאס" הן כאב ראש שהוא באמת אינו זקוק לו".

פולחן וודו הוצא אל מחוץ לחוק בהאיטי בשנת 1934. אך דיוואלייה, ואביו פראנסוא „פאפא דוק" דיוואלייה, שהחל לשלוט בשנת 1957, התעלמו מן האיסור. „פאפא דוק" עצמו השתתף בטקסי וודו, והשתמש בהשפעת הפולחן כדי להשליט פחד וטרור.

בובואר, גבר גבה־קומה בעל קול עמוק ומבט חודר, אמר שהוא רק מעוניין „להחזיר את ההארמוניה בקרב העם", ושאין לו כל שאיפות פוליטיות.

בובואר הציג בימים אלה „הצגות וודו" בפני צלמים, בתוך אולם הטקסים שלו, והראה להם שיקויים מאגיים ורום צלול בוער — „מי הקודש שלנו" — מעל לנרות דולקים.

„חיזיונות וודו", שניתנה להם פירסומת בפני בעלי־עסקים ותיירים בבתי־מלון, כוללים ריקודים ומוסיקה פראית, בליעת אש וזכוכית ומליקה טקסית של ראשי עופות בנשיכה.

גדון קוטר

שופט שלום שהתפטר: דילגו עלי בקידום

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

שופט השלום בבאר־שבע יואב בירון, הגיש בשבוע שעבר את התפטרותו מכהונתו. הוא ייצא לפנסיה מוקדמת כבר בספטמבר שנה זו.

השופט בירון כתב בכתב ההתפטרות שלו, כי הוא חש ש"דילגו" עליו בקידום. שני מינויים אחרונים של שופטים לבית־המשפט המחוזי, מבלי שהשופט בירון עצמו יקודם — הביאוהו לכלל החלטה.

לכתבתנו נודע, כי בבית־משפט השלום בבאר־שבע שוררת התמרמרות בגלל מינויי שופטים מחוזיים שלא מקרב שופטי השלום בבאר־שבע, אלא "מוצנחים".

השופט בירון ניצל את התיקון בחוק בתי־משפט השלום, המאפשר לשופט שלום בן 60, שהיה לפחות 15 שנה בתפקידו — לצאת לגימלאות.

השופט בירון, היה איש מחתרת בעיראק. הוא ריכז את עלייה ב' בדרום־עיראק, ולאחר שעלה ארצה ולחם במלחמת השחרור, מילא תפקידי פיקוד בצבא קבע, לרבות תפקיד סגן המושל הצבאי בנגב. בשנת 48' סיים את לימודי המשפטים שלו ובשנת 71' מונה לשופט שלום בבתי־המשפט בבאר־שבע, אשקלון וקריית־גת.

תן טרמפ לחייל!

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה רמלה

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים כי הוגשה לוועדה בקשה לאישור הקלה של תוספת קומה מפולשת בבניינים 150, 151, 161, 162 גוש 4349 חלקי חלקות 25, 227.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית רמלה ברח' הרצל פינת רח' וייצמן בשעות הקבלה.

התנגדויות אפשר להגיש לוועדה תוך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו.

[illegible] — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פתח־תקוה

הודעה עלפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פ"ת בקשה לאישור שימוש חורג בגוש 6400 חלקה 327 ברח' ברנר מס' 10. לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים בו מותר השימוש למגורים. הבקשה היא לאישור שימוש חורג לחנות ירקות לתקופה של 3 שנים.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, פתח־תקוה

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג בבניינים למשרד עו"ד ל־3 שנים ברחוב בלפור מס' 4א, גוש 6916 חלקה 2/97, תיק בניין 0010/048.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. פבסי — סגן ראש העירייה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה אשקלון

עיריית אשקלון

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה — 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י חורג'מן חיים להקלה. מהות הבקשה: הקלה באחוזי בנייה של 3.95% (43.95% במקום 38% המותרים עפ"י ת.ב.ע. 46/147/03/4) בכתובת שד' דרום־אפריקה גוש 1941 [illegible]. הקלה בקו בניין צדדי 3 מ' במקום 4 מ' המותרים עפ"י תכנית מתאר מס' 101/02/4 עפ"י אישור של הוועדה המחוזית בישיבתה ביום 13.7.85 מס' 131 בכתובת שמשון, רח' ביאליק 30, מס' 152/5, גוש 1963, [illegible].

המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכניות במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה אשקלון בשעות קבלת קהל. כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בכתב במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל תוך 14 יום מפרסום זה.

בני יעקבי — מ"מ ראש העיר, יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבנייה, אשקלון

חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה — 1965 מרחב תכנון מקומי, חיפה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה — 1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה, החליטה לאשר [illegible] תכנית מתאר הנקראת: "תכנית מס' חפ/1609א" — [illegible] לאזור המוזיאון היפני.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3126, תשמ"ה, עמוד 401.

השינוי האמור, בצורה שבה הוועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, חיפה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

משה גלנור

יושב ראש הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה

תאריך: [illegible] 1985

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא

הודעה עלפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה־1965

בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג

[illegible]

הגז מ[illegible] — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כפר־סבא

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשימוש חורג מבניינים למשרד למקצוע חופשי בקומת הקרקע ברחוב העבודה מס' 14, גוש 6933, חלקה 10, תיק בניין 0114/21/2.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. פבסי — סגן ראש העירייה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

מחר — תרגיל הג"א באיזור אילת

מחר, 4 במרץ 1986, יהיה תרגיל הג"א באיזור העיר אילת. במהלך התרגיל יושמעו צפירות. אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות־יורדות.

טלוויזיה

08.15 אורחות וחכה "בא אליה וקין בה". 08.40 בלי סודות: צירה 1. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 החשבון פשוט ד': סימני התחלקות. 10.05 ארץ מולדת: מעפילים ולוחמים. 10.30 הגיל הרך: רגע עם דודלי. 11.00 ערבית מדוברת. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע ז' – י"ב. 12.00 תלמוד: שניים אוחזין. 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית – העיצרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 רגע עם דודלי – "כאשר אנחנו יחד": רגע עם עוזר מאוחר, אך דודלי אינו טועה ועושה את העבודה במקומו. לרגע (ולדודלי). לילדים ולשכנים טוב להם להיות ביחד הן בשעת דאגה והן בשעת שמחה. 14.20 הרי געש – הסרט מתאר את ההתפרצויות הגעשיות למיניהן ואת השפעותיהן המאוחרות. 14.45 FOLLOW ME – קורס באנגלית מדוברת למבוגרים. 15.00 קסים קסם: כובעים. 15.25 בלי סודות – בינים שוא. 15.50 באה ציורים מפורסמים – ארבע תמונות בנושא ינון. הפעם: קבורתו של הרוזן מאורגז – אל־גרקו. 16.00 ג'ון דיאמונד – סרט עלילתי ספור של ליאון גארפילד, המתרחש בתקופה הויקטוריאנית. ויליאם ג'ונס, נער ישר ואמיץ, יוצא ללונדון כדי למצוא את מר דיאמונד ולהתנצל בפניו על חטאי אביו. כנו של מר דיאמונד. ג'ון, אינו מוכן לסלוח ומחליט לנקום במשפחת ג'ונס. 17.00 ערב חדש – מנחה: רפי רשף. 17.30 "עליזה בארץ הפלאות" – סידרה בהמשכים, מוגשת בדיבוב עברי. שם הפרק: "ים של דמעות". על כנפי דמיונה עליזה מגיעה לארץ הפלאות. הפעם היא טועמת עוגה ומיד גדלה לממדי ענק. מרוב צער היא מתחילה לבכות ודמעותיה הכבדות הופכות לשיטפון גדול. 18.00 "דיוויד" – סרט תעודה. 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 "תהילה". שם הפרק: "שלא במטרה לפגוע". הביקורת בעיתון בית־הספר על הופעתה של קליאו פוגעת בה קשה, והיא עוזבת את ביה"ס. 20.50 "בקורת חן" – טיולים עם אורי דביר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "קרובים קרובים". הפרק השלישי: "אין אהבות שמחות". אל לשכת העבודה של ליאורה מגיעה שיחה של גבר "בעל קול משגע". כדברי ברוריה. מתברר שהמטלפן הוא צביקה שחיזר אחרי ליאורה בעבר ומנסה לחדש את הקשרים. שחקנים אורחים: סנדרה שדה, יעקב יעקובסון, ענת צחור, אלדד כהן. תסריטאי: אפרים סידון. 22.00 "זה הזמן" – תכנית אירוח, מנחה: רם עברון. 22.50 "בולמן" – סדרת סרטי מתח. שם הפרק: "סעודה ניידת". מישהו מתנכל למפעל חדש המספק שירותי הסעדה לבתים. הזוג הצעיר, בעלי המפעל, סובל משורה של פגיעות והפחדות והוא שוכר את בולמן ואת לוסי כדי לגלות את המתנכלים להם. 23.40 פסוקו של יום. חדשות.

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום". 09.05 "ביקור בית". עם רבקה מיכאלי. 10.10 "כל צבעי הרשת" – מגזין יומי. 12.10 "גל פתוח" – חדשות ופזמונים. 13.00 "בחצי היום". 14.00 "עניין". עם נכי גוית. 15.10 "רגעי קסם". 16.05 "שירים ושעורים". 17.10 "זמן כלכלה". 17.30 "על נכספים ואנשים" – מגזין המשק והחברה. 18.06 "שעה חפשית" – מגזין שבועי לעניני הנוער. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 "דין ודברים" – מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 "מצעד הפזמונים". 22.05 "פינת הנ"א". 23.05 "בגוף ראשון". והפעם: עם יוסף בר־יוסף. 00.10 "הוי ארצי מולדתי" – שירים עבריים.

רשת ג'

14.06 "לי ולך" – שיר וברכה. 15.05 "חדש חדיש ומחודש" – עם שוקי עטרי. 16.05 "מוסיקה לעניין". 17.05 "שוקו חם" – "תחנת שידור חשאית". 19.05 "אתם זוכרים את השירים". 21.05 "קצת אחרת" – פופ מתקדם עם אורלי מורג. 23.05 "הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר – שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו. מרצה: פרופ' יהודה לנדא. 07.07 שבע אפס שבע עם ערי טלמור. 08.05 בוקר טוב ישראל – שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם עם אורלי יניב. 12.05 להיות לתאבון. 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 מה יש עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים – שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 משהו עולמי – מגאזין גלי־צה"ל לעניני חוץ 17.50

רדיו

קול־המוסיקה

08.02 "צלילי בוקר". 07.07 "בוקר טוב". פרסל: סוויטה לחצוצרה ולעוגב. סמרטיני: קונצ'רטו גרוסו בפה בג'ור לחלילית סופרן. תזמורת כלייקשת וקונטינואו. 07.30 "שחרית מוסיקלית". י. ש. באך: טריו סונטה בסול מג'ור לתזמורת כלייקשת. רנקה: קונצ'רטו מס. 2 ברה מינור לחליל ותזמורת. מנדלסון: חמישית כלייקשת בסי במול מג'ור. פרוקופייב: קונצ'רטו מס. 1 ברה במול מג'ור לפסנתר. דבוז'ק: סימפוניה מס. 1 במי במול מג'ור. 09.30 "קונצרט בוקר". ויוטי: קונצ'רטו מס. 22 בלה מינור לכנור ותזמורת. ואן הסבייה לבה: סונטה לקלרינית ונבל מס' 1. מסנה: "תמונות הונגריות" – סוויטה מס. 2 לתזמורת. ליסט: קונצ'רטו מס. 1 במי במול מג'ור לפסנתר ותזמורת. ברהמס: שישית כלייקשת בסול מג'ור. מנדלסון: סימפוניה מס. 4 בלה מג'ור, "האיטלקית". 11.57 "מגישים שיר". 12.05 "מאוצר הסרטיה". הקלטה מקונצרט במסגרת פסטיבל ישראל־ירושלים 1985. באך: סוויטה מס. 2 במי מינור. באך: קנטטה מס. 169 "לבי רק לה'". 13.00 "קונצרט צהריים". באך: סוויטה תזמורתית מס. 1 בדו מג'ור. הנדל: לאלגרו, איל פנסרוזו אד איל מודראטו. 15.00 "מילון מוסיקלי". 16.05 "מוסיקה ריווה". פתקו ווגנונג: דואו לברונו. ברונו מדרנה: "שבח גדול" לחליל, אבוב ותזמורת. 16.00 "קונצרט מנחה". באך: קונצ'רטו לכנור ותז. במי מינור. הנדל: "יהודה המכבי". אורטוריה. 18.30 "קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ים. באך: קונצ'רטו ברה מינור לפסנתר ותזמורת. מוצרט: סימפוניה מס. 29 בלה מג'ור, ק. 201. מסיאן: "שירים לימי". 20.05 "ערב טוב". שומאן: נובלטה ברה. אופ. 21. 20.27 "מגישים שיר". 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם" עם אמנים צעירים. רוסיני: הפתיחה לאופרה "סמירמיס". מוצרט: קונצ'רטו ברה מג'ור לחליל ותז. ק. 314. שומאן: קונצ'רטו בלה מינור לצ'לו ותז. מוסורגסקי / ראבל: תמונות בתערוכה. אנון/ואן רג'ינלה: הערפוני בארוד הצלול. קוטאן: נושא־המים. קסלה: או סלוטרים. בריינס: הבנואה. 22.25 "מילון מוסיקלי". 22.30 "כן המקורות". המוסיקה העכשווית של פרו. 23.00 "רפי פסנתר". היידן: קונטה מס. 16 ברה מג'ור. דביסי: תחריטים. סקריאבין: סונטה מס. 7, "המיסה הלבנה".

רשת א'

07.30 "היו שירים" – פזמונים ישנים ואהובים. 08.05 "חוגה". עם בני הנדל. 09.05 "השיר לא תם" – שירים עבריים. 10.30 רדיו

קולנוע

תל־אביב

אבנר: בינה האדומה	4.30 ,7.15 ,9.30
אורלי: והכסיה שטה	
בית לסין: כי בפחד כהבכם נכיול	21.15
בן־יהודה: שובבה בכל מחיר	9.30 ,7 ,4.30
גת: פעמיים בשער החיים	9.30 ,7.00 ,4.30
גורדון: בחר בי	9.30 ,7.15 ,4.30
דקל: לילות לבנים	9.30 ,7.00
דיזנגוף:	
בידר	
ביסבת פקס	9.30 ,7.15
הוד: משאלת מוות 1	12.00
מוזיאון תל־אביב: סהרורים	9.30 ,7 ,4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי	9.30 ,7.00
פאר: ניסע העקרים של אבא	9.30 ,7 ,4.15
סינמה 1: חזרה לעתיד	9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 2: עד סוף הלילה	9.30 ,7.15 ,4.30
פאריס: עד סוף הלילה	9.30 ,7.15 ,4 ,2.12
רחובות להוטים	23.30
רב־חן:	
חן 1: שנת הדרקון	9.40 ,7 ,4.15
חן 2: גלגלי תהילה	9.45 ,7.20 ,5.00
חן 3: סיפורה של מארי	9.40 ,7.20 ,5.00
חן 4: ביה"ס לאסירים מתחילים	9.40 ,7.20 ,4.45 ,1.30 ,10.30
חן 5: רומן על בטוח	9.40 ,7.00 ,4.45 ,1.30 ,10.30
שחף: המאהב	
תל־אביב: רוקי 4	
תכלת: רוקי 4	9.30 ,7.15 ,4.30
צוותא: נגוע + במקום חלום	8.00

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שנת הדרקון	9.30 ,6.50
ליליה: כבודו של פריצי	9.30 ,7.00
ארמון: סוניה האדומה	9.30 ,7.15 ,5.00
רב־גן:	
גן 1: סיפורה של מארי	9.40 ,7.30 ,5
גן 2: ביררי	9.40 ,7.20 ,5
גן 3: הרכה ולא כלום	9.45 ,7.10 ,4.30
גן 4: להב משונן	9.15 ,7.20 ,5.00

ירושלים

אדיסון: משאלת מוות 3	9 ,7 ,4.30
ארנון: שוטר עם כבוד	9 ,7 ,4.30
בית אגרון:	
עליסה בארץ הפלאות	16.00
דוניאו ויוליה	17.30
הסנדק – 1	20.15
קגמושה	23.30

בניין יאנינה: ככע העקרים של אבא. בניין רוקי 4. הבימה: לחופת הכלה. מישיגן: האן. בצוחי: יקאס. אריה: שנת הדרקון.

חיפה

אריה: סוניה האדומה. אורה: המאהב. חן: קונברו. עצמון: הנסיכה. פאר: הרכה ולא כלום. רון: אי־ המחודש: קאוס. רינה: רוקי 4. אטמן: כלהבות קטלנית. אורלי: להב משונן.

נתניה

שרון: קונברו. בכדיר: פרטיבים חיד.

חולון

מגדל: שאלת מוות 3. מגדל: רומן על בטוח.

בת־ים

עצמאות: רוקי 4.

הרצליה

הילל: המאהב. דניאל: מקום בלב.

באר־שבע

קרן: חזרה לעתיד.

חדרה

חוף חדרה: שנת הדרקון.

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב', 3.3

תיאטרון הבימה: מפצח האגוזים: 17.00, 13.30; הבית ברחוב שינקין: 20.30

התיאטרון הקאמרי: יאקיש ופופצ'ה: 20.30; קסטנר — בעיר־השופט: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ב', 3.3 בשעה 21.00

האירוסים

בניהולו של רפי פסחזון

בשעה 22.45

חיילי בדיל על חוף ירושלים

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים

קופ"ח עין יהב — חולון.

חולון

אהרון — הופיין 52.

ירושלים

בית וגן — הפסגה 59.

נתניה

קופ"ח כללית — ברורצקי 31.

פתח־תקוה

קופ"ח כללית — חיים עוזר.

תל־אביב

בני — דיזנגוף 174;

יהודה המכבי — יהודה המכבי 42.

חיפה

מאוחדת — סמטת עתלית 6.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש וולפסון, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים – ילדים.

הדסה ע"כ — כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.

שערי צדק — עיניים, פנימית.

משגב לדך — נשים

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסת' לריפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'—ה' [illegible] 21.00—23.00. בלילות שבת [illegible] השעות: 24.00—18.00, [illegible] 15.00—21.00.

הכתובת: רח' ברי־כוכבא 49, טל' [illegible]

בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' [illegible] פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי [illegible] שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 [illegible]

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות [illegible] בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות [illegible] טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר [illegible] טל: 294869, 285822־03.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 32432־052 [illegible] א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 227171־02

ער"ן תל־אביב — טל' 261111־03

ער"ן חיפה — טל' 672222־04

ער"ן באר־שבע — טל' 418111־057

ער"ן נתניה — טל' 35316־053

סילוק מטרידים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' [illegible]

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00–20.00; בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 433300־03, 433500־03.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות) חיפה – 229488־04 (11.00–20.00) נהריה – 920014־04 (11.00–20.00)

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ד'ה – טל. 232732.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. רמלה — טל' 221022־08; עפולה — טל' 34134־065.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'–ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30.

לבני־ברק ולחיפה: בימים א'–ה': 16.00.

בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'–ה': 16.00.

מבני ברק 8.18.

לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.

לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 14.00.

מחיפה, בת־גלים:

לירושלים: א'–ה': 7.00.

לתל־אביב: א'–ה': 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38.

לירושלים: 5.35.

משה אשכנזי ישפוט במשחק בין בני־יהודה והפועל ת"א

מאת יוסף חבס

שופט הכדורגל הבין־לאומי משה אשכנזי ינהל בשבת את המשחק המרכזי בליגה הלאומית בכדורגל בשכונת־התקווה, בין קבוצת בני־יהודה תל־אביב והפועל תל־אביב.

יתר שופטי השבת: יוסף ריאמנט, מכבי תל־אביב – מכבי יפו; עובדיה צבי, מכבי יבנה – הפועל חיפה; יאיר טילינגר, הפועל ירושלים – מכבי פתח־תקוה; יצחק רוזנברג, הפועל פתח־תקוה – בית"ר ירושלים; יצחק יחבס, מכבי חיפה – הפועל כפר־סבא; יוסף גרוסמן, הפועל באר־שבע – מכבי שעריים; יצחק אורגד, מכבי נתניה – שמשון תל־אביב.

את משחק הצמרת בליגה הארצית, בין מכבי רמת־עמידר והפועל לוד, ישפוט אריה פרוסט.

נצחון מכריע במשחק השלישי 70:95 הזניק לחצי־הגמר בפליי־אוף

חולון מחקה את חיפה

נקבעו ארבע הקבוצות שייצגו את ישראל בגביעי־אירופה: מכבי ת"א, הפועל חולון, אליצור נתניה והפועל ת"א

מאת יוסי חן

קבוצת הפועל חולון הצטרפה אמש למכבי ת"א, אליצור נתניה והפועל ת"א ותתמודד במשחקי חצי־הגמר בפליי־אוף בכדורסל לאחר שהביסה, במשחק השלישי ברבע־הגמר את מכבי חיפה — 70:95.

חולון, שתשחק מחרתיים באולמה עם אליצור נתניה ובמשחק חצי־הגמר השני, ביום חמישי, יתחרו מכבי והפועל ת"א, שכחה כליל את תבוסתה כשבוע שעבר ברוממה (113:83), והכניעה את יריבתה, מכבי חיפה ב־25 נקודות — הפרש גדול יותר מאשר במשחק הראשון בין שתי הקבוצות (101:123).

החיפנים ניסו אמנם ללחום מול

● כדורסל

יריביהם, ששעטו קדימה אולם ניטרולו של כוכבם, דורון שפע, ע"י דייויד בורמור, הוציאה את הרוח ממפרשי האורחים, מה גם ששחקן החיזוק שלהם, פיפלס, לא קלע ולו גם סל אחד. מעניין לציין ששפע היטיב לשמור במחצית הראשונה על... בורמור.

1500 צופים חזו בפתיחה חולונית מרשימה — 5:17 בדקה הד'4. החיפנים לא נרתעו, עברו להתקפות־נגד והישוו ל־21:21 בדקה ה־10. שוב התעלות חולונית, עם כניסתו של ניב בוגין, במקום בורמור — 21:32, 25:39 ו־35:48 במחצית.

חולון הלמה בפתיחת המחצית השנייה ויתרונה עלה ל־17:59. מכבי חיפה, במאמן רב, הורידה ל־[illegible] ו־56:68. בורמור וקופר וקלע במחצית הראשונה רק 3 נקודות ובשנייה 15, החזירו לחולון את יתרונה הגדול — 62:85, ובסיום — 70:95.

בדקות האחרונות שיחקו בשתי הקבוצות שחקני־ספסל.

ארי רוזנברג ממכבי חיפה וג'ון ויליס מחולון יצאו בחמש עבירות.

● להפועל חולון קלעו: בורמור 23; פונדקסטר 19; קופר 18; ולוטיקמן 18; אלימלך 12 ובוגין 9.

● למכבי חיפה קלעו: ארי רוזנברג 21; באטס 14; שפע 13; כספי 8; עדי גורדון 8 ודוד 6.

שפטו הרמן ורמות.

ארבע קבוצות חצי־הגמר — מכבי ת"א, הפועל חולון, אליצור נתניה והפועל ת"א — ייצגו את ישראל בעונה הבאה בגביעי־אירופה.

הפועל — מכבי 76:90 בדרבי הירושלמי בארצית

משחקי המחזור ה־18 בליגה הארצית בכדורסל נסתיימו בנצחון כל קבוצות הצמרת. בדרבי ירושלמי הבניעה המובילה, הפועל ירושלים, את מכבי ירושלים — 76:90. הפועל ירושלים זקוקה לנצחון אחד בארבעה משחקים כדי לחזור סופית ללאומית.

שאר התוצאות בדרום: הפועל גבעתיים — מכבי חולון/פ"ת 69:83; בית"ר ירושלים — הפועל גבעת־ברנר/נס־ציונה 72:112; אליצור נוה־דוד רמלה — הפועל קרית־גת 75:88; אליצור ת"א/פ"ת — הפועל שער־הנגב 53:102; מכבי דרום ת"א — מכבי ראשל"צ 96:97.

המובילה הצפונית, הפועל איתן גבת, ניצחה במשחק־חוץ את מכבי קרית־מוצקין — 76:89.

גם יריבותיה לצמרת זכו בנצחונות: הפועל גן־שמואל — מכבי כרמיאל 64:72; הפועל נהריה — מכבי נתניה 74:91.

שאר התוצאות בצפון: הפועל בקעת בית־שאן — הפועל הר־הכרמל 84:73; הפועל כנרת — הפועל דגניה ב' 80:69; הפועל עין־דור/תבור — מכבי חדרה 62:67.

הצמרת הדרומית (אחרי 18 מחזורים)

1.	הפועל ירושלים	1317־1696	35
2.	אליצור רמלה	1491־1648	32
3.	מכבי ראשל"צ	1436־1601	31
4.	בית"ר ירושלים	1511־1649	30
5.	הפועל גבעתיים	1481־1520	30

הצמרת הצפונית (אחרי 18 מחזורים)

1.	הפ. איתן גבת	1301־1381	33
2.	הפ. גן־שמואל	1149־1464	32
3.	הפועל נהריה	1451־1633	32
4.	בקעת בית־שאן	1198־1475	31

● טובי הרצים בארץ ישתתפו היום במירוץ באשקלון למרחק 10 ק"מ ועממי ל־2.5 ק"מ. המירוץ מאורגן ע"י מרכז הפועל ועיריית אשקלון.

חילופים צפויים בהפועל הגליל־העליון

בראון וסימס לא ימשיכו — מנקין סיים

מאת יצחק ויסהוף

שני שחקני החיזוק הזרים של הפועל הגליל־העליון בכדורסל, מורי בראון וגרג סימס, לא ימשיכו בעונה הבאה — כך נודע אמש. השניים, שעדיין שוהים בארץ, ביקשו שיחתימו אותם לעונה נוספת.

הכדורסלן הותיק אריק מנקין, שעבר לגליל לפני תשע שנים ממכבי ת"א, יפסיק את פעילותו כשחקן הקבוצה הלאומית.

לעומת זאת מועמד אריה מליניאק לאמן את קבוצת הגליל עונה נוספת.

יו"ר מחלקת הכדורסל, רב יאור, סיים את תפקידו לאחר ארבע שנים ובמקומו נבחר ישע כהן, בן קיבוץ כפר־בלום.

● המנהל המסור של קבוצת הפועל הגליל־העליון, חנן יניב, אושפז בסוף השבוע בבית־החולים בצפת לאחר שחש ברע.

איש לא ניחש 13 הפרס הראשון: מיליון!

מיליון שקלים חדשים, סכום השובר את כל השיאים בטוטו, יהיה הפרס הראשון השבוע, במחזור ה־22 והוא האפשרי אחרי שאיש לא הצליח לנחש את 13 התוצאות הנכונות של משחקי השבת.

מבין 20 מנחשי 12 תוצאות נכונות, נמצא כי הפתעות בליגה הארצית, בהן נצחון בית"ר ת"א בנתניה, הן בעיקר שהכשילו את הנחשים.

הפרס הראשון, השווה ל־666 אלף דולאר, הוא כמעט כפול מ"שיא הזכיות" של הטוטו. כלל הפרסים יהיה הגבוה בתולדות הטוטו — 1.6 מיליון ש"ח, יותר ממיליון דולאר.

20 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 10,800 ש"ח; 460 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 450 ש"ח ו־4425 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 47 ש"ח.

120 אלף דולאר סיוע לקבוצות הכדורגל

שר האוצר יצחק מודעי פנה ליו"ר המועצה להסדר ההימורים בספורט, אריה זייף, להגדיל את סך־כל ההקצבה לקבוצות הכדורגל, באופן חד־פעמי, בסכום שווה ערך בשקלים ל־100־120 אלף דולאר. פנייתו של שר האוצר נבעה מהמצוקה הקשה אליה נקלעו הקבוצות.

ההקצבה החד־פעמית תינתן במסגרת הצעת התקציב המעודכן של המועצה והיא תתוסף להקצבות הרגילות במסגרת תקציב המועצה.

יו"ר המועצה, אריה זייף, כבר פתח במגעים עם חברי המועצה למציאת מקורות להקצאת הסכום החד־פעמי מתוך הצעת תקציב המועצה המעודכן, שיוגש לאישור שר האוצר, שר החינוך והתרבות וועדת הכספים של הכנסת. לנוכח הגידול הצפוי בהכנסות המועצה בעונת 1985/86, לעומת אומדן ההכנסות על פיהן אושר התקציב בתחילת העונה.

עודד מכנס ממכבי פ"ת ואיתן בודניוק מהפועל פ"ת במאבק בדרבי (2:3 למכבי פ"ת). צילם: רוני קנפר

פתח־תקוה שובתת

כדורגלני הפועל פ"ת השביתו אתמול את האימון * שחקני מכבי פ"ת מאיימים לא להתאמן היום * "אי אפשר לחיות בסחבת וללא משכורות" — אמרו שחקנים משתי הקבוצות

מאת משה רוזנברג

כדורגלני הפועל פתח־תקוה החליטו להשבית את האימון על רקע המצוקה הכספית. אתמול, לפני שעת האימון היעודה, נפגשו השחקנים עם מזכיר האגודה, יהושע גולדרט, ותבעו ממנו לקבל את משכורתם ומענקי חודש ינואר.

המזכיר הודיע להם כי רק בשבוע הבא יקבלו את המשכורות לאחר המשחק בשבת עם בית"ר ירושלים. השחקנים לא הסכימו והחליטו להשבית את האימונים עד שיקבלו את ההמחאות. "אנו מרגישים עיוותים; הבטיחו לנו תקופה ארוכה שישלמו את החובות. אך הבטחות לחוד ומציאות לחוד. בהבטחות איננו יכולים ללכת למכולת" – אמרו השחקנים לכתבנו.

היום עלולים ללכת בדרכי כדורגלני הפועל פתח־תקוה גם... כדורגלני מכבי פתח־תקוה. גם אלה התמרמרו אתמול על הסחבת הכספית הנמשכת כבר מספר חודשים. אם לא יחול שינוי במהלך היום, הרי שכדורגלני מכבי פ"ת ישביתו את האימון היום. וכפי שאמר אחד השחקנים: "עד כה היינו ילדים טובים אבל הגיעו מים עד נפש; אפשר שלא נופיע בשבת הקרובה במשחק־החוץ מול הפועל ירושלים".

מרחביה ועין־החורש הפתיעו בליגה לנשים

● כדורעף

מאת אבנר [illegible]

שתי הפתעות היו במחזור הי"א בליגה הלאומית לנשים בכדורעף.

ההפתעה מספר 1 נרשמה בבאר־שבע כשקבוצת הפועל מרחביה/יזרעאל ניצחה את אס"א באר־שבע – 1:3 (11:15, 11:15, 15:9, 9:15). ההפסד עלול למנוע מבאר־שבע לזכות במקום השני. במרחביה/יזרעאל הצטיינו: יעל קריו ועל לביא. באס"א באר־שבע: דפנה אביגור. שפט פטר טוביה.

• הפתעה נוספת היתה בעין־החורש כשקבוצת הפועל עין־החורש/עמק־חפר גברה על הפועל כפר־סבא — 1:3 (12:15, 15:9, 15:12, 15:2). יפעת בלוך בעין־החורש היתה הטובה בבנות.

• נצחון קל קצרה קבוצת הפועל בת־ים על הפועל כרקאי/עין־שמר – 0:3 (15:9, 15:1, 15:13) במשחק שנערך בעין־שמר. בשיפוטו של זאב שוהם. הצטיינו בבת־ים: ענת הרשקו וביה ברנר.

• הרבי־קבוצות עמד להיערך בפ"ת בין קבוצות הפועל נעמן ואליצור ת"א. השופט הלל רז פסל את המשחק בגלל היעדר מזכירות. המארחות מאליצור אף לא דאגו לשופט.

• המשחק בין קבוצות אליצור יבנה והפועל שער־הנגב נדחה בגלל אבל.

הטבלה

1.	הפועל נעמן	16	0־48	32
2.	הפועל בת־ים	17	15־44	31
3.	אס"א ב"ש	18	21־39	31
4.	הפ. עין־החורש	18	24־36	29
5.	הפ. כפר־סבא	17	22־39	26
6.	הפ. מרחביה	17	27־31	26
7.	אליצור יבנה	16	34־26	23
8.	הפ. רמת־אביב	17	39־16	22
9.	כר/עין־שמר	17	42־14	21
10.	הפ. שער־הנגב	17	42־15	19
11.	אליצור ת"א	16	48־2	16

● טניס שולחן

מתחילים משחקי הפליי־אוף

משחקי הפליי־אוף בליגה הלאומית בטניס־שולחן יחלו הערב. במוקד הפליי־אוף העליון תתמודד הפועל רמת־גן עם אליצור נתניה.

יתר המשחקים: הפועל לוד – הפועל הדרה; הפועל חולון – מכבי ת"א; מכבי החובטים קרית־גולאבי – מכבי זכרון־יעקב.

בפליי־אוף התחתון ייפגשו: הפועל אשדוד – מכבי פ"ת; הפועל באר־שבע – אליצור ת"א; הפועל שער־הנגב/בני־שמעון – מכבי יוסף ת"א; מכבי רחובות – מכבי הר־הכרמל.

משחקי הפליי־אוף ייערכו בשמונה סיבובים ותחילת המשחקים ב־8.

אתמול בליגה האיטלקית: שוער רומא, פרנקו טנקרדי, מול הכוכב הגרמני של אינטר, קרל היינץ רומינגה (רומא ניצחה 1:3). תצלום רדיו איי.פי.

רומא — אינטר 1:3

● ליגות באירופה

כל שינוי לא חל בצמרת הליגה האיטלקית בכדורגל. יובנטוס ניצחה את אודינזה 1:2, ולה 37 נקודות מ־23 משחקים, ומקדימה ב־4 נקודות את רומא, שגברה על אינטר 1:3, לעיני 60 אלף צופים באיצטדיון האולימפי ברומא.

נאפולי הכניעה את טורינו — 1:3, ומדורגת שלישית עם 28 נקודות, ומקדימה בשתי נקודות את מילאן, שסיימה בתיקו 1:1 עם האלופה ורונה.

תוצאות נוספות: פיורנטינה – אטאלאנטה 0:0; קומו – אבלינו 1:1; לצ'ה – בארי 1:1; סמפדוריה – פיזה 0:3.

● ברית־המועצות: בפתיחת עונת הכדורגל בברית־המועצות השיגה זניט לנינגראד נצחון־חוץ על דינאמו מוסקבה – 3:4, בעוד שדינאמו טביליסי ודינאמו קייב נפרדו בתיקו 1:1.

● תורכיה: הדרבי הגדול של איסטנבול, בין גאלאטאסריי ופנרבחצ'ה, נסתיים בתיקו אפס. במחזור ה־24 בליגה התורכית, לגאלאטאסריי 36 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את בשיקטאש, עם משחק פחות. בשיקטאש ניצחה את סארייר 2:0.

ראש קבע בדקה ה־90 נצחון לליברפול על טוטנהאם

● הליגה האנגלית

שער שהובקע חצי דקה לפני שריקת הסיום על־ידי הוולשי איאן ראש, העניק נצחון לליברפול על טוטנהאם — 1:2 במשחק־השלמה בליגה האנגלית בכדורגל, שנערך אמש באיצטדיון "וייט־הארט־ליין" בלונדון.

במשחק שהועבר בשידור חי בטלוויזיה חששו רבים מאוהדי ליברפול כאשר השוער ברוס גרובלאר נכנע כבר בדקה ה־3. גרובלאר התקשה לקלוט כדור־קרן אותו בעט גלן הודל; הכדור פגע במשקוף; עליו השתלט כריס וודל שהחדירו פנימה.

טוטנהאם לחצה ברוב שלבי המחצית הראשונה, אבל לאחר ההפסקה היה הסיפור שונה. הדני הבין־לאומי יאן מולבי השווה בבעיטה נפלאה מ־30 מטר, וראש כבש את שער־הנצחון, ה־20 שלו העונה.

צמרת הטבלה

1.	אברטון	31	35־71	65
2.	מנצ'. יונייטד	30	24־52	59
3.	ליברפול	31	34־59	57
4.	צ'לסי	27	29־45	54

ג'ורדן ניצחה את נאוורטילובה

הטניסאית מספר 1 בתבל, מרטינה נאוורטילובה, נחלה את התבוסה הראשונה השנה, כשנוצחה על־ידי קייתי ג'ורדן מארה"ב – 6:7, 3:6, 7:6, לאחר שעתיים ו־18 דקות.

ג'ורדן תשחק בגמר הטורניר באוקלנד, קליפורניה, עם כריס אוורט־לויד, שניצחה את הלנה סוקובה מצ'כוסלובקיה – 6:7, 6:4 לאחר שעה ו־45 דקות.

בגמר הגברים בלה־קינטה, קליפורניה, יתמודדו יאניק נואה מצרפת ומ. ניסטרום משבדיה. נואה גבר על קוארצו, טיירי טילאן – 6:2, 5:7, 6:3. וניסטרום הפתיע בנצחון על ג'ימי קונורס, המדורג שני – 6:4, 6:4.

רומניה — מצרים 0:1

נבחרת הכדורגל של רומניה ניצחה אתמול באלכסנדריה את נבחרת מצרים – 0:1, משער שהבקיע גאבור בדקה ה־89.

שתי הנבחרות סיימו ביום שישי בתיקו 2:2.

קבוצה חובבת ניצחה את דרום־קוריאה

נבחרת הכדורגל של דרום־קוריאה, המקיימת מחנה־אימונים במערב־גרמניה, הפסידה אתמול לקבוצת החובבים בוכולט – 2:0 (1:0).

ארואסטי שוקל פרישה מהנבחרת

מוטי ארואסטי, רכז הנבחרת הלאומית בכדורסל, שוקל פרישה מהנבחרת הלאומית – נודע אמש.

ארואסטי, שסבל לאחרונה מפגיעה בבטנו ולא שיחק במשחק המכריע נגד צ'כוסלובקיה, אמר אתמול בגלי צה"ל כי "קיבל החלטה בתשעים אחוז אבל החליט עדיין לא לפרסם אותה".

מקום שלישי לשני מתאבקים ישראלים ברייםס

שני מתאבקים ישראלים סיימו במקום השלישי בתחרות בין־לאומית בסגנון יווני־רומי שהתקיימה ברייםס, צפון־מזרח צרפת.

גרוברמן במשקל עד 48 ק"ג וברנשטיין במשקל עד 90 ק"ג.

● נבחרת הכדורגל של וולס ניצחה באל־חיבאר את נבחרת סעודיה המארחת 1:2.

● תוניסיה וקמרון סיימו בתיקו 1:1 בתונים.

„פאלמה נורה באקדח בעל העוצמה הרבה ביותר הקיים בשוק"

רוצחו השתמש גם בתחמושת נדירה

שטקוהולם.– משטרת שוודיה המחפשת אחר הרוצח שהרג ביום שישי את ראש הממשלה אולוף פאלמה במרכז שטוקהולם, מסרה אתמול כי הרוצח השתמש בתחמושת נדירה ביותר. וקרוב לוודאי עקב אחר בני הזוג פאלמה במשך כל הערב הגורלי.

אולם, 36 שעות לאחר הרצח שהיכה בהלם מדינה זו שבה כמעט אין יודעים אלימות פוליטית מהי, הודתה המשטרה כי עדיין אין לה סימנים של ממש המצביעים על זהותו של הרוצח או מניעיו.

מפקד משטרת שטוקהולם האנס הולמר אמר במסיבת עיתונאים, כי רוצחו של פאלמה ירה בו מגבו, מטווח קצר ביותר, בלי להשמיע אף מילה אחת.

„כדור העופרת המיוחד שהרג את פאלמה הוא נדיר ביותר. „יש לנו 800 סוגים של כדורים במעבדה הטכנית שלנו. אך כדור זה שונה מכולם", אמר מפקד המשטרה.

מאות שוטרים בודקים עתה תיקים ישנים, ובוחנים כל איום שהועלה נגד פאלמה, אך לפי שעה אין להם כל סימן כדי להכריע בשאלה, אם הרצח בוצע ממניעים פוליטיים או היה „עבודתו" של פסיכופאט בודד.

ראש הממשלה, שלא אהב ליווי של שומרי ראש, לא מסר למשטרה כי הוא עומד לצאת, ושומרי ראשו קיבלו חופשה אותו ערב.

המשטרה מסרה, כי פאלמה נורה באקדח בקוטר 9.38 מ"מ. נהג המונית אנדרס דלבורן, אחד הראשונים שהגיע למקום, אמר בראיון ברדיו כי הנשק של הרוצח היה דומה לאקדח קאובוי ישן, שממנו יצא עשן אחרי הירייה.

עיתון הערב „אקספרסן", מסר מפי מומחים לנשק, כי הכדור שהרג את פאלמה היה מסוגל לחדור אפודת־מגן. אם כי ראש הממשלה לא לבש כזאת, והוא נורה מאקדח מאגנום 357, אחד האקדחים בעלי העוצמה הגדולה ביותר בעולם.

המומחים אמרו, כי עובדה זו, יחד עם קור הרוח שהפגין הרוצח, שירה שתי יריות ונמלט ללא בהלה לרחוב צדדי, מצביעה על עבודתו של רוצח שכיר מקצועי.

בתצלום: הקליע מהסוג הנדיר שבו נורה פאלמה (תצלום: אי.פי)

אקינו חידשה צו ההבאה לרגל הקרנבל לציון ראשית עידנה

שיחררה אסירים פוליטיים אך 4 מנהיגים קומוניסטיים עודם נתונים במעצר

מנילה. — נשיאת הפיליפינים קורזון אקינו, הודיעה אתמול על חידוש צו־ההבאה („הביאס קורפוס") וקראה לאוכלוסיה לעזור לה לנהל את המדינה ביושר.

באסיפה שבה נשאה דברה לראשונה מאז הרחתו של מרקוס, התחייבה אקינו, בפני קהל שנאמד ע"י המשקיפים ביותר ממיליון איש, לנקוט צעדים נגד אלה שהיו אחראים לשחיתות. היא גם צידדה בהקמת „ארגונים עממיים" שיפקחו על תפעול נאות של הממשלה ויעזרו לה לשקם את עתיד המדינה.

אקינו ביטלה תקנות שפירסם מרקוס ב־1981 וב־1983, אשר הישעו את צו־ההבאה לגבי חשודים בחתרנות, מרד ובגידה. צווים אלה נועדו לאפשר מעצר ללא שיפוט.

סרטים צהובים

אזרחי הפיליפינים קשרו אתמול סרטים צהובים מסביב לראשיהם, לאנטנות המכוניות וכמעט לכל דבר — במסגרת קרנבל לציון ראשית עידן אקינו.

הרחובות בלב מנילה המו מרוב אדם, שכולם עשו את דרכם לפארק לונטה, שם השתתפו חברי הממשלה החדשה בתפילה — מיסה תחת כיפת השמיים, אותה ניהל הקרדינל חיימה סין, ראש הכנסייה הקאתולית בפיליפינים.

לפני התחלת התפילה, הופיעו אחדים מהזמרים והבדרנים הידועים ביותר בפני הקהל. אחת הזמרות, סינטיה פאטאג, נאלצה להפסיק את הופעתה כאשר פרצה בבכי מרוב שמחה. „אלוהים אנו מודים לך על כל הניסים שעשית לנו", אמרה כשדמעות זולגות מעיניה.

מפקד הצבא פידל ראמוס התחיל אתמול לסלק את תומכי מרקוס מהצבא הפיליפיני, ודוברים של הצבא אמרו, כי אין סכנה רצינית למימשל החדש של אקינו מצד הצבא.

הנשיאה אקינו קראה היום לעם הפיליפיני לפעול לריפוי הפצעים, אך הזהירה כי עדיין יש כיסי התנגדות מצד אלה הנאמנים למרקוס המודח.

הקומוניסטים לא יניחו נשקם

מנהיג המפלגה הקומוניסטית הפיליפינית, חוסה מאריה סיסון, אמר אתמול, כי לוחמי הגרילה השמאלנים לא יניחו נשקם, עד אשר יבוצעו רפורמות לחלוקת הקרקע במדינה.

סיסון, שאמר דבריו בכלא צבאי בפורט־בוניפאסיו, שם הוא מוחזק באשמת חתרנות למרד מאז נובמבר 1977, אמר כי הפופולאריות של הנשיאה החדשה מהווה „בעיה מיידית" לשמאל.

אקינו הורתה לשחרר את כל האסירים הפוליטיים בפיליפינים, אולם שחרורם של סיסון ו־3 מנהיגים קומוניסטיים אחרים נדחה, עד שוועדה־מיוחדת תעיין מחדש בעניינם.

מצוד אחר המיליארדים של מרקוס

חברת פרקליטים אמריקנית שאליה פנתה הממשלה החדשה של אקינו, פועלת עתה במהירות כדי לגלות מיליארדי דולארים שבהם מעל הנשיא לשעבר מרקוס.

(רויטר־ע"צ)

קורזון אקינו נשיאת הפיליפינים בחברת סגנה דוי לורל במיסת הודיה המונית בפארק במנילה (תצלום: אי.פי.)

מיטראן מזהיר מ„הבוקר שלמחרת"; הימין יביא תקופת אי־סדר

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — הנשיא מיטראן קרא אמש לצרפתים להביע תמיכה בבחירות בהמשך מדיניות המפלגה הסוציאליסטית, והזהיר כי אם יבחרו בימין, מובטחת לצרפת תקופת־אי־סדר.

קריאה אחרונה זו לפני הבחירות הוראה כאן כקריאת הצלה. מיטראן אמר, כי הכל עוד יתכן, אבל איש לא מטיל עוד ספקות בנצחון הימין. הופעתו הוקדשה בעיקר למה שיתחולל בבוקר שלמחרת הבחירות.

הנשיא הסוציאליסטי פרט את כוונותיו, מה יעשה אם הימין יזכה ברוב ברור, באומרו כי לא יעשה חכמות וימנה ראש ממשלה מהימין, בכך קבר את ההשערה שימנה ממשלת מיעוט סוציאליסטית.

מיטראן, שהופיע בתוכנית מיוחדת בטלוויזיה, הבהיר כי לא יוותר על סמכויותיו כנשיא המנהל את מדיניות צרפת.

מיטראן ניסה לעודד סחרים במעמדות הביניים, בהם תלויה התוצאה. הוא הבטיח לצרפתים תקופה סוערת, שתעלה להם ביוקר אם יעניקו לימין רוב מוחלט. המיסים לעשירים יפחתו ויעלו אותם לעניים.

בריטניה תתלונן על קשרי סוריה־אבו־נידאל

לונדון. – בריטניה מתכוננת לנצל היום ביקור נדיר של שר החוץ הסורי פארוק אל שרע בלונדון, כדי להתלונן על תמיכת דמשק בארגון הטרור של אבו־נידאל.

פקידים בריטיים אמרו, כי שר החוץ סר ג'ופרי האו יביע באוזני עמיתו ראגתה העמוקה של בריטניה, נוכח הידיעות לפיהן ממשיך אבו־נידאל לקבל תמיכה סורית רשמית.

יהיה זה ביקור ראשון של שר חוץ סורי בבריטניה מאז 1976.

(רויטר־עתים)

ראש עיריית סאן־פרנציסקו — מחר בחיפה

סאן־פרנציסקו. – ראש עיריית סאן־פרנציסקו דיאנה פיינשטיין, תבקר בישראל השבוע. הגב' פיינשטיין אמורה להגיע מחר לחיפה, כדי לחנוך חוזה ל־10 שנים עם שירות המכולות של צים.

חוזה זה יעביר את הפעולות של צים בצפון קליפורניה מאוקלנד לסאן־פרנציסקו. במסגרת החוזה, תגיע האניה הראשונה של צים לסאן פרנציסקו ב־21 במארס.

במהלך ביקורה בחיפה, תיפגש הגב' פיינשטיין עם ראש עיריית חיפה ותנהל שיחות על הידוק הקשרים בין שתי הערים.

הגב' פיינשטיין, יהודיה, מצפה שבמהלך ביקורה בישראל תבקר בירושלים. „אני מקווה לראות את ראש עיריית ירושלים טדי קולק ולהיפגש עם פקידים שונים של משרד החוץ ושל הממשלה", אמרה.

הקונסול הכללי יעקב סלע, שיתלווה לראש העיר, אמר שגב' פיינשטיין תבקר גם בתל־אביב. (עתים)

„חוסר יעילות ושחיתות במוסדות הרפואה בבריה"מ"

מוסקבה. – חוסר יעילות, שחיתות ואי־איכפתיות – כל אלה מאפיינים את הרפואה בבריה"מ, אם לשפוט לפי הדיונים הנערכים עתה בוועידה הכ"ז של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית.

הגב' ג'לנינה, העומדת בראש בית החולים האיזורי בפסקוב, מתחה ביקורת חריפה על האנשים העומדים בראש משרד הבריאות במדינה – ואמרה כי אלה אינם פועלים כדי להבטיח אספקת אמצעים מודרניים למוסדות הרפואיים.

היא חזרה על האשמות שהושמעו קודם לכן, לפיהן לא שמים לב בבריה"מ לאינטרסים של החולים, לא דואגים לרמה נאותה של הצוות הרפואי ומתעלמים מהפרות רבות של האתיקה הרפואית.

קדאפי מאיים להפעיל טילים נגד הצי ה־6

בנגאזי. – מועמר קדאפי הזהיר אמש את ארה"ב, כי לא יהסס לשגר טילים מהדגמים „סאם 5" ו„סאם 7" לעבר המטוסים או האניות של הצי האמריקני השישי, אם אלה יעברו את קו הרוחב 32.5 המציין את גבול מפרץ סידרה לחופי לוב.

בהופיעו בפני משתתפי קונגרס העם לרגל יום השנה התשיעי ל„העברת סמכויות השלטון לעם", גינה קדאפי את ההתערבות הצרפתית באפריקה ובמיוחד את התערבותה בצ'אד. (ע"צ)

מנזר קתולי יוקם באושוויץ?

רומא. – באמנות הכנסיה הקתולית התלקח פולמוס בקשר לתוכניות להקים מנזר כרמליתי באתר של מחנה המוות אושוויץ, שם נרצחו יותר משני מיליון יהודים על ידי הנאצים במהלך מלחמת העולם השניה.

קרדינל פרנציסק מאצ'ארסקי חנך על התוכניות להקים במקום מנזר, בתגובה על גל של מחאות של קבוצות יהודיות באירופה המערבית ובארה"ב. קבוצות אלה טענו, כי אתר אושוויץ שייך לכל אלה שנטבחו שם, ולכן אין להקים באתר מנזר מעין זה.

מקור בותיקן אמר, שלפני שיזמו את התוכניות לא התייעצו בנציגים יהודים ויתכן שזה היה משגה.

קרדינל מאצ'ארסקי הצביע על העובדה, שנזירות כרמליתיות הקימו מנזר באתר מחנה דאכאו בגרמניה לפני 40 שנה ואיש לא התנגד לכך. (עלטה)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 28.2.86

המטבע	היחידה	בנקנוטים – קניה	בנקנוטים – מכירה	העברות והמחאות – קניה	העברות והמחאות – מכירה	שער יציג
דולר אמריקני	1	1.44	1.51	1.4688	1.4872	1.4766
לירה שטרלינג	1	2.11	2.22	2.1524	2.1793	2.1645
מרק גרמני	1	0.65	0.68	0.6616	0.6699	0.6648
פרנק צרפתי	1	0.21	0.22	0.2152	0.2179	0.2161
גילדן הולנדי	1	0.57	0.60	0.5853	0.5926	0.5885
פרנק שווייצרי	1	0.77	0.81	0.7830	0.7927	0.7871
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2052	0.2078	0.2061
כתר נורווגי	1	0.21	0.22	0.2106	0.2132	0.2117
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1789	0.1811	0.1799
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2897	0.2933	0.29
דולר קנדי	1	1.01	1.06	1.0272	1.0400	1.0348
דולר אוסטרלי	1	0.99	1.06	1.0250	1.0378	1.0310
ראנד דר' אפריקני	1	0.63	0.75	0.7385	0.7477	0.7439
פרנק בלגי	10	0.31	0.33	0.3235	0.3275	0.3246
שילינג אוסטרי	10	0.92	0.97	0.9411	0.9529	0.9460
לירה איטלקית	1,000	0.95	1.01	0.9707	0.9829	0.9756
ין יפאני	100	0.80	0.84	0.8144	0.8246	0.8187

פנלים של גוטמן נוסרו לתמונות קטנות ונגנבו

מאת חנה קים, כתבת „על המשמר" בת"א

במסגרת עבודת שחזור ושיקום 17 הפנלים שצייר נחום גוטמן, אשר נמצאו בדרך מקרה במחסן שבמרכז הירידים בת"א, גילו המשחזר, דורון לוריא, ומנהל מרכז הירידים, נחום רז, כי ארבעה פנלים נוסרו „בדם קר ובצורה ברברית", כדבריהם. הוצאו מהם ריבועים לתמונות, שחולקו ל„אנשים חשובים".

שניים מן הריבועים שנוסרו מן הפנלים הוחזרו לאלמנתו של נחום גוטמן, דורה, ע"י אנשים הקשורים למרכז הירידים, וזאת לאחר שלפני כחצי שנה התגלו הפנלים במחסן והחברה העירונית. דורה גוטמן העבירה את התמונות המנוסרות למרכז הירידים. אולם עדיין חסרים עוד שש ריבועים מנוסרים מתוך ארבעת הפנלים.

נחום רז פנה אתמול לאחראים לגניבה ולניסור הפנלים וביקש מהם להחזירם: „אני בטוח שהתמונות המנוסרות מקשטות כמה סלונים בישראל", אמר.

התמונות שנוסרו מתוך ארבעת הפנלים הם: זוג מטייל בחולות ת"א, הקונצרט הראשון של ת"א, ד"ר חיסין רוכב על חמור, דיזנגוף רוכב על סוס, סופר, יהודי וערבי אוחזו אלה בידי.

דורון לוריא, שהצליח לשקם 10 פנלים בעזרת בנו של גוטמן, ד"ר חמי גוטמן, ואשת שגריר שווייץ בישראל, מנואלה סימונה, סיפר על הנזקים שנגרמו לפנלים: „היחס לפנלים היה כאל סתם קרשים ולא כאל יצירה אמנותית. ילדים חתמו עליהם בשמותיהם וציירו שפמים לדמויות. וחלקם נצבעו בשחור ומצאנו עליהם אפילו חשבונות מכולת ומספרי טלפון", לדברי לוריא, נעלמה גם סקיצה עשויה מקרטון למערכת־הפנלים.

יצויין כי הפנלים, המתארים את הקמת ת"א משנת 1905 ועד 1918, הוצגו לראשונה בתערוכת יובל 50 לתל־אביב בשטח מרכז הירידים, הממוקם בגני התערוכה. לאחר שנתיים נאמר למשפחת גוטמן, כי הם הושמדו, ולפני חצי שנה נמצאו הפנלים במחסן שבמרכז הירידים, כשחלקם, כאמור, נוסר. ובכמה מן הפנלים צויירו סימנים מסביב למוטיבים ציוריים, כשהדבר מראה על כוונה לנסר את שאר הפנלים.

לדברי מנכ"ל מרכז הירידים, היתה כוונה להבריח את הפנלים לחו"ל, וכי ההתייחסות אליהם לא היתה כאל תפאורה, אלא כאל יצירה אמנותית שוות־ערך. הוא הוסיף, כי בכוונתו לבטח את הפנלים בשווי של שני מיליון דולר.

טלקס

● **אלופים מאנגליה במירוץ המכוניות הבא באשקלון**

במירוץ המכוניות ראלי קרוס באשקלון, זה העונה השנייה ברציפות, יהיה הפעם חידוש. שני אלופי מירוץ מכוניות מבריטניה – טרוור הופקין, אלוף אנגליה, וג'ון וולש, אלוף וולס – ישתתפו במירוץ זה, ואליהם יצטרפו עוד שני נהגים אנגלים מצויינים.

ראש העירייה, אלי דיין, שנפגש עם השניים באנגליה, סיפר כי זה אמנם צריך לעלות 15 אלף ליש"ט לכל מתחרה, לרבות הטסת המכוניות במטוס ושכרו של הנהג המתחרה, אך הוא מאמין, כי ימצאו מממנים. מה עוד שאחד מהם התחייב כי במירוצים הבאים באירופה יציב על מכוניתו שלט „בואו לבקר בישראל".

המירוץ ייערך באשקלון ב־26 באפריל, והוא יהיה הראשון מבין ארבעה מירוצים מתוכננים השנה.

רפאל גאון

● **ערביי השטחים מבקשים להגדיל היצוא ע"י „אגרקסקו"**

חקלאים ערבים ביהודה ושומרון ביקשו להגדיל בשנה הבאה את היקף יצוא הירקות דרך „אגרקסקו".

הבקשה נמסרה בסוף השבוע במהלך סיור שערך סגן שר החקלאות, ח"כ כץ־עוז ביהודה ושומרון. הבקשה באה בעקבות הצלחת התוכנית הראשונה ליצוא ירקות של חקלאים ערבים, שהופעלה השנה על־ידי סגן השר, לשביעות רצון כל הגורמים הנוגעים בדבר – החקלאים עצמם, חברת „אגרקסקו" והצרכנים באירופה.

יוסף גלילי

● **הגיעה ראש עיריית סן־פרנציסקו**

ראש עיריית סן פרנציסקו, דיאנה פיינשטיין, באה אתמול אחר־הצהריים לישראל כדי לחתום היום על חוזה עם הנהלת צים, שלפיו יגיעו אניות המכולה הגדולות של צים לנמל בעירה.

אחרי משא־ומתן ממושך הושג הסכם, אשר לפיו יפקדו עשרת אניות־המכולה הגדולות של החברה את נמל סן־פרנציסקו בנתיב חיפה־אירופה־ארה"ב־המזרח הרחוק.

פיינשטיין באה בראש משלחת של כעשרה איש, ובהם מנכ"ל רשות נמל סן־פרנציסקו, יועץ ועוזרים אישיים, וכן כמה מחברי מועצת עירייתה. היא אמרה, שההסכם הוא הישג חשוב לעירה ויתרום רבות לקידום הסחר הימי של עיר הנמל. (עתי"ם)

● **„סוויסאיר" מחדשת צי מטוסיה**

ל„סוויסאיר" 52 כלי־טייס, ב־4 יותר מלפני שנה. כך מסרו נציגי החברה והוסיפו, כי נמשך תהליך חידוש צי המטוסים. לפני חודש ימים קיבלה החברה מטוס מדגם די.סי.9־81 ראשון מבין ה־4 האמורים להצטרף לקווי השירות של „סוויסאיר".

הדי.סי.9. הוא מטוס לטווחים קצרים. בעוד חודש יקבלו השווצים עוד מטוס חדש לטווח בינוני מדגם איירבוס אי. 310. מטוס גם בקו ת"א־ציריך. כל המטוסים החדשים מצטיינים במפלס רעש נמוך שהם מקימים ובהפחתת פליטת גזים בעת ההמראה והנחיתה.

יוסף שמי

● **אורנה פורת יוצאה לארה"ב וקנדה בשליחות הסוכנות**

אורנה פורת המריאה אתמול בבוקר לארה"ב ולקנדה בשליחות הסוכנות, כדי לפעול בקרב הקהילות היהודיות באוהיו בארה"ב ובטורונטו בקנדה. במשך חודש ימים נכונו לה ארבע פגישות ביום, עם תוכנית שהוכנה מראש בתאום עם הקהילות שבהן תופיע.

„בזמן אגייס כספים למען התיאטרון לילדים ולנוער של משרד החינוך והתרבות" – אמרה (עתי"ם)

נעצרו עוד שני חשודים בשוד הקשישים האכזרי

מעצרו של החשוד שנעצר ביום ו' הוארך ב־15 יום

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר" וכתב עתי"ם

שני חשודים נוספים במעורבות בשוד הקשישים האכזרי ביפו נעצרו אתמול. החשודים הם בני מיעוטים בשנות העשרים לחייהם ותושבי יפו. מחר יובאו החשודים לבית־משפט השלום בת"א להארכת מעצרם.

מעצרו של סלח מחאג'נה, בן 25 מיפו, שנעצר ביום ו' כחשוד במעורבות בשוד הוארך אתמול ב־15 יום בבית משפט השלום בתל אביב.

כזכור, אירע השוד ביום רביעי שעבר, סמוך לשעה 11 בלילה. שוטרים שהגיעו למקום לאחר מעשה מצאו את שני הקשישים חבולים ופצועים בכל גופם.

שני הקשישים סיפרו, כי לדירתם חדרו שלושה צעירים חמושים באקדח ומיד החלו להכות אותם. הפרידו ביניהם וחסמו את פיותיהם בסמרטוט.

בא־כוח המשטרה, פקד שלמה ועקנין, טען בבית־המשפט, כי העבירה חמורה ביותר וכי יש בידי המשטרה חומר הקושר את החשוד מחאג'נה למעשה זה.

שבוע לפני רצח היסטר איים הנאשם „לרסס" אותה

הנאשם ברצח ידידתו ענת היסטר, בצרור יריות בקריית טבעון, איים שבוע לפני הרצח „לרסס" את המנוחה — נאמר בתלונה שהגישה הצעירה ימים אחדים לפני מותה.

תלונה זו הוצגה בבית־המשפט המחוזי בחיפה על־ידי התביעה במשפטו של מוריס מלכה, בן 25 מקרית־טבעון, המואשם ברצח הצעירה.

התביעה הציגה בפני השופטים אמנון כרמי, חנוך אריאל וחיים פיזם, את תוכן התלונה. הצעירה הגישה את התלונה בתחנת משטרת זבולון, ובה סיפרה, כי הנאשם התבטא ואמר, שאילולא היה רואה אותה באותו יום, היה „מגיע לבסיס (שבו שרתה המנוחה) ומרסס אותה".

הנאשם עלה אתמול על דוכן העדים ובהתרגשות גולל בפני השופטים את מסכת היכרותו עם המנוחה. „היינו כבר חברים", אמר הנאשם, וטען כי במרוצת השנתיים שקדמו לכך נרקמו יחסי ידידות בינו לבין המנוחה, בניגוד לרצונם של ההורים. „היינו נפגשים בסתר כדי שההורים לא ידעו זאת, מאחר שאני גר ברחוב גולומב בקריה, במקום המכונה 'שכונת הפושטקים'".

טענה זו הוכחשה על־ידי אימה של המנוחה, אהובה היסטר, בעדותה בשבוע שעבר. היא אמרה אז, כי ביקשה מבתה לנתק את היחסים עם הנאשם לא על רקע עדתי, אלא כדי שתתמסר ללימודיה.

ד"ר אלי גרינר, פסיכיאטר מביה"ח טירת כרמל, העיד בבית־המשפט, כי הנאשם אינו חולה נפש ולא עשה את המעשה המיוחס לו מחמת דחף שאינו בר כיבוש. (עתי"ם)

שניים נכוו בחדרם הנעול במוסד למפגרים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

שני צעירים החוסים במוסד למפגרים „טללים" בדימונה, נכוו אתמול, לאחר שפרצה שריפה בחדרם הנעול.

שלושה חוסים ננעלו בחדרם על־ידי מטפלי המוסד בגלל פיגורם הגבוה. אתמול בשעות הערב הדליק אחד מהם גפרור, והעלה באש מזרון בחדרו, פרצה דליקה, אולם השלושה לא יכלו לחלץ עצמם מהחדר הנעול.

רק לאחר מספר דקות שמעו עובדי המוסד את זעקותיהם של השלושה הלכודים, פתחו את הדלת והזעיקו אמבולנס. אחד המפגרים, בן 23, הגיע לבית־החולים „סורוקה" כשהוא סובל מכוויות בדרגה ב', ואושפז במחלקה פלסטיקה. השני, בן 28, שוחרר לאחר קבלת טיפול.

בכיבוי הדליקה החלו עובדי המוסד, וסיימו אותה כבאי האש של דימונה.

בפלילים

יהלומים ודולרים נגנבו מכספת בבורסה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

100 אלף דולר במזומנים ועוד יהלומים בשווי של שניים וחצי מיליון דולר נגנבו אתמול מתוך כספת בבניין בורסת היהלומים ברמת־גן.

הכספת היתה שייכת ליהלומן השוהה בעת בחו"ל. עובד המלטשה, שהגיע בבוקר לעבודה, מצא את הכספת כשהיא פתוחה.

בחקירה ראשונית של המשטרה לא נראו כל סימני פריצה, והחוקרים סבורים כי מדובר במפתח מותאם.

חייל חשוד במעשים מגונים בילדות

צעיר בן 19 המשרת כחייל בצה"ל נעצר כחשוד במספר רב של מעשים מגונים בילדות בנות 6 עד 12.

אתמול בבוקר הוארך מעצרו ב־10 ימים, בפקודת בית־משפט השלום בתל־אביב.

ב"כ המשטרה, סמ"ר רינה אמבר, סיפרה בבית־המשפט, כי בשלושת החודשים האחרונים אירעו באיזור הרצליה מספר רב של מעשים מגונים בילדות. החשוד, לבוש מדי צה"ל, היה ניגש אל הילדות ושואל אותן אם גנבו משהו. כשהשיבו בשלילה, היה דורש לערוך חיפוש על גופן, ותוך כדי חיפוש היה מפשיט את הילדות ומבצע בהן מעשים מגונים.

החוקרת סיפרה, כי ביום שישי האחרון זוהה החשוד על־ידי אחת הילדות בעת שחזר למקום שבו עשה בה מעשה מגונה. איש משטרה שעבר במקום עיכב את החשוד עד שהגיעו למקום שוטרים שעצרו אותו.

עוד ציינה ב"כ המשטרה, כי החשוד הודה עד כה בשמונה מקרים של מעשים מגונים ולאור הנזק הנפשי הכבד שנגרם לילדות, יש בכוונת המשטרה להשלים את החקירה ולהעמידו לדין תוך תקופת מעצרו.

סנגורו של החשוד, עו"ד יוסף ויזר, טען כי חלק מן העבירות עשה החשוד עוד בהיותו קטין. החשוד התגייס לצה"ל לפני 3 חודשים, נשלח לשרות ברמת הגולן וסבל מדכאון חריף, שבעקבותיו עשה את המעשים. (עתי"ם)

לחנה מונטיפיורי ומשפחתה
משתתפים בצערך במות
האב
חברת הילדים
וקיבוץ נגבה

אנו אבלים על מותו של
דוד לבסקי
ומשתתפים
בצער המשפחה וקיבוץ רמת־השופט
המחלקה הטכנית
של קיבוצי השומר הצעיר

לזיוה, מוקי והמשפחה
משתתפים באבלכם במות האח
יעקב
קיבוץ עברון

לחברנו ומנהלנו בעבודה מוזס (משה קוטנר)
קבל את השתתפותנו באבלך הכבד
במות
אמך ז"ל
ברית פקוח לקואופרציה
החקלאית העובדת בע"מ
ההנהלה – ועד העובדים
והבריך לעבודה

במלאות שנה
לפטירתו של חברנו
מנחם אורן ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום חמישי כ"ה באדר א' תשמ"ו 6.3.86 בשעה 16.00
ובשעה 17.00 נקיים אזכרה בחדר האוכל
המשפחה
ובית־השיטה

לחברנו ארנון לבסקי
משתתפים בצערך הכבד במות
אביך
סניף מפ"ם ומועדון צוותא
ראשון לציון

למשפחה ולקיבוץ רמת־השופט
משתתפים בצערכם עם פטירת
דוד לבסקי
קיבוץ דליה

אנו משתתפים באבלם של
משפחת לבסקי וקיבוץ רמת־השופט
במות
דוד לבסקי ז"ל
ידידים בשער־העמקים